

MÀXIMA EXPECTACIÓ DAVANT LA COMISSIÓ PER ESTUDIAR EL DIACONAT FEMENÍ

Diaconesses? Quan i com?

NÚRIA CALDUCH

«Els estudiosos estan dividits entre els qui creuen que eren diaconesses i els qui creuen que eren les dones dels diaques»

CARMEN BERNABÉ

«No es poden projectar de manera anacrònica sobre el passat categories o realitats actuals»

SANTIAGO DEL CURA

«Caldria una benedicció especial en la qual es reconegué institucionalment aquest ministeri confiat a les dones»

P 3-5

Celebració del Jubileu de la Misericòrdia amb els més pobres de Barcelona a la basílica de la Mercè P 9

Agustí Codinach

Màrtirs del segle XXI

Els cristians del Pròxim Orient, especialment els de Síria i l'Iraq, són els màrtirs del segle XXI. Així ho constaten dos dels protagonistes de la Nit dels Testimonis, organitzada per Ajuda a l'Església Necessitada: el P. Khalil Jaar, que acull a la seva parròquia a Jordània més de 600 famílies refugiades de l'Iraq, i el P. Rodrigo Miranda, missioner xilè a Alep (Síria). P 12-13

Agustí Codinach

Les entitats d'acció social d'Església a Catalunya: organització i aportacions a la cohesió social

Suplement especial central

Pensant-ho millor

Com el vostre Pare del cel

«Sigueu misericordiosos com el vostre Pare és "misericordiós"» (Lc 6,36). Aquesta és la perfecció que Jesús exigeix als seus deixebles. És l'estil de vida i el comportament social que Jesús ens ensenya en tots els passos de la seva vida entre nosaltres en aquest món. Com a resum i conclusió del seu mestratge ens dona un manament. Ell mateix en reconeix la novetat: «Que us estimeu els uns als altres tal com jo us he estimat. Així, doncs, estimeu-vos els uns als altres. Tothom coneixerà que sou deixebles meus per l'amor que us tindreu entre vosaltres» (Jn 13,34 i 35).

En la vida de Jesús de Natzaret, exemple i estímul per a nosaltres, sempre podem reconèixer el «signe vivent de l'amor incommensurable i transcendent del "Déu amb nosaltres", que es fa càrrec de les febleses del seu poble, camina amb ell, el salva i el constitueix en la unitat» (GS 196). Jesús, en efecte, va passar per aquest món fent el bé (Ac 10,38). Ell el seu Mestre i Senyor, rentà els peus als seus deixebles per deixar ben clar que estimar és servir i donar la vida per l'amic, com ell es disposava a fer.

Carles Soler Perdigó
Bisbe emèrit de Girona

L'amor cristià pressuposa i transcendeix la justícia. La veritable estimació comença pel reconeixement i respecte a la condició i dignitat de l'altre i culmina en el perdó de les molèsties i potser ofenses que els altres ens hagin pogut causar. La recerca i defensa perseverant de la veritat, l'esforç i el domini de si mateix per ser just i la conquesta diària de la llibertat abranden la caritat, desvetllen la sol·licitud pel bé del proïsme, pel Bé Comú per a tots els humans d'avui i de demà. El darrer dia serem jutjats sobre l'amor i el qüestionari seran les obres de misericòrdia.

No parlem d'utopies. És possible estimar. Estimar segons l'estil de Jesús i amb la força i la perseverança de Déu. Tenim l'Esperit del Senyor ressuscitat. En som temples vivents. L'Esperit Sant il·lumina el nostre enteniment, suggereix i aconsella. Si l'acollim i en fem cas amb docilitat de deixeble i ànima de pobre, experimentarem la seva força que ens fa decidits i valents per ser ferment de Déu i anunciar i portar la salvació de Déu (Cf EG 114). Viurem la joia i la pau dels fills de Déu.

L'EFEMÈRIDE DE LA SETMANA

Dia 4 de juny del 1816: neix a Santiago de Xile la venerable Dorotea de Chopitea, dama instal·lada a Barcelona, gran benefactora d'obres socials.

Zoom

Eduard Brufau

La diòcesi de Gizo, a les illes Salomó, a l'oceà Pacífic, viu d'una manera especial l'Any de la Misericòrdia. La multitud d'illes i la precarietat de les comunicacions feia difícil que tots els fidels poguessin anar fins a la catedral i passar per la porta santa. Però això, el bisbe va idear una porta santa itinerant que durant dos mesos ha visitat totes les illes. Naturalment, la iniciativa ha estat molt ben acollida pels fidels.

Els nostres Favorits

Cardenal Sistach @sistachcardenal

Arquebisbe emèrit de Barcelona
30 anys del Concurs Bíblic a Catalunya.
1.243.801 escolars a 13.662 escoles han entrat en la Bíblia. Ho presentem al papa Francesc. Enhorabona

Sor Lucía Caram @sorluciacaram

Dominica de Manresa
Merescut triomf blaugrana. Tot conspirava però es va superar tot

Raquel Martín @raquelmartinn

Responsable Comunicació Ajuda Església Necessitada
Famílies traumatitzades. Violacions, segrestos, decapitacions. Per ser cristià a Síria. Molt de dolor i més fe

Francisco Carrión @fcarrionmolina

Corresponsal a Egipte d'«El Mundo»
Molt desplegament mediàtic al Caire aquests dies. Una pena que la resta de l'any no s'informi des d'aquí sobre la veritable situació del país

Òscar Bardají @OscarBardaji

Director Comunicació abadia Montserrat
El P. abat Josep M. Soler inaugura l'expo Gràcies!, de Joan Guerrero, a l'hotel Abat Cisneros de Montserrat

Eduard Sala @edsala62

Responsable Acció Social Càritas diocesana Barcelona
Acabat #recompte2016 a Sant Ramon. 2 persones + 2 barraques. Xerrada nocturna amb Sr. Josep. #ningudormintalcarrer

Escollat a Ràdio Estel

Ignasi Miranda
Coordinador d'Informatius

Carme Rusalleda explicava el 21 de maig, a l'espai *Trotamundos*, que acaba de viure uns dies de vacances en què també ha fet «molta feina». El que valora, quan va a restaurants, és «la il·lusió dels cuiners que treballen amb productes de temporada». En aquesta línia, recordava que «es treballa en diàleg permanent amb la natura». L'obertura de la nova temporada al Sant Pau, de Sant Pol de Mar, «arriba amb un menú, que es diu de músiques ballables, estrenat tot just abans de tancar per al descans». «Es tracta d'explicar diferents balls, entre ells la sardana i el rock, a través d'un menjar de 14 plats per emocionar.»

D'altra banda, la celebració del Dia Internacional dels Museus ha sonat també a Ràdio Estel. Josep Maria Riba, director del Museu Episcopal de Vic, destacava el 18 de maig que «la primera missió dels museus és ara ajudar a contemplar la peça per poder-ne gaudir i comprovar com l'esperit se sent tocat per allò que ha creat l'artista». De l'espai vigatà, Riba deia que «és desconegut i alhora una joia» que sorprèn el visitant. Assegurava que «el patrimoni cultural de l'Església és una eina bàsica per a l'evangelització», però que «s'aprofita poc».

Editorial

Diaconesses

El 12 de maig passat el papa Francesc es va trobar amb les participants de l'Assemblea Plenària de les Superiores Generals. Un context ben significatiu: les responsables de milers de religioses que arreu del món lliuren la seva vida per la causa de l'evangeli, que es troben en llocs perifèrics de frontera, o que fan apostolats en llocs socialment conflictius. Una de les assistents li va plantejar: «A l'Església existeix l'ofici del diaconat permanent, però està obert només als homes, casats o solters. Què impedeix l'Església incloure dones entre els diaques permanents, tal com passava a l'Església primitiva? Per què no crear una comissió oficial que pugui estudiar el tema?» (...) La resposta del Papa fou: «(...) les dones consagrades ja treballen amb els pobres, fan moltes coses... (...) Efectivament això succeïa a l'antiguitat, hi hagué un començament. Recordo que era un tema que m'interessava molt. Quan venia a Roma i estava allotjat a la Domus Pau VI hi havia un teòleg sirià molt bo (...). Un dia li vaig preguntar sobre aquest tema i em va explicar que en els primer temps de l'Església hi havia algunes diaconesses. Però qui eren? Estaven ordenades o no? (...) Quin fou el paper de les dones

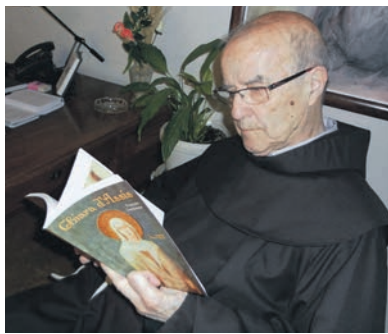
diaconesses en aquells temps? Aquell teòleg, que ja ha mort, era un gran professor, savi, erudit, em va dir: sembla que el paper de les diaconesses fou per ajudar en el baptisme de les dones en la immersió, les batejaven elles (...) Hi ha algunes publicacions sobre el diaconat en l'Església, però no està clar com era. Crec que demanaré a la Congregació per a la Doctrina de la Fe que m'informi sobre els estudis sobre aquest tema. I també voldria constituir una comissió oficial que pugui estudiar el tema: crec que farà bé a l'Església aclarir aquest punt...»

En un text de la Comissió Teològica Internacional sobre l'evolució i les perspectives del diaconat (2002) s'afirma: «Ha existit certament un ministeri de diaconesses que es va desenvolupar de manera desigual en les diverses parts de l'Església. Sembla clar que aquest ministeri no fou considerat com el simple equivalent femení del diaconat masculí. Es tracta, si més no, d'una veritable funció eclesial

exercida per dones, mencionada de vegades abans que la del subdiaconat en la llista dels ministeris de l'Església. Aquest ministeri era conferit per una imposició de mans comparable a aquella per la qual eren conferits l'episcopat, el presbiterat i el diaconat masculí? El text de les constitucions apostòliques hi faria pensar, però es tracta d'un testimoni quasi únic i la seva interpretació està sotmesa a intenses discussions. La imposició de mans sobre les diaconesses s'ha d'assimilar a la feta sobre els diaques, o es troba més aviat en la línia de la imposició de mans feta sobre el sotsdiaca i el lector? És difícil tancar la qüestió només a partir de les dades històriques.»

Sigui com sigui, els ministeris en l'Església han evolucionat molt des dels temps apostòlics. Creiem que avui el context social i cultural de l'Església en molts països està prou madur per acollir amb normalitat un ministeri que caldria redissenyar i que podria segellar sacramentalment una o més diaconies (serveis) que moltes dones exerceixen ja en el si de les comunitats amb profunditat i competència. En aquest número de *Catalunya Cristiana* ens ocupem àmpliament del tema.

La redacció us proposa

Mor el P. Francesc Gamissans

Col·laborador del nostre setmanari, va difondre l'espiritualitat franciscana a Catalunya
P 7

Un refugiat vietnamita, bisbe a Austràlia

El papa Francesc va nomenar fra Vincent Long Van Nguyen el 5 de maig passat
P 11

Corredors humanitaris per als refugiats

La Comunitat de Sant'Egidio treballa per implantar aquesta iniciativa a Espanya
P 8

Augmenten a Barcelona els sense sostre

Es localitzen 941 persones que dormen al carrer i 1.973 allotjades en equipaments
P 24-25

Un nou llindar

Elegir el bé, estimant

Sebastià Taltavull Anglada
Bisbe auxiliar de Barcelona

Darrerament n'he parlat amb els joves, abans i després de rebre el do de l'Esperit Sant en el sagrament de la Confirmació. És el tema de la llibertat que tant els preocupa, ja que en els anys de la joventut és quan es percep un gran desig de llibertat. El papa Francesc ho ha dit en un dels darrers encontres amb els joves. Per això, m'ha interessat molt fer-ho participar als nostres en cada ocasió que se'ns presenta. Ho fem en el marc de l'Any de la Misericòrdia i amb una crida a la responsabilitat.

El papa Francesc els ha parlat de la llibertat, però abans ha deixat clar quin és el millor regal que Jesús els fa i que cada dia cal agrair. No és quelcom d'usar i tirar —com tantes coses avui— sinó quelcom especial, quelcom molt gran que, per ser tan valuós, no té preu. Què ens dona Jesús? —es demana— i respon: «Ens regala la seva amistat fidel, una amistat que no retirarà mai més, ja que és l'amic per sempre!», i «a més, si t'allunyes d'ell, segueix estimant-te i estant amb tu, creient en tu més del que tu creus en tu mateix».

Apareix també el desig de rebre afecte. A l'escola de Jesús aprenem com fer més bells l'afecte i la tendresa. Aleshores, és quan Francesc diu que Jesús posa en el cor una intenció bona: «Estimar sense posseir», estimar l'altre deixant-lo lliure, superant la temptació de contaminar l'afecte amb la pretensió de posseir, de dominar. Vet aquí el secret de la tendresa: «Interessar-se per l'altra persona vol dir respectar-la, protegir-la, esperar-la. Aquesta és la manifestació de la tendresa i de l'amor.»

I l'altra percepció: un gran desig de llibertat. Deixa clar que ser lliure no és fer el que es vulgui. A això s'ha de dir no! «Si no saps dir no, no ets lliure! Lliure és el qui sap dir sí i sap dir no. La llibertat és el do de poder elegir el bé: això és llibertat! És lliure el qui elegeix el bé, el qui busca el que agrada a Déu, encara que no sigui fàcil.» En contra de la mediocritat, aquesta és una llibertat que, junt amb l'amor, és font de felicitat.

Diaconesses: el valor actual d'un mini

La creació d'una comissió per estudiar el diaconat femení fa ressorgir el debat

Joan Piñol

Redacció

El papa Francesc practica una transparència personal i una obertura a totes les qüestions més que notable. Segurament per això, quan una religiosa li va preguntar per la diaconia femenina, va respondre amb franquesa: «M'agradaria constituir una comissió oficial que pugui estudiar la qüestió.» Arran d'aquest comentari, s'ha aixecat una enorme polseguera i els mitjans generalistes ja titulaven l'endemà que el Papa estudia «que les dones puguin casar».

El mateix Pontífex va mostrar la seva sorpresa pel rebombori causat per les seves declaracions i, segons va afirmar Mons. Giovanni Becciu, número dos de la Secretaria d'Estat, el Papa li havia telefonat per expressar «l'enorme sorpresa davant del ressò que s'havia ocasionat». De fet, el pare Federico Lombardi, portaveu de la Santa Seu, va aclarir l'endemà mateix que «el Papa no va dir que tingués la intenció d'introduir una ordenació diaconal de les dones» i va circumscriure les declaracions a l'àmbit de l'estudi històric de les diaconesses. Fins i tot el cardenal alemany Walter Kasper, considerat ideòleg progressista, va afirmar que sobre les diaconesses els parers teològics són molt diferents i «és complicat establir què s'entenia a l'Església primitiva per diaconesses».

Document del 2002

Però el tema de les dones diaques, o diaconesses, no és nou. Recentment, va tornar a sortir a la palestra arran de la intervenció de l'arquebisbe canadenc de Gatineau, Paul-André Durocher, al Sínode de la Família, on va proposar que s'estudiés l'ordenació de diaconesses. Tot i que va ser un tema que no es va tractar en absolut durant les sessions del Concili Vaticà II, la recuperació de la figura dels diaques permanents ha donat més presència a un ministeri que s'ha revaloritzat. Per estudiar amb més detall aquest tema, la Comissió Teològica Internacional (CTI), un organisme que aconsella la Congregació per a la Doctrina de la Fe i el Papa en temes teològics, va publicar un estudi detallat sobre el diaconat l'any 2002.

Si bé és cert que la diaconia femenina és un tema encara obert, el document de la CTI del 2002 és el gran punt de referència. La Comissió, formada per 30 membres, comptava amb la presència de teòlegs de primer nivell, alguns dels quals han rebut posteriorment encàrrecs institucionals com els ara cardenals Tagle i Eijk i també l'actual prefecte de la Congregació per a la Doctrina de la Fe, Gerhard Müller. Dels 30 membres, se'n van triar set per redactar el document sobre el diaconat. Entre ells, hi havia el sacerdot burgalès Santiago del Cura Elena, membre de la comissió entre el 1997 i

NÚRIA CALDUCH-BENAGES
«Els estudiosos estan dividits entre els qui creuen que eren diaconesses i els qui creuen que eren les dones dels diaques»

CARMEN BERNABÉ
«La tasca del diaca primitiu, fos home o dona, no està gaire clara però evidentment no era la del diaconat actual»

SANTIAGO DEL CURA
«Les diaconesses tenien en el baptisme d'altres dones el seu propi paper per motius de decòrum»

el 2004. «El document del 2002 ofereix una síntesi de l'evolució històrica del diaconat i una presentació de la situació actual per atorgar a aquest ministeri el seu perfil teològic i eclesiològic adequat», resumeix l'actual professor de la Facultat de Teologia del Nord d'Espanya. Tot i així, Del Cura adverteix que el document de la Comissió Teològica «no té cap competència en decisions magisterials».

En efecte, no hi ha cap declaració magisterial sobre la diaconia femenina. Sí que hi ha un debat obert entre biblistes i teòlegs. Un dels punts clau és la menció que fa sant Pau a la carta als Romans: «A Febe, la nostra germana, diaconessa de l'Església de Cèncrees.» La biblista i religiosa catalana Núria Calduch-Benages (Barcelona, 1957) afirma que «els estudiosos estan dividits entre els qui creuen que les dones esmentades eren diaconesses i els qui creuen que eren les dones dels diaques».

Tasques de les diaconesses

Un dels temes clau és entendre quines funcions feien aquestes diaconesses a l'Església primitiva i si estaven ordenades o no. «La tasca del diaca primitiu, fos home o dona, no està gaire clara però evidentment no era la del diaconat actual, probablement el seu paper estava en l'àmbit de l'organització i l'administració», apunta la laica i biblista de la Universitat de Deusto Carmen Bernabé (Bilbao, 1957). El papa Benet XVI va afirmar en una audiència general del 2007 que les diaconesses «no tenien un valor ministerial específic de caràcter

jeràrquic però les dones exercien veritablement un càrrec de responsabilitat en la comunitat eclesial».

En dos textos canònics, la *Didascàlia* del segle II i les *Constitucions apostòliques* del segle IV, es parla de les diaconesses però posen l'accent en la funció caritativa i, com diu la CTI, «diferencia les tasques dels diaques i les de les diaconesses». Sembla que, essencialment, les dones s'ocupaven del baptisme de les altres dones en un moment en què els batejats eren majoritàriament adults i el ritu era el de la immersió. «Les diaconesses tenien aquí el seu propi paper per motius de decòrum i pudor», explica Del Cura.

Una conclusió clara a la qual va arribar la Comissió Teològica i sobre la qual els experts estan d'acord és que «les diaconesses de l'Església antiga no són equiparables als diaques». Tot i així, Carmen Bernabé alerta que «no es pot projectar de manera anacrònica sobre el passat categories o realitats actuals». El diaconat ha viscut una evolució històrica que l'ha fet canviar. De fet, a partir de cert moment, les diaconesses assumeixen un rol més aviat de monges o «de verges consagrades que han emès vot de castedat», com apunta Santiago del Cura. De fet, a partir del segle X ja no s'esmenten en cap text.

Un ministeri que evoluciona

Les diaconesses tenien un paper propi però «no realitzaven cap tasca litúrgica», com afirma Calduch, membre de la Pontificia Comissió Bíblica. Tenien una tasca específica que va

steri històric

evolucionar des d'ajudar en el baptisme de les dones fins a col·laborar als monestirs passant per la gestió de la comunitat cristiana, l'evangelització de les dones i la caritat vers els pobres i malalts. Ara bé, si es volgués recuperar el diaconat femení caldria «donar-li un abast concret, amb una benedicció especial en la qual es reconegués institucionalment la importància d'aquest ministeri confiat a les dones», planteja Santiago del Cura.

El que no hi podria haver és una ordenació diaconal de les dones. «Una ordenació així afrontaria dificultats històriques (el sentit precís de l'ordenació de les diaconesses dels primers segles) i teològiques (com fer compatible un diaconat femení amb l'exclusió de les dones del presbiterat)», explica el sacerdot burgalès. El Concili Vaticà II i la doctrina ha establert que hi ha un únic sacrament de l'Orde, per més que hi hagi dos graus: diaca i sacerdot. Així que no seria possible separar els dos ministeris sense més.

El papa Francesc va deixar clara la seva postura sobre l'ordenació sacerdotal de les dones el juliol del 2013, pocs mesos després d'iniciar el seu ministeri, en la roda de premsa a l'avió que el duia a Brasil: «En referència a l'ordenació de les dones, l'Església s'ha pronunciat i ha dit que no. I ho ha fet amb una formulació definitiva, aquesta porta està tancada. Però la dona a l'Església és més important que els bisbes i els sacerdots i això ho hem d'explicar millor.»

La biblista basca espera que la comissió que constituirà el Papa «obri un espai de diàleg en llibertat» que reconegui el caràcter canviant i evolutiu dels ministeris en l'Església i respon amb un «per què no?» sobre la recuperació de les diaconesses. La porta de l'ordenació sacramental amb funcions litúrgiques sembla tancada però no la d'un diaconat entès com un ministeri de caràcter institucional. La Comissió Teològica acabava el document sobre el diaconat d'una manera molt a l'estil del papa Francesc: «Correspondrà al discerniment que el Senyor ha establert en l'Església pronunciar-se amb autoritat sobre aquest tema.»

Les superiores dels ordes religiosos femenins a l'audiència amb el Papa el 12 de maig passat.

La germana Faustina Ferko, germana de la Sagrada Família de Natzaret, s'encarrega de la pastoral a la parròquia de Sant Jaume a Arlington (Estats Units).

Santa Olímpia (366-408) vídua, era anomenada diaconessa i va fundar un hospital a Constantinoble.

Dones predicant l'homilia?

L'anunci de la creació d'una comissió per estudiar el paper històric i el valor teològic del diaconat femení va engolir la resta de l'audiència del Papa amb la Unió Internacional de Superiores Generals (UISG). Però mentre Francesc mantenia una certa ambigüitat amb les dones diaques es va pronunciar amb claredat sobre un altre punt que havia sonat amb força últimament: la possibilitat que les dones prediquin l'homilia durant la missa.

El tema va saltar a la palestra promogut ni més ni menys que per *L'Osservatore Romano*, el diari oficial de la Santa Seu. Aquest diari publica un suplement femení sota el títol «Dona Església Món». La historiadora Lucetta Scaraffia, directora del suplement, plantejava la qüestió que, de fet, ja havia estat plantejada després del Concili pensant en els laics en general (homes i dones), poguessin predicar l'homilia. Arran del suplement, diverses publicacions eclesials han analitzat aquesta possibilitat.

A l'audiència amb les religioses aquesta va ser la primeríssima pregunta que se li va plantejar al Papa. I Francesc va respondre clarament: «No hi ha cap problema que una dona, religiosa o laica, prediqui en el marc de la Litúrgia de la Paraula. Però en la celebració eucarística hi ha un problema litúrgico-dogmàtic perquè la celebració és una, hi ha una unitat entre Litúrgia Eucarística i Litúrgia de la Paraula i qui la presideix és el sacerdot en la persona de Jesucrist. I en aquestes situacions, les dones no poden ni presidir ni predicar l'homilia.» Molts observadors eclesials, com apunta el vaticanista italià Matteo Matzuzzi, veien aquesta possibilitat com «la més senzilla d'introduir» més que no pas el diaconat, i la resposta contundent del Papa ha sorprès. És també en aquest context que cal entendre les paraules del Pontífex sobre la comissió d'estudi del diaconat femení.

Francesc rep el gran imam d'Al-Azhar

Històrica trobada marcada per missatges de diàleg i pau

El Papa i el gran imam van posar en relleu el significat de la trobada en el marc del diàleg entre l'Església catòlica i l'islam

Agències

Ciutat del Vaticà

El 23 de maig es va produir al Vaticà una trobada històrica entre el gran imam de la Universitat d'Al-Azhar, Ahmad Muhammad Al-Tayyib, i el papa Francesc. Amb una abraçada es reprenia un diàleg que es va interrompre el 2011, arran d'unes declaracions de Benet XVI després d'un atemptat a la catedral copta d'Alexandria. Aleshores el Papa alemany va parlar sobre la responsabilitat de les autoritats locals en la defensa dels cristians, cosa que des de la Universitat d'Al-Azhar es va considerar una «interferència occidental indeguda». Ara, cinc anys després, Francesc ha rebut el gran imam, acompanyat per una important delegació.

El gran imam va ser rebut i acompanyat pel cardenal Jean-Louis Touran, president del Pontifici Consell per al Diàleg Interreligiós, i Mons. Miguel Ángel Ayuso, secretari d'aquest dicasteri.

L'entrevista entre el Pontífex i el gran imam, de 30 minuts de durada, va ser qualificada pel Vaticà com de «molt cordial». En el moment de la salutació, Francesc li va dir a Ahmad Muhammad Al-Tayyib que «l'encontre és el missatge».

El Papa i el gran imam van posar en relleu el gran significat que tenia aquesta trobada en el marc del diàleg entre l'Església catòlica i l'islam. Van parlar principalment «del compromís comú de les autoritats i dels fidels de les grans religions en la pau al món, del rebuig de la violència i el terrorisme, així com de la situació i protecció dels cristians en el context

dels conflictes i les tensions al Pròxim Orient», destaca un comunicat vaticà. Francesc va regalar al gran imam un medalló de l'olivera de la pau i una còpia de la carta encíclica *Laudato Si*.

El Bisbe de Roma ja havia expressat el desig de tenir aquesta trobada. Ho va fer al febrer, davant dels periodistes que l'acompanyaven a l'avió papal de Ciudad Juárez (Mèxic) a Roma.

El restabliment de les relacions va començar a ser preparat per Mons. Miguel Ángel Ayuso, que va visitar la Universitat d'Al-Azhar, on va ser rebut pel braç dret d'Ahmad Al-Tayyeb.

En declaracions a Asianews, el portaveu de l'Església catòlica egípcia,

el P. Rafic Greiche, ha destacat que aquesta trobada «és importantíssima per reprendre el diàleg entre cristians i musulmans, i per treballar per la distensió i la pau al món». I ha afegit: «Els cristians egipcis estem feliços per aquesta trobada, que era esperada des de fa molt de temps.»

Per la seva part, el portaveu d'Al-Azhar, Abbas Schuman, ha indicat que la reunió entre el papa Francesc i el màxim representant de l'organisme més important del món islàmic sunnita és «un missatge de tolerància», que ajudarà a aclarir la imatge «del veritable islam i corregir els malentesos creats per grups terroristes i extremistes».

Església en sortida

Una Església propera al patiment

A Catalunya hi ha 785 entitats socials d'Església que van atendre durant el 2014 426.976 persones que, per diferents circumstàncies, han hagut de demanar ajuda, i han trobat resposta gràcies a la tasca de 18.850 voluntaris i 3.297 persones contractades.

Aquestes dades probablement són una informació d'aquelles que no sentirem en cap mitjà de primera línia. És el resultat d'un estudi que s'ha realitzat sobre la tasca que les entitats socials d'Església desenvolupen a Catalunya i com aquesta té un impacte directe en la cohesió social del territori.

A més d'agrair tota aquesta tasca concreta en benefici de la societat, cal estar molt atents per poder veure els signes que el món ens posa al davant per poder fer una nova lectura del que succeeix. De les notícies que ens recorden el mal que es pateix al nostre voltant tots

ens en fem força ressò, i cal continuar parlant-ne per no deixar passar l'oportunitat d'acompanyar en el dolor aquell que pateix, «consolar al que està trist».

«Perquè tenia fam, i em donàreu menjar; tenia set, i em donàreu beure; era foraster, i em vau acollir; anava despullat, i em vau vestir; estava malalt, i em vau visitar; era a la presó, i vinguéreu a veure'm», ens diu l'evangeli de Mateu. Això és el que fan moltes entitats d'acció social cada dia. Aquest estudi, que es presentarà el 4 de juny, ens mostra que, a més, moltes d'aquestes entitats ho fan des dels valors evangèlics, sent per a molts «el rostre de la misericòrdia del Pare».

Aquesta és la nostra Església, la que camina al costat del que pateix i li allarga la mà per caminar plegats. És un signe d'esperança per a tots.

Nou custodi de Terra Santa

Redacció / Jerusalem

D'acord amb un decret de la Santa Seu, el P. Francesco Patton, o.f.m., és el nou custodi de Terra Santa per als propers sis anys. Succeeix el P. Pierbattista Pizzaballa, que ocupava el càrrec des del 2004. Un dels seus reptes, ha reconegut, és «mantenir viu el diàleg» entre els diferents credos i cultures a Terra Santa.

El patriarca llatí de Jerusalem, Mons. Fouad Twal, li ha transmès els millors desitjos en nom de tots els sacerdots i li ha assegurat «la plena cooperació del patriarcat llatí», en l'exercici del nou mandat i missió.

Fra Patton va néixer a Vigo Meano (Itàlia) el 1963. Va fer la primera professió religiosa el 1983 i la solemne el 1986. Va rebre l'ordenació sacerdotal el 1989. El 1993 va obtenir la llicenciatura en Ciències de la Comunicació per la Universitat Pontifícia Salesiana de Roma. Ha exercit diferents càrrecs a la província d'origen i en l'orde franciscà. També són nombrosos els càrrecs que ha tingut fora de l'orde.

Esther Borrego Linares

Girona

Doble ordenació a la catedral de Girona

Edwin A. Vásquez és ordenat prevere, i Santiago Torregrosa, diaca

Víctor Gay
Girona

El capvespre de la festa de la Santíssima Trinitat, la catedral de Girona s'omplí de fidels que van seguir la litúrgia de la doble ordenació, primer del diaca Santiago Torregrosa Madueño, casat, pare de família i membre de la Guàrdia Civil, i després del prevere Edwin A. Vásquez Palacio, d'origen colombià i format a l'Institut Superior de Ciències Religioses de Girona i al Seminari Interdiocesà de Barcelona.

El nou diaca permanent ja fa anys que col·labora a la parròquia de Sant Josep de Girona, a la qual pertany la comandància, i també és el delegat episcopal de Trànsit. El nou prevere col·labora pastoralment amb les parròquies

de Banyoles i és membre actiu de la Pastoral de la Salut, concretament a l'hospital de Santa Caterina de Salt i amb l'entitat Fe i Llum.

Va presidir les ordenacions Mons. Francesc Pardo, acompanyat pel bisbe emèrit, Mons. Carles Soler, una trentena de preveres diocesans i una desena

Edwin Vásquez i Santiago Torregrosa, d'esquerra a dreta. / Àngel Almazan

de diaques permanents, seminaristes i acòlits. En la representació civil hi eren presents delegacions dels cossos i forces de seguretat, també d'altres estaments de serveis públics i una nodrida presència de la comunitat llatina present al bisbat gironí i fins i tot de grups de *moters*, que tradicionalment

participen en una romeria a Montserrat amb els seus vehicles, en una iniciativa de la Delegació de la Pastoral del Trànsit. En llocs preferents hi havia les respectives famílies dels ordenats.

Com corresponia a la celebració, el bisbe va equilibrar les llengües catalana i castellana durant les pregàries

i l'homília. Els cants de la Capella de Música de la Catedral també van seguir aquesta pauta, com a signe d'universalitat de l'Església.

Les dificultats de parlar de Déu

En la glossa, el bisbe Francesc els va dir que eren un regal de Déu a la diòcesi. Va posar en relleu la missió que duran a terme en una societat en la qual es fa difícil parlar de Déu i que fins i tot alguns han definit com la societat del silenci de Déu, malgrat que els homes i dones del nostre temps tenen veritable set. És en aquesta societat en la qual s'ha de transmetre el missatge del Déu veritable, és a dir, un missatge d'amor.

«Déu s'ha manifestat de diverses maneres en les vostres vides», va seguir el bisbe. Referint-se al nou prevere, li agrai el seu sacrifici i esforç, en renunciar a la seva terra natal, a la seva família i estar disposat a viure en comunió amb l'Església a Girona, però els garantia el premi evangèlic: el cent per u. En el nou diaca Déu s'ha manifestat en forma del servei públic, en la garantia de la seguretat i de l'atenció als ciutadans i en el nou prevere com un símbol de retorn de l'acció missionera de l'Església que portà la bona nova arreu. Europa, on manquen les vocacions, s'enriqueix amb els que acollim d'aquelles terres.

IN MEMORIAM

Pau i bé, Francesc Gamissans

Pere Fàbregues i Morlà
Llibreter i editor

Quan he sabut la mort del bon amic fra Francesc Gamissans, col·laborador històric de *Catalunya Cristiana*, he tingut aquella sensació de buidor, o de sentir-te un xic malament, per no haver-nos acomiadat. Li devia una visita a Lleida i ara ja l'haurem d'ajornar fins a retrobar-nos, espero, a l'altra banda. A l'ombra del Pare sí que hi trobarem Pau i Bé.

He tingut el goig i la sort de ser editor de la seva obra màxima i d'altres. Quan dic la seva, penso inevitablement en els cinc volums de *Les fonts franciscanes*, que va traduir amb una exquisidesa de vocabulari que traspuava el seu íntim esperit franciscà, necessari per fer-nos més proper el Pobriçó d'Assís. Quan dic que en vaig ser l'editor penso que cal matisar-ho, perquè en Gamissans, com li dèiem, es feia càrrec de tot i, a més, amb tal professionalitat que no calia treure'n ni afegir-hi res. Aconsegua la bellesa, dins l'austeritat franciscana necessària, posant una lletra determinada, una presentació

acurada que aconseguia embellir amb els dibuixos de la seva parenta, l'artista Montserrat Gudiol.

Difícilment trobareu alguna errada en els llibres de Gamissans, perquè era primmirat fins a deixar exhaustos els qui imprimien els seus llibres, que ell revisava i corregia fins al més petit detall. Era un perfeccionista en la feina, com era d'una senzillesa quasi exagerada en la cura de la seva persona. Això, que pot semblar una contradicció, li permetia ser tan respectuós amb els altres, com auster en si mateix.

Humanament amable i entranyable. La seva habitual salutació era «Pau i Bé», acompanyant la paraula amb aquell somriure acollidor i més d'una vegada amb una abraçada afectuosa que no oblidaré mai. El recordo, també, a l'hospital on el visitava, i on hom se sentia quasi visitat, perquè aquella estona de companyia s'omplia de complicitats i, en marxar, el qui en sortia més confortat era jo, tot i ser ell el malalt. Realment el seu cos també semblava fet per a la seva vocació de frare. Un cos esprimatxat i feble, que mantenia un esperit ferm i generós

que es feia estimar. Sempre vaig tenir la impressió de ser ben rebut, i de rebre'l, amb el gran valor de l'amistat més sincera.

En acabar aquest escrit de comiat, m'ha vingut al cap la presentació d'un dels seus volums a la parròquia de Santa Anna, presidida pel cardenal Narcís Jubany, i aquest fet em fa pensar en els molts anys i moltes batalletes que

ens va regalar la vida en el món dels llibres. Aquest món que acosta les persones i els acaba fent amics. A reveure, Francesc, potser no ens farà falta dinar plegats, però sí trobar-nos tot comentant les teves edicions i la seva difusió; aquí sí que em vas tenir sempre al teu costat, i somriurem junts en veure la Pau i el Bé que aquells llibres han deixat a la nostra estimada Pàtria.

Barcelona

Corredors humanitaris per als refugiats

La Comunitat de Sant'Egidio ja ha fet arribar 198 refugiats a Europa

Carme Munté
Barcelona

Per a la Comunitat de Sant'Egidio, fundada a Roma per Andrea Riccardi el 1968, l'acollida als immigrants és part constitutiva del seu ADN. Davant la crisi dels refugiats ha posat en marxa els Corredors Humanitaris, una iniciativa que ha començat a Itàlia i que ara es vol replicar en altres països europeus, també a Espanya. «Estem treballant perquè els Corredors Humanitaris siguin una realitat a l'Estat espanyol», ha expressat Xavier Vidal, responsable d'Immigració de la Comunitat de Sant'Egidio de Barcelona.

Morir d'esperança

Des de l'any 2010, més de 10.000 persones han mort al mar Mediterrani. Cada any, coincidint amb el Dia Mundial del Refugiats (20 de juny), la Comunitat de Sant'Egidio organitza una celebració per recordar i pregar per totes aquestes persones que han mort buscant un futur millor per a elles i les seves famílies. La celebració es diu precisament *Morir d'esperança*.

La Comunitat de Sant'Egidio ha volgut aportar el seu granet de sorra per lluitar contra aquest drama humanitari. «Són tantes les persones que arrisquen la vida per un futur millor, ja sigui en pastera, en tren, amagades sota camions, són tantes les persones víctimes de les màfies... davant d'aquesta realitat ha nascut la idea dels Corredors Humanitaris», explica Xavier Vidal. «Com que l'article 25 de l'Acord de Schengen permet tramitar visats humanitaris de territorialitat limitada, hem aprofitat la legislació vigent per tirar endavant aquest projecte humanitari.»

El desembre del 2015 es va signar el conveni entre, d'una banda, els ministeris d'Interior i Exteriors del govern italià i, de l'altra, la Comunitat de Sant'Egidio, la Federació d'Esglésies Evangèliques d'Itàlia i la Mesa Valdesa. Segons aquest conveni, el govern es compromet a garantir un miler de visats en un període de dos anys, mentre que les entitats cristianes s'ocupen de la gestió, coordinació i finançament del viatge i la posterior acollida.

«Des del mes de febrer ja han arribat 198 persones a Itàlia procedents de camps de refugiats del Líban», explica Xavier Vidal. La primera d'arribar va ser la família Al Hourani, integrada per un matrimoni i els seus dos fills, un nen i una nena. La nena, de 7 anys, tenia un tumor cerebral i en arribar a Roma va ser operada a l'Hospital Pediàtric Infant Jesús de Roma.

De fet, el criteri en la selecció de les persones que reben visats és precisament la seva vulnerabilitat. «Estem parlant de persones malaltes, mares soles amb nens, ancians, víctimes de tortures i maltractaments», aclareix

Arribada dels primers refugiats a l'aeroport de Roma.

Xavier Vidal. En una oficina al Líban es fa la pertinent identificació de les persones per tal de tramitar-ne els visats, cosa que també permet desactivar els prejudicis dels mateixos europeus que tenen por que entre els refugiats s'hi amaguin possibles terroristes.

A banda de la capital, Roma, les persones són acollides en altres ciutats italianes on hi ha presència de la Comunitat de Sant'Egidio. «L'ajuda i col·laboració d'altres entitats, associacions, comunitats cristianes, parròquies, particulars és fonamental per a l'acollida de les persones refugiades», recorda Xavier Vidal, alhora que es fa ressò de la invitació a l'acollida que va adreçar el papa Francesc a cada parròquia, comunitat religiosa i monestir. Des de la Comunitat de Sant'Egidio, els Corredors Humanitaris són un signe concret de la vivència de

l'Any de la Misericòrdia convocat pel mateix papa Francesc.

Replicar el projecte

Els Corredors Humanitaris es faran extensius a altres països. A banda del Líban, també es faran des del Marroc i Etiòpia. I pel que fa als països d'acollida, s'està treballant per fer-los arribar a l'Estat espanyol. «Estem en converses amb el govern espanyol per tal d'establir un Corredor Humanitari entre el Marroc i Espanya», reconeix Xavier Vidal, que precisament ha visitat el Marroc acompanyant Daniela Pompei, responsable dels Corredors Humanitaris de Sant'Egidio a Roma.

«Més que el nombre de persones que pugui venir, l'important és poder

començar», expressa Vidal, i explica que en el cas del Marroc es tracta de refugiats sirians, però també de persones provinents de països subsaharians víctimes de la pobresa i les guerres. «No és difícil posar en marxa aquesta iniciativa, el que cal és moure les persones i els cors», insisteix Xavier Vidal. En aquest sentit, l'exemple del papa Francesc quan va visitar el camp de refugiats de Lesbos, el 16 d'abril, i es va endur tres famílies, és un motor per a les comunitats catòliques.

Sobre la qüestió de la religió, des de Sant'Egidio s'anima a no fer distincions, reconeix que un terç de les persones que han arribat a Itàlia són cristianes, però també que «Europa només se salvarà si conviu amb tothom; en canvi, si tanca fronteres morirà».

Tarragona

Digitalització de l'inventari musical de la catedral

Joan Boronat / Tarragona

El nou Catàleg del Fons Musical de l'Arxiu Capitular de Tarragona inclou més de 1.500 obres manuscrites: 1.114 obres d'autor, 299 obres anònimes, 74 llibres corals, 5 llibres de faristol i 118 impresos. Es tracta d'obres dels segles XVII, XVIII, XIX i primer terç del segle XX. La seva catalogació i digitalització l'ha fet possible un acurat treball dels

musicòlegs Francesc Bonastre, Josep Maria Gregori i Montserrat Canela. L'actual mestre de capella de la catedral, Mons. Miquel Barbarà, ha posat èmfasi en aquest «treball cabdal» i ha agraït a Mn. Manuel M. Fuentes, canonge arxiver i director de l'Arxiu Històric Arxidiocesà de Tarragona, la voluntat d'unificar els diferents arxius musicals de l'arxidiòcesi. També ha fet una crida a mantenir viu el cant

gregorià per cantar a la litúrgia de la catedral metropolitana i primada.

Montserrat Canela ha reconegut que «no és concebible que al segle XXI una catedral no tingui inventariades les seves obres musicals, i Tarragona encara no les hi tenia», i ha dit que la música forma part del patrimoni cultural de la ciutat; igual que el patrimoni romà, el musical «ha de ser conservat, respectat i divulgat».

Barcelona

Jubileu dels sense veu

Les Germanetes i Germanets de l'Anyell organitzen una celebració a la basílica de la Mare de Déu de la Mercè

Joan Andreu Parra
Barcelona
Fotos: Agustí Codinach

«Què hi veniu a fer?» «No ho sé del cert, potser ho sap vostè millor que jo. A mi m'han demanat les filles de Teresa de Calcuta que vinguéis i així ho he fet.» Un ancià assegut en una cadira de rodes és acompanyat per una dona, també gran, que l'acaricia. Són dues persones de les moltes que s'han concentrat a la plaça de la Mercè, ben a prop de les artèries turístiques de la Rambla i el Port Vell de Barcelona.

La gernació s'agrupa a la part d'ombra de la plaça perquè el sol comença a escalfar. Molts es retroben i se saluden amb un somriure franc i sincer. S'apleguen per celebrar el Jubileu dels sense veu. Van teixint una xarxa humana diversa i que queda ben travada per un sentiment de fraternitat: captaires que avui s'han vestit de la millor manera que han pogut, persones amb dificultats de mobilitat, d'altres amb discapacitat intel·lectual i transeünts atrets pel magnetisme d'una trobada atípica.

«Això és una il·lustració del que va dir Francesc: finalment tots som pobres, tots estem en camí», ens explica la germana Martine, de les Germanetes de l'Anyell, una de les que va fundar el 1987 la Fraternitat de

Processó d'entrada a la porta santa de la Mercè.

Participants en la celebració.

Les Germanetes de l'Anyell cantant durant la missa.

L'arquebisbe Omella en el moment de la comunió.

l'arquebisbe de Barcelona, Joan Josep Omella, acompanyat del bisbe auxiliar, Sebastià Taltavull, dona la benvinguda, i el rector de la basílica de la Mercè, Joan Martínez Porcell, proclama l'Evangeli. Ha arribat el moment de dirigir-se al temple, «a la casa de la Mare», com recorda Omella.

Obren el camí els celebrants, però de seguit hi va tota una corrua dels «sense veu». Travessen a pas lent la Porta Santa de la basílica, fent conscient el moment d'acostar-se a la «Mare de Misericòrdia, refugi dels pecadors i mare d'esperança», com diu el cant a Maria que s'entonarà al final de la celebració.

L'arquebisbe Omella s'assegura que es fa entendre en l'Eucaristia i farà servir diversos autors (Dostoievski, Saint-Exupéry) i alguna anècdota: «Dostoievski va perdre la mare prematurament i va acollir-lo l'àvia, que li va fer de mare. Era marí mercant i voltava per tot el món. Però quan tornava a casa, amb l'àvia, descansava. Hem entrat a la casa de la mare després d'un llarg viatge, amb patiment i falta d'amor. Però també amb moltes coses bones i alegries. La Mare de Déu de la Mercè també ens escolta.»

«Un cor orientat vers la misèria»: l'arquebisbe explica el significat de la misericòrdia i el porta a peu de carrer. «Al temple, hi hem entrat per la Porta Santa: uns coixos, altres amb cadira de rodes, altres una mica millor, tots tenim cabuda a la casa del Pare. Això és el que hem de fer: incloure, en un context de societat que descarta. Avui ens han convidat a celebrar una festa, la del Regne.»

Dignitat dels fills de Déu

«La comunitat de les Germanetes de l'Anyell és una gran escola on hem pres consciència que som els primers pobres, això és la clau de la fraternitat. Per això acompanyem els més petits i no tenim por d'anunciar Jesús. A la nostra societat estem assedegats de Déu, però molts no ho saben. Tinc el goig de veure que el nostre bisbe actual està obert a aquest camí», explica la germana Martine.

«Déu t'estima, Marc.» Omella va portar a col·lació una anècdota que li havia explicat el cardenal Ricard Maria Carles. La història d'un nen trist, en Marc, que no se sentia estimat per ningú, ni pels pares, ni pels amics. Un dia el mestre li va dir que Déu sí que l'estimava i, a partir d'aquest moment, el nen va sentir créixer dins seu «que era algú important, que tenia una dignitat, que era fill de Déu». «Déu no ens ha fet en sèrie, com un vehicle, sinó *en serio*, únics. Allò que fa la vida bonica és que tenim un cor per estimar i ser estimats», va remarcar Omella.

Finalitzada l'eucaristia i després d'un refrigeri frugal, es percebia una certa inquietud i expectació davant l'estrena de la representació *Teatre de la Misericòrdia*. Una obra senzilla i didàctica que era una lectura de la paràbola del fill pròdig. L'expressió d'un dels actors que representava un vell savi «Fills, Déu és amor», encara ressona.

GERMANA MARTINE
«Finalment tots som pobres, tots estem en camí»

ARQUEBISBE OMELLA
«Uns coixos, altres amb cadira de rodes, tots tenim cabuda a la casa del Pare»

Barcelona. «En l'experiència que fem descobrim que els pobres ens revelen allò que som de veritat. Quan sóc rica de coneixement, de béns, ho amago. En canvi, el pobre no té màscara, és sincer, és pobre i ho sap. Això és una escola de la vida», afirma.

Les Germanetes i els Germanets de l'Anyell han organitzat aquest encontre a la basílica de la Mare de Déu de la Mercè el dissabte 21 de maig a la tarda. Amb religiosos i religioses d'altres congregacions i voluntaris posen el color d'un somriure amable, d'una mà propera, d'un gest càlid en tot allò que fan aquesta tarda. Hi afegiran un regal més en l'Eucaristia, les seves veus.

Les campanes de la basílica de la Mare de Déu de la Mercè fan el senyal i tothom para atenció als celebrants:

Misericòrdia en obres

Redimir els presos i captius

Cèlia Palacín Pahí
Directora Gerent del CECAS

Captius de la dependència a les drogues: la substància domina la voluntat i posa el consum com a prioritat de tot. Per a les persones amb problemes d'addicció el consum ha format part de molts dels espais de la seva vida, molt arrelat en el dia a dia, condicionant relacions, feina, hàbits, família, emocions....

El consum porta a una dependència física, que du la persona a una necessitat imperiosa de consumir per tal de trobar-se bé. A més, du a una dependència psicològica,

i és que el consum ha condicionat la pròpia gestió de les emocions i conductes. Ambdós efectes van minvant la capacitat de la persona de fer-se càrrec i responsable del que l'envolta i de com actua. Talment com un foc que crema, el qual se'ns fa difícil controlar, apagar... el foc no té intenció de cremar però crema, destrueix el bosc i per atacar els seus efectes no serà suficient voler-ne fer desaparèixer només el fum.

Al final dels anys 80, el consum d'heroïna tenia conseqüències devastadores per a moltes i moltes persones i és que, a més, varen aparèixer els primers casos de VIH a Catalunya, malaltia inicialment mortal que es va escampar de manera molt ràpida, sobretot en

El Centre Català de Solidaritat neix fa 25 anys per donar suport a persones amb problemes d'addicció

les pràctiques de la venopunció compartida. Donant resposta a aquesta emergència social, totes les Càritas de Catalunya, i amb el suport de tots els bisbes i de la mateixa Conferència Episcopal Tarraconense, prenen la iniciativa de crear el Centre Català de Solidaritat, el CECAS, com un servei professionalitzat per poder atendre les persones amb problemes de drogodependència.

Avui, des del CECAS, continuem generant espais per atendre, acompanyar i tractar educativament i terapèuticament les persones amb problemes addictius, per ajudar-les a millorar la seva qualitat de vida, autonomia i benestar, facilitant que recuperin la llibertat perduda i tenint en compte la seva realitat, potencialitats i capacitats.

Inspirats i encoratjats pels valors amb els quals fou creada la fundació, vetllarem per seguir treballant per la seva missió i així seguir afavorint el rescat del captiveri al qual condueixen les drogues a tantes i tantes persones i famílies.

Abecedari lul·lià

Francesc Tous Prieto

Membre del Centre de Documentació Ramon Llull de la Universitat de Barcelona

JUSTÍCIA

Ramon Llull és, entre moltes altres coses, un dels escriptors que ha utilitzat més creativament els mots de la llengua catalana i un dels primers que va crear neologismes per expressar en el nostre idioma conceptes filosòfics i teològics. Per celebrar l'Any Llull, que commemora el setè centenari de la mort del beat i s'allargarà fins al novembre de 2016, us convidem a fer una petita immersió en el seu vocabulari. Conèixer algunes de les paraules clau de l'obra de Llull és fer un viatge als fonaments del seu pensament, a les fonts de la seva espiritualitat i a l'origen de la seva experiència d'home creient.

Des d'antic, la justícia, al costat de la prudència, la templança i la fortalesa, forma part de les anomenades virtuts cardinals. Per a Ramon Llull, la justícia és «aquella cosa per raó de la qual hom ret a Déu allò que és seu, i a si mateix i al seu proïsme» (*Taula general*, 1293-1294). En altres passatges de la seva obra, Llull precisa que la justícia és l'hàbit o la causa gràcies a la qual l'home just actua justament. Com tota virtut creada, la justícia és, de fet, semblança o imatge de la justícia divina, una de les dignitats o «virtuts increades» que, com la bonesa —de la qual vam parlar en el segon article de la sèrie—, Llull integra en la Figura A de l'Art, la que representa la divinitat. A la *Doctrina pueril* (1274-1276) Llull comina el seu fill a témer i estimar la justícia de Déu, fins i tot en el cas que el castigui pels pecats comesos perquè, tal com diu en un versicle del *Llibre d'amic i amat* (1283), «tot és plenitud, tant si em dones salvació com si em condemnes».

Paradoxalment, estimar la justícia de Déu fins al punt de posar en risc la salvació eterna de l'ànima és, en el fons, l'únic camí per accedir a la seva misericòrdia: «com més estimes Déu en la seva justícia, més estimes misericòrdia, que és Déu; i tant com estimes la misericòrdia de Déu, tant més és perdonada la teva culpa i el teu pecat» (*Doctrina pueril*). La justícia no ha d'actuar mai al marge de la misericòrdia. Això és especialment important en l'exercici del poder i l'administració de la justícia, que idealment haurien de ser un mirall de la infinita bondat, justícia i misericòrdia de Déu. En el capítol 73 del *Romanç d'Evast i Blaqueria* (1276-1283) apareix un canonge especialitzat en fer obres de misericòrdia. La seva primera acció és demanar, davant del rei, la llibertat per a un condemnat a mort, un home amb muller i cinc infants. Malgrat que l'aplicació recta de la justícia requeriria l'execució del reu, el canonge recorda al rei que, atès que Déu és misericordiós i no sempre condemna, ell ha de fer el mateix.

CERTIFICATS MÈDICS CARNET DE CONDUIR NÀUTICA I ARMES

CENTRE MÈDIC PLAÇA MOLINA

DR. RAFAEL SOLANAS ANGLADA

- COTXE, MOTO I CICLOMOTOR
- PSICOTÈCNICS
- LLICÈNCIA D'ARMES
- LABORALS I ESCOLARS
- NÀUTICA

INFORMEU-VOS-EN:
Tel. 932 188 826
Mòbil: 639 474 741
c/ Balmes, 281, entr. 2n
08006 Barcelona

LABORABLES

De 10 a 13 h i de 16 a 20 h

Les persones que es presentin amb un exemplar de *Catalunya Cristiana* tindran un descompte de 10 euros

www.centromedicoplazamolina.es

Austràlia

El Papa nomena bisbe un refugiat vietnamita

Joan Piñol
Redacció

Amb 17 anys va embarcar-se en una patera de 17 metres de llarg que transportava 147 persones. Era l'any 1979 i fugia de les turbulències polítiques i la violència del seu país: el Vietnam. El 5 de maig passat, 37 anys després del seu periple pel mar, el papa Francesc nomenava fra Vincent Long Van Nguyen bisbe de la diòcesi australiana de Parramatta, al país que l'acollí després de fugir de la seva terra natal.

En plena crisi dels refugiats a Europa, no ha passat desapercbut que el Pontífex hagi nomenat per a una de les diòcesis més importants d'Austràlia un bisbe refugiat que va arribar-hi de jove després de fugir de la guerra al seu país. La història de Mons. Long és la mateixa que la de molts refugiats. Al Vietnam del 1979 els nord-americans just havien sortit del país després de 19 anys de conflicte militar. La república capitalista de Vietnam del Sud, on el nou bisbe va néixer, havia estat ocupada pels comunistes del Nord.

Long, que tenia 17 anys, va témer ser reclutat per l'exèrcit. En aquell moment, el règim vietnamita estava en guerra amb la Xina i Cambodja. Long i dos germans seus van decidir seguir

Mons. Long amb el ministre general dels conventuals, fra Marco Tasca.

milers de compatriotes en la fugida en barca cap al sud, travessant el Mar de la Xina.

Si la crisi dels refugiats a Europa ens sembla de magnituds inassumibles, la fugida en massa del Vietnam que es va produir entre 1979 i 1980 va ser encara més impressionant. En total, es calcula que gairebé dos milions de vietnamites van creuar el mar en direcció a Indonèsia i Malàisia. Uns 400.000 van morir al mar. El bisbe Long va aconseguir so-

breuiure però recorda la travessia amb horror: «Al tercer dia de navegació no teníem ni menjar ni aigua ni combustible. Al setè dia vam arribar a la deriva a una plataforma pretolera, mig morts.» Va passar llavors 16 mesos internat en un camp de refugiats a Malàisia fins que el govern australià li va donar un visat.

Des de llavors, el jove vietnamita va viure a Springvale, un suburbi de Melbourne on el 69% dels residents són immigrants, la majoria del Vietnam,

Índia i Cambodja. En aquell ambient humil i ple de nouvinguts hi treballen els franciscans conventuals. El seu exemple va captivar el jove Long i l'any 1983 va fer-se frare. Entre el 2005 i el 2008 va ser provincial del seu país i entre el 2008 i el 2011 va ser assistent general de la federació dels Franciscans Conventuals d'Àsia i Oceania. L'any 2011 va ser nomenat bisbe auxiliar de Melbourne.

La diòcesi de Parramatta, que ara pasturarà, és la sisena amb més catòlics de tot Austràlia, hi ha 350 mil catòlics d'un total d'un milió d'habitants. La diòcesi ocupa els suburbis de Sydney, una zona amb molta immigració i conflictes socials. L'experiència de fra Vincent com a refugiat i franciscà li serà de gran ajuda en aquest context.

El nomenament com a bisbe d'un vietnamita dels «boat people» (gent de les barques), com són coneguts els refugiats que van arribar a Austràlia, ha tingut molt ressò. L'actual govern conservador ha restringit la immigració i combat durament l'arribada de refugiats. Mons. Long reconeix que «si hagués arribat ara m'haurien retornat o bé m'haurien internat en un centre de detenció». El nou bisbe ho té clar: «Veig el meu nomenament com un reconeixement per a tots els refugiats i el paper cabdal que tenen a l'Església i a tota la societat.»

MUSEU DEL MODERNISME BARCELONA

Balmes, 48
08007 Barcelona
93 272 28 96
www.mmbcn.cat

Continuem fins al 3 de juliol!
¡Continuamos hasta el 3 de julio!

Ramon Casas. La vida moderna

Iraq / Síria

Església màrtir al Pròxim Orient

Els cristians de l'Iraq i Síria mantenen la fe malgrat la persecució

Rosa María Jané Chueca
Redacció

«Em sento el sacerdot més feliç del món, tot i que visc amb gent molt pobre i que pateix molt, perquè el Senyor m'ha donat l'oportunitat i el privilegi de servir els sants del segle XXI.» Així s'expressa el pare Khalil Jaar, que acull a la seva parròquia a Jordània més de 600 famílies refugiades de l'Iraq.

El P. Khalil comprèn a la perfecció el drama dels refugiats. Ell va néixer en una família catòlica de Betlem i també va ser refugiat. A més, ha patit la violència en carn pròpia. A Bagdad (Iraq) va ser segrestat dues vegades. Encara avui no pot veure ni sentir cap notícia relacionada amb segrestos. Quan li preguntem de quina manera marca una experiència tan dolorosa, torna a reviure aquells records. Per un moment sembla que es bloqueja i que està a punt d'arrencar a plorar, però se sobreposa. Respira profundament i ens explica: «Vaig passar moments molt difícils entre la vida i la mort. Tenia els ulls embenats, les mans lligades i al meu costat esmolaven un ganivet o una espasa... i aquell so no puc oblidar-lo. Va ser un sofriment tan atroç que no podia ni pregar i vaig plorar com un nadó. Només podia demanar a Déu que si m'alliberava, tota la meua vida seria per a Ell. Per això, ara servir els refugiats és un deure d'honor cap al Senyor.»

Aquest sacerdot va tenir l'oportunitat d'acompanyar el papa Francesc en la seva visita al camp de refugiats de Lesbos i confirma que «el Papa va estar molt seriós i molt trist. Se'l veia patir molt. El que va veure va ser molt trist, però el que no va poder veure és pitjor encara». Segons el P. Khalil, el Pontífex va voler enviar un missatge molt clar: «Tots plegats poden resoldre el problema, si tots els països es comprometen a acollir refugiats.»

Malgrat els gestos i les paraules del Papa sobre la situació al Pròxim Orient, els cristians no acaben de sentir la proximitat dels seus germans. Així ho recull el pare Rodrigo Miranda, missioner xilè a Alep (Síria). Amb veu calmada, però sense dubtes diu: «Els cristians de Síria agraeixen els pronunciaments del Papa, però encara els troben indefinits, tot i que cada cop més, gràcies a Déu, està parlant a favor dels cristians. Els cristians, literalment, hi estan morint, mentre que Europa es limita a ajudar en abstracte tots els qui hi vinguin i els cristians són els que menys ajuda reben. Això és molt dolorós per a ells.»

El problema dels refugiats

El 8 d'agost del 2014 es va produir la primera onada de refugiats que va arribar a Jordània procedent de Mossul (Iraq), rememora el P. Khalil. «Aquest èxode de cristians va ser una tragèdia», assegura. Però també subratlla la noblesa del rei jordà, «que va donar ordre

El P. Khalil amb refugiats a Jordània.

d'obrir les fronteres i rebre els cristians de Mossul i ajudar-los amb mesures molt concretes. El govern va enviar el missatge d'ajudar tots els cristians».

La parròquia del pare Khalil va ser la primera que va respondre afirmativament a aquesta crida. Hi van arribar unes 200 famílies sense res, cansades... i va haver d'organitzar-ho tot. «La solidaritat de la gent, molt pobre a la meua zona, va ser admirable», explica

orgullós. «A la meua parròquia vivim com una família, no hi ha problemes entre els feligresos i els refugiats, viuen com germans. Ara mateix hi ha més de 600 famílies que viuen al voltant de la meua església. Tenim cases llogades on viuen juntes dues o tres famílies, però vénen a l'església a menjar i mengem tots plegats.» Fins i tot s'ha creat una escola per als refugiats, amb uns 260 infants i 15 professores. El P. Khalil sent

que està vivint el que narren els Fets dels Apòstols: l'esperit de l'Església primitiva.

Cap refugiat no vol tornar al seu país, ens comenta el P. Khalil, «han patit molt i necessiten estabilitat per poder tenir un futur». I s'atreveix a llençar una benaurança: «Benaurat el país que rep aquests refugiats cristians, perquè estan molt ben formats, han estat molt ben preparats i educats, i s'integren immediatament amb agraïment a la societat que els acull.»

També alerta de l'acollida als refugiats musulmans, encara que admet que és una opinió seva molt personal: «Aquests arriben a Europa amb un pensament de conquesta. Si Europa rep els refugiats sirians musulmans ho pagarà molt car. Crec que no és adient perquè són famílies que no tenen ni idea del que implica la democràcia, el respecte a l'altre... no es poden integrar i sempre es consideren com persones alienes. La solució seria que els països àrabs del Golf, que són molt rics, rebessin aquestes famílies, però saben que si ho fan tindran problemes... seria just que els països àrabs hi ajudessin, no pot ser que Europa i Amèrica carreguin amb la responsabilitat d'aquest problema!»

El P. Rodrigo és molt contundent quan afirma que «els cristians de Síria se senten abandonats per l'Església d'Occident. Com els demanem que s'hi quedin si no els oferim l'ajuda necessària! Això és molt dolorós per a ells». En aquest sentit, subratlla que «no n'hi ha prou amb el desig abstracte d'ajuda. Cal una ajuda clara, efectiva i directa, a ells, no una filantropia o bonisme que ajuda a tothom amb els ulls tancats. La caritat ha de ser ordenada i fer servir la raó, planificar les coses. Que s'ajudi els cristians d'allí, en concret.»

Per al sacerdot xilè, el problema dels refugiats «és en realitat una mínima part del conflicte, és un efecte. El drama és que s'ha abandonat els cristians que resten a Síria. Si algú vol ajudar efectivament, ha d'ajudar allí i enviar-hi recursos, posar els mitjans necessaris, i aquests mitjans existeixen.»

En qualsevol cas, el pare Khalil dóna gràcies a Déu «per aquest privilegi, per

KHALIL JAAR

El pare Khalil Jaar va néixer en una família catòlica de Betlem el 1953. Als 14 anys la seva família es va traslladar a Hondures. Ell va tornar a Jerusalem on va ser ordenat sacerdot amb 23 anys. Ha estat rector a Jordània i a Israel, a més de secretari privat del patriarca de Jerusalem. Va ser segrestat dos cops a l'Iraq. Des que va arribar a Jordània, va crear un projecte de reconciliació per afavorir la convivència i el diàleg entre joves musulmans, jueus i cristians. El P. Khalil acull a la seva parròquia més de 600 famílies refugiades de cristians iraquians. Ha acompanyat el papa Francesc en el seu viatge a Lesbos (Grècia) per visitar els refugiats.

RODRIGO MIRANDA

El pare Rodrigo Miranda va néixer el 1976 a Xile i es va ordenar sacerdot el 2006. En els darrers quatre anys ha estat missioner a Alep (Síria), una de les ciutats més castigades per la guerra. Sempre ha servit a diferents parts del Pròxim Orient. La seva primera destinació va ser Betlem i, més tard, l'única parròquia catòlica que hi ha a la Franja de Gaza. Després va estar destinat a Alexandria (Egipte), on treballava en obres de caritat, en un barri amb forta presència de radicals islàmics i que ha estat controlat per Al Qaeda. També ha estat vicerector al santuari marià més gran de Jordània. A Síria, juntament amb la població ha patit els horrors de la guerra.

Església al món

El P. Rodrigo en un hospital d'Alep. / SOS Cristians a Síria

aquest honor de servir aquests germans refugiats perquè són els màrtirs i els sants del segle XXI». A l'Iraq, com a Síria, els cristians pateixen persecució per la seva fe. «Patint la persecució tinc la certesa que el Senyor purifica la seva Església, la prepara per a un temps millor.» Per a aquest sacerdot, estem vivint un signe dels temps molt clar: «Sobre la sang d'aquesta gent, el Senyor construirà la seva Església del segle XXI.»

Una cosa que constata el pare Rodrigo és la confiança immensa en Déu dels cristians sirians, que repeteixen constantment: «El nostre auxili és el Senyor.» Així, aquest sacerdot posa en relleu que «confien que Ell els donarà tots els auxilis necessaris per arribar a veure la pau o per arribar al cel. Viuen un sentit d'esperança molt profund, com a contraposició a la venjança, odi i mort que els envolta».

Pròxim Orient sense cristians?

Davant de la possibilitat que puguin desaparèixer els cristians del Pròxim Orient, Khalil Jaar sosté que «no importa si desapareixen físicament d'allí els cristians, si han de fugir. Recordem que l'Església primitiva, precisament gràcies a la persecució de l'Església a Jerusalem, es va estendre arreu del món i així va començar la fe cristiana. Ara vivim el mateix que els va passar als primers cristians de Jerusalem. El Senyor els va enviar al món per ser testimonis de Déu i evangelitzar el món. I cal ser conscient d'aquesta realitat».

Al pare Rodrigo el molesta especialment que es redueixi el conflicte a causes geopolítiques i econòmiques i que s'oblidi «el que és essencial, la religió. I el Pròxim Orient és religiós. Això no es vol entendre. Una persona del Pròxim Orient reacciona a la vida d'acord amb aquesta estructura

religiosa que té». Considera que «les Esglésies locals poden desaparèixer, però Jesucrist ha promès que l'Església continuarà».

«Els cristians tenen una història de persecució de 1.400 anys ininterromputs», reflexiona Rodrigo Miranda, «i senten la persecució com a part de la seva vida cristiana. Ells donen testimoni públic de la seva fe. Déu dóna a aquesta Església del Pròxim Orient aquesta gràcia dels màrtirs per mantenir-se fermes fins al final en nom de Jesucrist».

I aquesta fermesa els porta a ser capaços de perdonar. «El perdó és essencial en la nostra fe», indica el P. Rodrigo, «i el que aporta el cristianisme a la societat del Pròxim Orient, no ho aporta en absolut ningú més. No existeix el perdó a l'islam, perquè

el considera una imperfecció en Déu. Sense el perdó es continua el cicle de la violència, de l'odi i de la venjança».

Per això insisteix que el testimoni d'aquests cristians no es pot perdre, «perquè fa molt de bé. Ens interpel·la sobre la nostra pròpia vida: quins són els valors que em guien, què és el que vull a la meua vida, què estic fent amb la meua fe, com m'entrego als altres...». Com Tertul·lià, està convençut que la sang dels màrtirs «ens dóna una nova Església, però també ens dóna la perseverança en la nostra pròpia fe. El testimoni dels cristians del Pròxim Orient fa molt de bé a Occident, que viu una fe tan benestant, una vida tan mediocre i tan decadent. El seu testimoni ens desperta i ens sosté».

Si el pare Khalil se sent agraït de poder servir els refugiats a Jordània, el pare Rodrigo també dóna gràcies perquè a Síria ha «après a ser sacerdot». Sobretot, ha après dues coses: a testimoniar públicament la fe i a donar gràcies amb la vida. «Prou de reduir la fe a l'àmbit privat i poruc de casa nostra o parròquia! La fe és pública i sempre ho ha estat. Quan sentim els testimonis d'aquests màrtirs de no renunciar Jesucrist, això et desperta. Tinguem els ulls fixos en Jesucrist, que és l'autor de la fe i el que porta a la purificació.»

I ens fa una proposta: «Agraïu que teniu família, amics, fe, llum, aigua... Déu ens tracta amb tanta estima que ens oblidem dels dons que ens regala. Cal agrair-ho amb la pròpia vida. És agrair-li al Pare que ens estima i que ens ho ha donat absolutament tot. Donar testimoni que aquell Pare que ens ha donat la fe és el que ens ajuda, el que ens espera, el que té misericòrdia amb nosaltres... i per això n'hem de donar testimoni als qui no el coneixen. Un testimoni clar, sense ambigüitats.»

Com a conclusió, el pare Rodrigo apunta: «Jesucrist és l'únic salvador del món i els cristians de Síria n'estan convençuts i per això moren martiritzats.»

Tant el P. Khalil com el P. Rodrigo van participar en la Nit dels Testimonis, organitzada per Ajuda a l'Església Necessitada el 13 de maig passat a la basílica de Santa Maria del Pi de Barcelona.

PARE KHALIL
«Amb la persecució, tinc la certesa que el Senyor purifica la seva Església»

PARE RODRIGO
«Els cristians de Síria se senten abandonats per l'Església d'Occident»

Petits Pelegrinatges

Caravaca de la Cruz

Del 8 al 11 d'agost

Del 12 al 15 de setembre

GC 004151

ciutat Jubilar in perpetuum

Mallorca terra de Ramon Llull

Del 26 al 29 de setembre

GC MD 256

Club⁺amics
Associació Amics de Catalunya
Cristiana i Ràdio Estel

Contacte:
Tel: 934 092 700
info@clubmes.cat
www.clubmes.cat

«El desig de fer el bé està inscrit per Déu en el cor humà»

María del Monte Auxiliadora, mare general de les Germanetes dels Pobres

Rosa María Jané Chueca

Des de l'any passat, la sevillana María del Monte Auxiliadora és al capdavant de les Germanetes dels Pobres com a mare general. Té sota la seva responsabilitat més de 2.700 religioses repartides per 32 països, que viuen el carisma de santa Joana Jugan. Un carisma centrat en l'atenció de la gent gran amb recursos escassos. A Espanya, les germanetes compten amb 26 cases.

Espanya passa de tres províncies a dues, és per manca de vocacions? Què suposa aquesta reestructuració?

Sí, es cert que, a causa de la gran manca de vocacions, hem decidit després del capítol general agrupar al màxim les nostres «forces», i per a això hem reagrupat algunes províncies. En concret, aquest reagrupament per a Espanya suposarà una comunicació i col·laboració més grans dins de cada província i a escala nacional. Som una gran família i hem de sentir-nos totes responsables del futur de la nostra congregació.

Quines dificultats pot tenir una jove avui dia per plantejar-se la vocació religiosa?

Em sembla que ignorar l'amor de Déu que crida i convida a seguir-lo; però aquesta crida no es percep com a essencial, tan sols es veu el que cal deixar o allò al que cal renunciar, però no el que es troba ni la felicitat que podem experimentar en una vida totalment entregada. D'altra banda, la dificultat avui dia també resideix en què les joves, en general, no es plantegen res per sempre ni tampoc el matrimoni. Els models de perseverança en el temps (matrimonis, sacerdots, religioses que saben mantenir la fidelitat) els semblen admirables, però gairebé impossibles. També hi ha un gran desconeixement de la vida religiosa en general i les joves no gosen fer el pas per anar més enllà i conèixer-nos millor.

El carisma de les germanetes està de plena actualitat: atenció a gent gran i pobra... com s'ha adaptat als nous temps?

Hem intentat adaptar-nos de mica en mica, però senzillament a allò que cada època ens ha anat demanant; però l'essencial perdura: el servei, la

humilitat, la pobresa, la confiança en la Divina Providència, la col·lecta...

L'actual context de crisi, de quina manera afecta els ancians?

Els ancians pateixen per les dificultats que poden tenir les seves famílies: l'atur dels fills, per exemple, de vegades són les pensions dels ancians les que ajuden a cobrir les necessitats de moltes famílies en atur. També els divorcis dels fills és un sofriment per a ells. La manca de fe i de pràctica religiosa en les noves generacions són font de patiment per als avis. Els ancians són molt importants en el context familiar i no podem oblidar que ells tenen una paraula a dir en les famílies.

Què diferencia l'atenció de les residències de les germanetes de la que s'ofereix en altres congregacions també dedicades a la gent gran?

Nosaltres, com totes les congregacions religioses que tenen cura dels

ancians saber que, per al Papa, ells són importants, però també per a la nostra societat, ja que les paraules senzilles i profundes del Sant Pare van amarant en el món.

Aquest Any de la Misericòrdia, com l'esteu vivint?

Aquest Any de la Misericòrdia és molt important per a la nostra vocació, per això hem decidit passar un «Any d'acció de gràcies per la nostra vocació de Misericòrdia», ja que el que el Sant Pare convida a viure a tota l'Església és el que nosaltres, per vocació, vivim diàriament en el nostre servei als ancians. Per això vivim aquest any amb molta alegria i amb un agraïment molt gran cap al Sant Pare.

Quin paper tenen els laics en la missió de les germanetes?

Els laics han tingut, des dels inicis de la congregació, un paper rellevant en el nostre servei, en primer lloc, com a benefactors, atès que vivim de la col·lecta i és gràcies a la generositat de tantes persones que ens ajuden econòmicament que podem tirar endavant en la nostra missió de servei als pobres; però també des del principi, els laics han col·laborat amb les germanetes, cadascun aportant les seves competències i posant-les al servei de la nostra missió. Tenim l'Associació Joana Jugan, que aplega els catòlics que,

tot desitjant viure el carisma de santa Joana Jugan, col·laboren més estretament amb les germanetes i viuen la mateixa espiritualitat. Però també hi ha moltes persones que col·laboren amb la nostra missió a tots els nivells a nombrosos països, siguin de la religió que siguin, ja que el desig de fer el bé, de fer feliços als altres està inscrit per Déu en el cor de tots els éssers humans.

Per a vostè, què representa ser germaneta?

Ser Germaneta dels Pobres és ser filla de la humil santa Joana Jugan. Això representa que, nosaltres avui, hem de reproduir-la en el món del 2016 a través de la seva humilitat, la seva confiança en la Providència, que vetlla per nosaltres, i en el nostre servei desinteressat i alegre amb els ancians, per fer-los feliços en aquesta vida i acompanyar-los fins a l'eternitat. Això ens omple de felicitat i dóna sentit a la nostra vida consagrada.

«No podem oblidar que la gent gran té una paraula a dir en les famílies»

ancians, intentem que siguin feliços a la terra i després al cel. Nosaltres fem tot el que podem per crear un ambient de família a totes les nostres cases, entre les germanetes, els ancians, els treballadors, els voluntaris... Això és molt palpable.

Cal reivindicar el valor i la bellesa de la vellesa?

Cal posar en relleu el valor de la gent gran, però gràcies a Déu tenim el papa Francesc que no deixa de fer-ho i això és una gran alegria per als

Des del monestir

Sentir tocar campanes

S'ha posat de moda protestar pel toc de les campanes: no se n'escapen ni catedrals ni par-ròquies. En una societat en què es protesta per tot, en què es mira de denunciar-ho tot, de judicialitzar-ho tot, de treure profit de tot —i no parlo de les coses que realment haurien de ser denunciades—, ara fins i tot s'ha posat de moda carregar les culpes del propi insomni al bronze de les campanes. Un so amable, que fa companyia, que ritma serenament el pas del temps i que, en certa manera, ens convida a viure la saviesa dels anys, aquesta saviesa que ens fa créixer i que ens va afaïçonant —i cito ací una frase de la immensa Mercè Rodoreda— «tal com serem el darrer dia». Deu ser un signe dels temps, un signe d'aquesta nostra societat malalta, que su-

porta sorolls de tota mena en una ciutat i no pot tolerar el so dels campanars. Una societat que ja no és capaç, per exemple, d'entrar i d'estar en silenci en una església —com la de Poblet—, un àmbit que, més enllà de tota creença, invita a entrar dins el propi cor per mirar de fer les paus amb un mateix. Si més no.

Ara bé. També és cert que en molts dels nostres campanars la qualitat del so de les campanes, moltes d'elles fetes després de la guerra civil amb gran precarietat de materials, és veritablement deplorable. Recordo, als anys vuitanta del segle passat, quan es van renovar les cam-

panes del meu poble, que ni tan sols es varen poder aprofitar les antigues, fetes després de la guerra, per a la nova fosa. Si, com se sol dir, les campanes són la veu de Déu, hauríem de maldar perquè el seu so estigués a l'altura d'aquesta comesa.

Vaig llegir, ja fa unes setmanes, que campaners de tot Espanya es reuniren a Os de Balaguer per reivindicar el dret de sonar. Bona iniciativa, a banda de fer conèixer els tocs tradicionals de campanes que, en part, es van perdre a causa de l'electrificació dels campanars. En aquesta nostra societat malalta, que tant reivindica la pluralitat, estaria bé, també, aprendre a escoltar i interpretar aquest altre llenguatge de bronze de les campanes.

Lluís Solà
Monjo de Poblet

La sal de la terra

Consol a les perifèries

Tot ésser humà, en un moment o altre de la vida, per causes que ignora o bé pot imaginar, es veu obligat a patir una situació límit: el fracàs, la mort, la desesperació, la malaltia, la culpa, la separació dels éssers estimats, la soledat, la calúmia, la por o l'angoixa.

La fe és font d'apaivagament de l'ànima, d'aquí etament de l'ésser, dóna la serenitat que ve de sentir-se sostingut eternament per Déu, passi el que passi i em trobi com em trobi.

Els malalts als hospitals, els presidiaris en captivitat, els que estan al corredor de la mort, els terminals, els que han caigut en formes d'alienació com la droga o l'alcoholisme, necessiten consol, atenció, cadascú en el marc de les seves conviccions o preferències, fins i tot una atenció

espiritual al marge de les religions tradicionals. El mateix Sigmund Freud reconeix el caràcter consolador de les religions en un món àrid i dur, violent i absurd. Ell, però, creu que és una pura ficció creada per consolar. Nosaltres creiem que Déu s'ha apiadat del cor sofrent humà i és com diu Whithead, «l'etern acompanyant dels nostres sofriments». Søren Kierkegaard diu que quan un home es troba sol i desesperat, si de veres té la certesa cordial que Déu és amor, que l'estima tal com és, deixa de sentir-se sol i experimenta una immensa felicitat.

Com va veure Blaise Pascal, un ésser finit i espiritual en un món infinit i material està, per sempre, turmentat per tot tipus de dubtes, de

perplexitats i de recels. Pressuposar que l'ésser humà, un fenomen passatger, secundari i inestable, pugui ser el fi i el sentit de l'univers, etern i primari, sona, molt sovint, com una pretensió desmesurada i buida.

La fe ajuda a satisfer la necessitat de dignitat, de sentit i d'identitat de l'ésser humà, perquè la capacitat de la ciència per comprendre i descriure aquest desert il·limitat no satisfà tots els anhels i designis humans. El fet de besllumar un lloc en el cosmos fa la vida més còmoda, però aquesta experiència bàsicament religiosa no pot ser demostrada empíricament.

La vivència de ser estimats i, finalment, acceptats per Déu, és el que ens preserva del terror engendrat per la buidor de l'univers i el no-res.

Francesc Torralba
Professor de Blanquerna-Universitat
Ramon Llull
Consultor del Pontifici Consell
de Cultura

Mirada al món

Les noves tecnologies i els nens

En Gaspar farà 3 anys d'aquí a un mes i mig, els pares li han regalat un dispositiu amb connexió a internet, de manera que ell es baixa jocs i busca el que li agrada. No el deixen mai sol, però no li ha calgut que ningú li ensenyi res. La Matilde fa el mateix amb el mòbil de la mare, ella és una mica més gran, ja en té 4. Són nens que han nascut a l'era digital i tenen aquesta habilitat molt desenvolupada. És freqüent trobar nens que encara no parlen bé però que ja saben fer servir dispositius mòbils. El tema és que, com tot, cal conèixer-ne els límits.

En una escola de Santiago de Xile es va fer una prova. En un curs de 38 estudiants de 12 anys se'ls va proposar estar 24 hores sense mòbil, tenien un dia per pensar-s'ho. Quan va arribar l'hora, només 12 dels 38 van estar disposats a deixar el mòbil tancat en una caixa forta. Diversos dels joves van argumentar que eren incapaces de deixar l'aparell. Els 12 mòbils van quedar

tancats amb clau, però si algun dels nois i noies necessitava en qualsevol moment recuperar el dispositiu podia fer-ho. L'endemà només tres no havien demanat el telèfon. Encara no sabem gaire què significa ser dependent dels mòbils, tampoc què aporta el món digital, la interacció, l'estimulació contínua, segur que té coses bones i altres no tant, i fins i tot de dolentes. Alguns neuropsicòlegs i psicoterapeutes asseguren que no és recomanable que nens menors de 3 anys interactuïn amb les noves tecnologies perquè, entre altres coses, atrofien el desenvolupament de la creativitat.

Però també se sap, i de fet a moltes escoles ho estan fomentant, que la familiaritat amb les noves tecnologies desenvolupa la multitasca i fa persones més àgils, entre altres beneficis. Una de les claus de tot el tema és, com sempre,

no deixar els nens sols. És a dir, un infant que està sol jugant amb una tauleta desenvolupa un sentiment d'abandonament i de tristor que no desenvolupa el mateix nen, la mateixa estona jugant a la mateixa tauleta el mateix joc amb els pares. El contacte proper amb la mare-pare és insubstituïble.

Una altra clau és la quantitat de temps que es permet que els nens menors de 5 anys estiguin exposats a les pantalles. A més d'estar acompanyats, el temps no hauria de superar els 90 minuts diaris, cal tenir present que una pel·lícula ja pot tenir aquesta durada.

Com sigui, jugar jocs de taula, caminar i badar, fer dibuixos i pintar, cantar en família, o fer tasques domèstiques junts, com per exemple parlar a taula, fer un pastís o una pizza segueixen sent molt bones opcions per treballar la part comunitària i ajudar que els nens i nenes siguin relacionals.

Elisabet Juanola Sòria
Periodista. Institut de la Pau
Armando de Ramón. Murtra
Santa Maria dels Àngels (Xile)

Punt de vista

Juan Luis Hernández Gomila
Professor de l'IES Joan Ramis de Maó

Déu té whatsapp!

Sé, Déu, que tens correu electrònic, telèfon mòbil i, fins i tot, whatsapp. Com sé, també, que el teu senyal sempre és excel·lent i la cobertura, inamovible. Em consta, igualment, que constantment ens has estat telefonant, *whatsappejant*. La teva Paraula ens ha arribat des del wifi del xiuxiueig, dels textos bíblics, evangèlics, i s'ha passejat per sagraris i hospitals. No hi ha silenci per part teva, tan sols la sordeça nostra, com la que pateix aquell que, havent rebut mil whatsapps, els ignora; com la d'aquell que, havent trobat infinitat de correus, els menysprea; com la d'aquell que, havent estat el receptor de multitud de trucades, les eludeix per incòmodes... Perquè els teus missatges, immutament, parlen d'amor i caritat i ens pregunten perdonar i saber demanar perdó i això, Pare, això darrer, per damunt de tot, ens resulta tan difícil!

Per això no responem; per això, ni tan sols, obrim els teus whatsapps; per això no hi ha aquestes fletxes blaves que delaten quan unes paraules han estat llegides.

No sé, no, Déu, què pensaràs de les nostres no-respostes. Però, probablement, dolgut, ho acceptaràs respectant les conseqüències del regal immens que ens vas donar: el del nostre lliure albir, el de la nostra

llibertat. Això, inexorablement, es tradueix en el Mal que a tu t'atribuïm, per a —tot i sabent-ho— no pensar que, veritablement, els responsables d'aquest Mal hem estat, som i serem, malauradament, nosaltres. Per aquesta raó, Pare, i de manera totalment conscient, repeteixo avui tant el pronom «nosaltres». En paraules d'Einstein: «El mal és tan sols l'absència de Déu en el cor dels homes.»

I miro i anoto, Déu, el resultat del què hem fet amb la llibertat adjudicada. I tan sols aquí, Pare, alguns exemples:

220 milions de nins treballen actualment al món i són autèntics esclaus; altres 100 milions viuen i dormen al carrer. 10 milions són víc-

times de l'exploració sexual. El 55% dels filllets que moren actualment, moren per desnutrició, malaltia que mata amb lentitud.

I hem fet parts de la teva terra. En una, la primera, hi viuen els benestants, en les altres tres, els que no tenen res. Tu, Pare, no vius, no, a la primera... ni tan sols, als nostres cors.

Però no et canses mai de perdonar. I, des de la teva misericòrdia, continues esperant alguna trucada, alguna resposta nostra als teus whatsapps on s'hi pugui llegir: «Perdó, Pare, per no haver-te contestat abans; perdó, Pare, per no haver-te escoltat. Pare, en document adjunt, et lliuro un propòsit personal, nou i ferm: el d'estimar i estimar des de la coherència.»

Saber escoltar

Joan Guiteras i Vilanova
Degà del Capítol Catedral de Barcelona
secretaria@catedralbcn.org

Llibertat interior

Hi ha un conte destinat a no fer el ridícul per la por del que diran. Una historieta que es repeteix moltes vegades cada dia, que mostra el poc criteri i la minsa llibertat interior. Ho veiem en els altres, però nosaltres també en podem ser actors. S'assembla a la dita que «es pot fer tot, menys el ridícul». Una forma d'immaduresa. La llibertat interior és el que s'ha d'assolir. Hem de gosar tenir clara la nostra consciència. No podem estar sempre actuant d'acord amb el panell de la moda. No pot dur a l'ànima només la por del que poden dir els altres. El seny, font de la prudència, ha d'ajudar el nostre pensament i les nostres decisions. De manera que siguem prudentes.

El conte és com segueix: «Un ancià volia vendre's un ase. Decidí que aniria al mercat amb el seu fill. El mercat era lluny del poble. El pare i el fill anaven a peu, al costat de l'ase. L'ancià es fatigà aviat pel camí. Decidí

pujar una estona damunt de l'ase. Un que passava va dir a l'ancià: "Tu no tens cor: fas anar a peu el teu jove fill; sembla mentida!"

»La recriminació va fer que el pare fes muntar el fill. Dues dones que passaven van comentar: "Mira, ja veus com són els joves d'avui: fa anar l'ancià a peu i el noi munta l'ase." Això va produir la decisió que els dos homes cavalquessin a l'hora l'ase. Més endavant del trajecte, uns pagesos segaven el blat i van cridar: "Apa, ja està bé! Pobre ase! Quina barra muntar-hi tots dos!" Els protagonistes del conte van decidir portar l'ase. Quan van arribar al mercat, foren víctimes de les burles de la gent: "Aquests dos són més ases que l'ase. Si l'ase està fet per dur-los a tots dos."

L'ancià s'expressà així: "Hem volgut agradar tothom i no ho hem aconseguit. D'ara endavant, hem d'agradar-nos a nosaltres mateixos."

Ningú no s'ha de deixar esclavitzar per la por del que diran de nosaltres. Tothom vol la llibertat, però ens sotmetem fàcilment a l'imperi de l'opinió pública. Siguem gent de consciència clara. Actuem d'acord amb la veritat. Hem de córrer el risc de pensar i actuar segons nosaltres mateixos.

A propòsit de...

P-J Ynaraja
Capellà del Montanyà
ynaraja@gmail.com

Flors per tot arreu

Vaig llegir que les orquídiades creixen arreu del món, a excepció dels pols i els deserts arenosos. Aquest advertiment em va xocar i vaig pensar, quines plantes he vist, jo, al Sinai?

La primera planta que em va venir al cap va ser la ginesta, un arbust que conec de petit. Arreu on he anat, l'he vist. A Catalunya es considera un signe d'identitat i, en l'àmbit religiós, la flor del Corpus. Antigament, se'n feien catifes per on passava la processó amb el Santíssim Sagrament. Té poques fulles i les tiges són verdes i compleixen una funció clorofil·lica.

A l'interior de la península del Sinai, la primera vegada que el vaig visitar, àvid d'assabentar-me de tot, recordo que el guia em va ensenyar una ginesta i em va dir: «Per als beduïns és una planta sagrada.» Es diu que Agar, l'esclava d'Abraham, amb el seu fill Ismael, va haver de marxar i buscar un país on establir-se. Abrusada per la calor del desert i depremida per la seva desgràcia, va deixar el nen sota un arbust i ella mateixa es va refugiar sota una ginesta...

El passatge bíblic paral·lel que recull el Gènesi (21,14) no parla de ginesta. Una de les diferències, pel que fa a la nostra, n'és l'aroma penetrant, cosa comuna en gairebé tots els vegetals d'aquests paratges.

A mi la ginesta sempre em recorda l'episodi del profeta Elies que recull 1Re 19,4 i que diu així: «I ell continuà desert endins tota una jornada. Finalment, es va asseure sota una ginestera solitària i demanava la mort amb aquestes paraules: Ja n'hi ha prou, Senyor! Pren-me la vida, que no sóc pas millor que els meus pares. Es va ajeure i s'adormí sota aquella ginestera. Però, mentre dormia, un àngel el va tocar i li digué: Aixeca't i menja.» És un dels passatges que aprecio i que m'exigeixen més.

Si la ginesta és la germana gran del caminant, la tia rica i presumida, generosa i altiva, és la palmera. Diversifica les seves flors, però ni la masculina ni la femenina destaquen per la seva bellesa. Els dàtils són exquisits i els ofereix gratuïtament a qui sap escalar. Queixar-se, doncs, no seria just. És la senyoreta elegant del desert que sovint indica al pelegrí on hi ha aigua.

L'àvia és l'acàcia. Els *shittim* de la Bíblia, que no hem de confondre amb les dels nostres parcs. Aquesta acàcia de fusta dura i branques espinoses és un prodigi vegetal. Floreix com totes les mimosàcies, però gaudeix d'un privilegi únic: no només es defensa a ella mateixa, sinó que se sent solidària amb els congèneres. No oblidem que l'acàcia del desert és ensenyament per a l'home distret, mediocre i superficial. L'arbre n'estimula la vida espiritual. Les arrels del *shittim* arriben a penetrar fins a 40 metres i li permeten absorbir aigua i nutrients, on altres plantes no ho aconsegueixen.

Pastura les meves ovelles

Ramon Corts i Blay
Vicerector de l'Ateneu
Universitari
Sant Pacià

Pastura les meves ovelles. Aquest és el títol de l'aplec en honor del professor doctor Lluís Martínez Sistach, cardenal, arquebisbe emèrit de Barcelona, que fou Gran Canceller i fundador de l'Ateneu Universitari Sant Pacià.

La darrera miscel·lània que hom compongué amb el mateix fi, dedicada a un cardenal de Barcelona, fou l'endrecada al doctor Narcís Jubany i Arnau. La d'ara té el mèrit de no deixar sola la del doctor Jubany, l'única dedicada a un Gran Canceller de la Facultat de Teologia de Catalunya i cardenal arquebisbe de Barcelona.

Conté quaranta-set articles, més una presentació, la biografia, el currículum i la bibliografia del doctor Martínez Sistach. Tots els articles que es refereixen al cardenal reblen d'una manera o altra l'activitat de la seva vida, la seva tasca pastoral de gran relleu, la seva identificació amb el Concili Vaticà II, la comunió afectiva i efectiva amb el ministeri petrí, el domini del dret, particularment el canònic, el cultiu de l'art del trobament amb les persones, la relació amb els preveres i laics, l'assumpció de les seves responsabilitats públiques, la participació i impuls de fòrums internacionals, la nova evangelització, el seu paper en relació amb el temple de la Sagrada Família, i, naturalment, la seva dedicació a la Facultat de Teologia de Catalunya, i a la creació de l'esmentat i quasi nat Ateneu Universitari.

Esguardem també la seva obra. La bibliografia de Lluís Martínez Sistach es compon de cent seixanta-tres escrits. És extensa, variada, consistent. Referim-nos igualment als que li han dedicat llurs escrits. Apareixen en *Pastura les meves ovelles* plomes de clars articulistes d'altres indrets d'Espanya i d'Europa. A guisa de deferència, m'haig de referir en primer lloc a quatre escriptors ornats amb la porpra cardenalícia i al bisbe auxiliar de Barcelona. De la resta, vint-i-quatre són de Catalunya i vint-i-dos de fora, sumen en total quaranta-set reports.

Uns es refereixen directament a la persona de Lluís Martínez Sistach. Són els del rector de l'Ateneu, doctor Armand Puig, un altre és el seu currículum. Dues contribucions més encara en aquest sentit, les de Domingo Andrés Gutiérrez i la de monsenyor Miquel Barbarà. Amb connexió encara amb els aspectes estudiats pel cardenal, caldria esmentar els treballs del doctor Antoni Babra sobre l'apostolat dels laics, i els del doctor Santiago Bueno Salinas i de monsenyor José María Serrano sobre el matrimoni canònic, que, podríem dir, anuncien tots dos alguns aspectes de l'*Amoris laetitia*.

El cardenal Lluís Martínez Sistach obre la porta de la Glòria de la Sagrada Família.

Sense que estiguin del tot connectats amb la persona del cardenal, però mantenint alguns punts de similitud amb l'especialitat del doctor Martínez, hem de referir-nos a diversos col·laboradors de la miscel·lània: al cardenal Ricardo Blázquez, que escriu sobre el diaconat permanent i que reconeix les iniciatives que en aquest camp ha tingut el cardenal, i el doctor Jaume Fontbona, amb el paper del laicat i la presentació dels conceptes de comunió i de sinodalitat.

«El llegat del beat Pau VI i el papa Francesc.» És l'article del doctor Joan Planellas, un magisteri pontifici relacionat encertadament amb continguts del magisteri del cardenal de Barcelona; verbigràcia, una pastoral missionera, l'alegria d'anunciar l'Evangeli i una Església «samaritana». Tot és demostrat amb textos curiosament elegits dels dos pontífexs romans i del propi purpurat.

Sobre història de l'Església

Ja que ens hem referit als epígrafs amb què és distribuïda la miscel·lània, començarem pel primer; val a dir, el de la Història de l'Església. Hi comptem el de l'erudit estudi de Valentí Serra de Manresa sobre els llibres de moral en les biblioteques caputxines i algunes aportacions sobre el cardenal Vives i Tutó. El de la professora Meritxell Pérez Martínez tractant sobre el Concili de Nicea i Occident, més que en la dimensió teològica en aquella altra disciplinar. El del professor Adolfo Longhitano, que parla d'aragonesos i catalans a Catània durant la Baixa Edat Mitja. El del catedràtic de Dret a la

«PASTURA LES MEVES OVELLES» (Jn 21,16)

Miscel·lània
d'homenatge al
cardenal Lluís Martínez
Sistach Barcelona, 2016,
984 pàg.

Complutense Alberto de la Hera, amb el tema dels inicis de la cristianització de la Nueva España, que considera en els seus aspectes més positius.

Tot i ser més sociològic que històric, en l'apartat d'Història hi ha l'escrit del professor Belzunegui, «Pluralisme religiós i singularitat de la secularització a Espanya: el paper de l'Església catòlica.» Conté la intranquil·litzant

conclusió que Catalunya podria representar un cas extrem de procés de secularització dins del context europeu.

La contribució de Ramon Corts i Blay és la d'«Un catalanisme pastoral: el cardenal Vidal i Barraquer durant la dictadura de Primo de Rivera (1923-1930)». Tracta de mostrar quin era l'abast d'aquell catalanisme de Vidal i li dona l'apel·latiu de «pastoral». Tindria les mateixes arrels de Torras i Bages. El doctor Jaume Aymar tracta el tema: «El secret de la volta de la Sixtina.» Una lectura, sorprenent, de la capella de Juli II feta des de la visió del judaisme i tinguda com un críptic homenatge, diu Aymar, de Miquel Àngel a Cristòfol Colom i al descobriment d'Amèrica.

Encara en l'àmbit de la història, Jean-Dominique Durand, professor d'Història Contemporània de Lió i conseller permanent de França prop de la Santa Seu, presenta «Charles de Montalembert et l'Europe».

Sobre la Sagrada Escripura i la Teologia

Entrem en els epígrafs de la Sagrada Escripura i de la Teologia. Són quatre i disset erudites composicions respectivament. En total, doncs, vint-i-una. Això sols constituïria ja una miscel·lània.

Marcos Aceituno Donoso treballa alguns aspectes sobre l'Evangeli de Tomàs que resulten nous. La doctora Begonya Palau revisa un altre evangeli, ara canònic, analitzat des d'un altre punt de vista, «L'exercici de la voluntat en l'evangeli de Mateu». I el doctor Armand Puig aporta «Maria i Jesús

Infant. Aproximació biogràfica a la Mare de Jesús i la seva caracterització en els relats evangèlics de la Infància». Un treball molt interessant que, com els seus, està a cavall d'una crítica molt rigorosa de les fonts i l'atenció sobre la veritat històrica. Pot fer un bon servei a la mariologia.

Molt elaborat i erudit resulta el text que el cardenal Ravasi dedica al seu col·lega de Barcelona, a la seva comuna amistat i a la vinculació del president del Pontifici Consell de la Cultura amb Barcelona amb la seva participació en l'Atri dels Gentils, que fou celebrat a la Ciutat Comtal, amb aquella especial col·laboració amb diverses institucions laiques, assenyala el mateix Ravasi, en l'any 2012. El títol lliga amb això darrer, l'agnosticisme, el laïcisme, «*Tre volti dell'incredulità biblica*».

El treball del Dr. Matabosch quasi el posaria en la part històrica, «Ecojustícia i ecumenisme», perquè és una autèntica breu i útil història del moviment ecumènic i l'ecologisme, en el qual escrit sembla sentir-se tothora el tema de les notes de la *Laudato Si*.

Amb mossèn Matabosch s'inicia l'apartat de la Teologia de la nostra miscel·lània. El componen l'«Hermenèutica de la creu en la teodramàtica de Hans Urs von Balthasar» —un gran domini d'aquesta teologia— del doctor Francesc Torralba; «*El Espiritu Santo, terapèutica psicopedagògica. A propósito de las epiclesis extra-celebrativas*», del professor de l'Institut Superior de Litúrgia de Barcelona, Adolfo Lucas Maqueda, que mostra la relació existent entre l'Esperit Sant i la psicologia-educació.

«*La formación de los fieles en aspectos canónicos del gobierno eclesial*», del professor de Dret canònic de la Universitat de Navarra, en realitat sembla que es refereixi majorment a la formació dels clergues, particularment pel que fa a la direcció espiritual. En aquest mateix ordre, hauríem de col·locar «*La centralidad de la formación espiritual de los candidatos al sacerdocio*», del professor de San Dámaso, Roberto Serres. Són unes aportacions que ocupen en la miscel·lània un espai, el de la teologia espiritual, que altrament quedaria buit.

«*L'impegno della Chiesa per i giovani: da Giovanni Paolo II a Papa Francesco*», de Josef Clemens, secretari del Pontifici Consell per als Laics, que tants anys ha col·laborat en l'organització de les jornades mundials de la Joventut. D'aquest article reblaríem sobretot el seu esforç ben documentat per mostrar la sintonia dels dos pontífexs, sant Joan Pau II i Francesc, així com llur complementarietat, que el prelat de la Cúria romana posa específicament de manifest.

Un altre treball teològic és «Des de sempre formen part de la Trinitat santa de Déu», del doctor Rovira Belloso, amb l'exposició d'un punt de vista tardà, però important sobre la *Trinitat econòmica* i la *Trinitat immanent*. Rovira Belloso «ajusta una mica» —aquests són els mots que fa servir— aquells conceptes de Trinitat econòmica i de Trinitat immanent, proposats en el seu dia per Karl Rahner en el seu *Grudkurs des Glaubens* del 1979.

El professor Andrea Riccardi ens ofereix «*Paolo VI e il Concilio: fra*

Amb el papa Francesc durant el Sínode de la Família.

crisi e Chiesa di popolo». I ja tenim, resumint al màxim, quasi caricaturitzant-lo, el nucli de l'article: Montini representaria la «*Chiesa del popolo*» i el cardenal Ottaviani i fins Pizzardo —no sé jo fins quin punt— la «*Chiesa-baluardo*». És més que enginyosa, la cosa. Pau VI arribà a Roma amb idees clares, però al final de la vida s'adonà que no governava la història i que el superava, oberta a un horitzó que el transcendia. Una remarca referida a Ottaviani, quan Riccardi recorda el que deia monsenyor Montini «*la vita romana mi è sempre più repulsiva*» i és que hi ha una romanitat i una romanitat d'una altra mena.

Clou l'apartat de Teologia l'escrit del bisbe auxiliar de Barcelona, president de la Comissió de Pastoral de la Conferència Episcopal Espanyola, monsenyor Sebastià Taltavull, «Per una pastoral que ofereixi amistat». Un estudi acurat des del punt de vista de l'anàlisi i humà alhora, humanista i pastoral.

L'epígraf Litúrgia es compon de tres articles. Em refereixo, doncs, al del doctor Miquel dels Sants Gros, «Notícies dels primers llibres litúrgics de la Missa occidentals», erudit en el sentit més noble. L'altre treball és el del pare Joan M. Canals, treballador infatigable del Secretariat de Litúrgia de la Conferència Episcopal Espanyola, «*Las colectas sálmicas*»; una altra mostra d'erudició sobre un tema que es remunta al segle IV en l'àrea mediterrània i en l'ambient monacal.

Sobre el Dret canònic

Fa ja una estona que he manllewant textos de l'apartat Dret canònic. Aquells, més els que encara no hem presentant, formen un total de quinze; la secció que en té més, com no podia ser d'altra manera. Comencem per l'advocat diplomata de l'Estudi de la Rota de la Nunciatura de Madrid, Francesc Vega Sala, «Titularitat en el dret de defensa. La funció de l'advocat».

Es tracta d'unes reflexions de caire professional, de cara a establir la relació entre l'advocat i el Dret de defensa, i l'advocat que pertany a l'ordenament de l'Estat, a fi que pugui anar emergint amb personalitat pròpia l'advocat del Dret canònic.

Amb un marcat sentit històric, cito el text del doctor de Jordi Bertomeu, tortosí, oficial de la Congregació de la Doctrina de la fe, «La reserva dels *delicta graviora* a la Congregació per a la Doctrina de la Fe: en relació entre la *Veritas fidei* i la disciplina de l'Es-

glésia». Un tema actual, tristament, i que encara deurà tenir un lamentable llarg recorregut. En certa manera relacionat amb aquest treball hi ha el del doctor Piero Antonio Bonnet, de la Universitat de Teramo, «*Non redente a nessuno male per male. Brevi note sulla pena canonica*».

En un cert sentit resulta nova l'aportació de David Andrés, professor de la Facultat Antoni Gaudí, «*Diversos aspectos jurídicos del patrimonio cultural eclesial*», que tan bé s'adiu amb l'especialitat d'art cristià d'aques-

Jaume Pujol, Martínez Sistach i Armand Puig, durant l'acte d'homenatge i presentació de la

Especial Acció social d'Església

Les entitats d'acció social d'Església a Catalunya: organització i aportacions a la cohesió social

Les Entitats Socials de l'Església catalana (ESE) realitzen un gran nombre d'actuacions diverses encaminades a garantir el benestar de la societat. Les activitats abasten **tots els camps d'acció** on es poden trobar persones i col·lectius vulnerables. Moltes de les seves activitats ja formen part de la **cartera de serveis** que resten sota l'empareda de les diferents administracions públiques, siguin locals, supralocals, autonòmiques o estatals: un 56% d'entitats fa acció social que estaria enquadrada dins del que s'anomena cartera de serveis públics i un 76% de les activitats són activitats que en formen part. Hi ha un cert predomini de les activitats enquadrades en l'àmbit socioeducatiu (43,4% de les entitats) i en l'àmbit sociocomunitari (27%).

El camp organitzatiu de l'acció social de l'Església es va especialitzant per assolir amb major eficàcia i eficiència els objectius propis de l'acció social. Aquesta **especialització de l'acció social** inclou la gestió dels serveis i l'atenció a les persones amb necessitats. Ara per ara, les entitats presenten una major tendència a especialitzar la gestió que altres activitats que realitzen. El 35% de les entitats es poden considerar com a entitats especialitzades, el 44,5% com a entitats mitjanament especialitzades i el 20,5% com a entitats multitasca.

Tot i que les entitats presenten diferències en el nivell organitzatiu, relacional i de gestió de l'acció social, el camp de l'acció social de les entitats comparteix moltes característiques, de les quals destaquem succintament:

1. Totes tenen i/o manifesten tenir una **vinculació** amb l'Església catòlica i amb els principis evangèlics.
2. Són entitats amb un gran **component de voluntariat** en la seva organització.
3. Majoritàriament són entitats que

tenen **poca dependència de les administracions públiques** pel que fa al seu finançament.

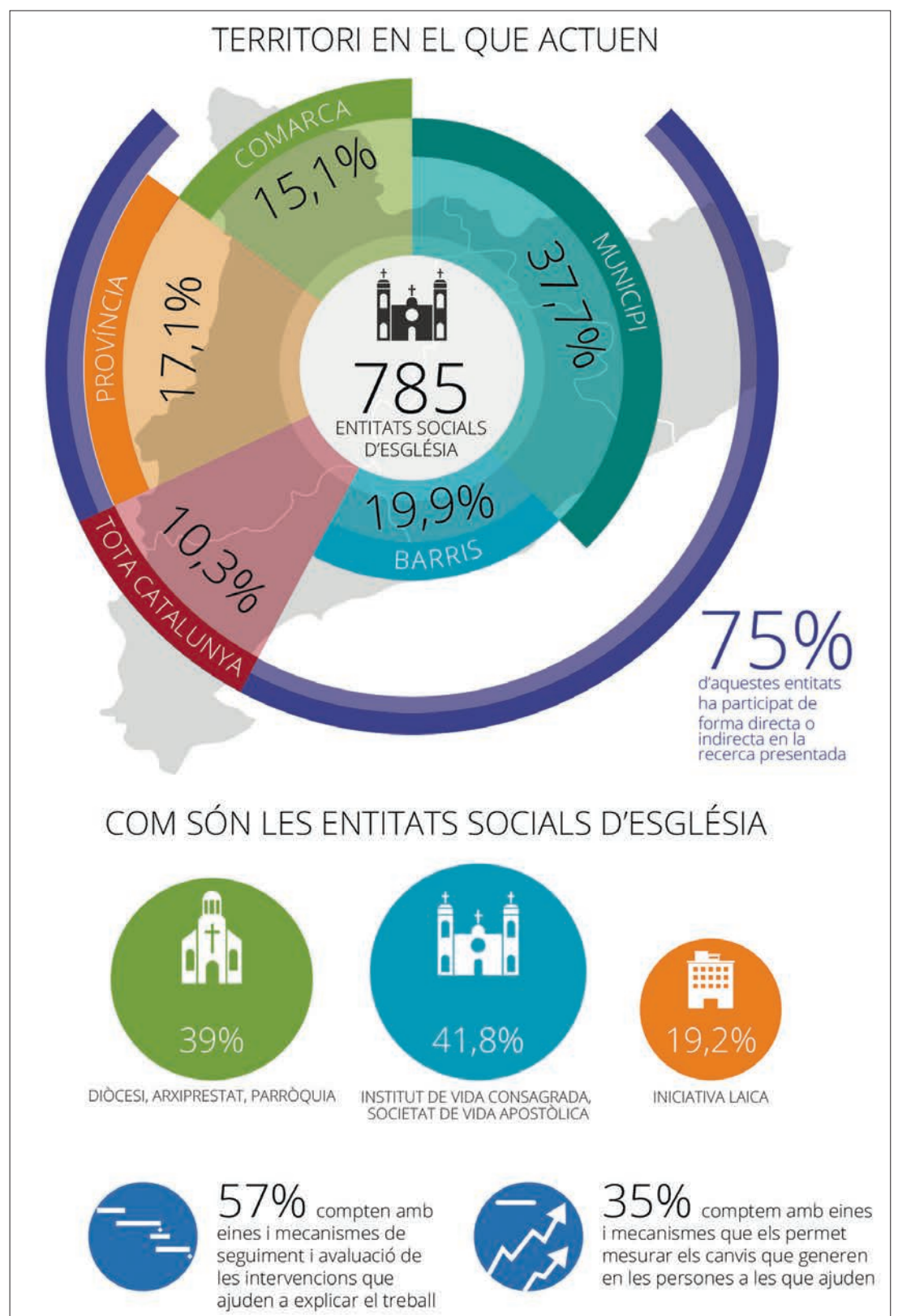
4. Són entitats molt arrelades al territori i amb un camp d'actuació basat en la **proximitat** (el 57,6% treballen en l'àmbit territorial municipal i/o de barris del municipi).
5. Són entitats que treballen fortament en **xarxa**, és a dir, que no

romanen aïllades d'altres entitats encara que no siguin catòliques.

6. Al mateix temps, tenen un grau d'**autonomia funcional** molt elevat en el seu funcionament diari.
7. Capten molt ràpidament les **noves necessitats** i els nous grups fràgils pel que fa a les seves condicions de vida.
8. Tenen uns **mecanismes d'inter-**

locució i connexió amb les institucions públiques molt eficaços.

9. Tendeixen a la **concentració de les seves activitats** en allò que són millors, en el que fan més bé.
10. Van progressant d'un model assistencial a un **model integral** en la prestació de serveis, sense renunciar al principi fundador de la caritat (una mena del que

EN QUIN ÀMBIT, COL·LECTIU I ESPECIALITZACIÓ

Especial Acció social d'Església

podríem anomenar el seu ADN social).

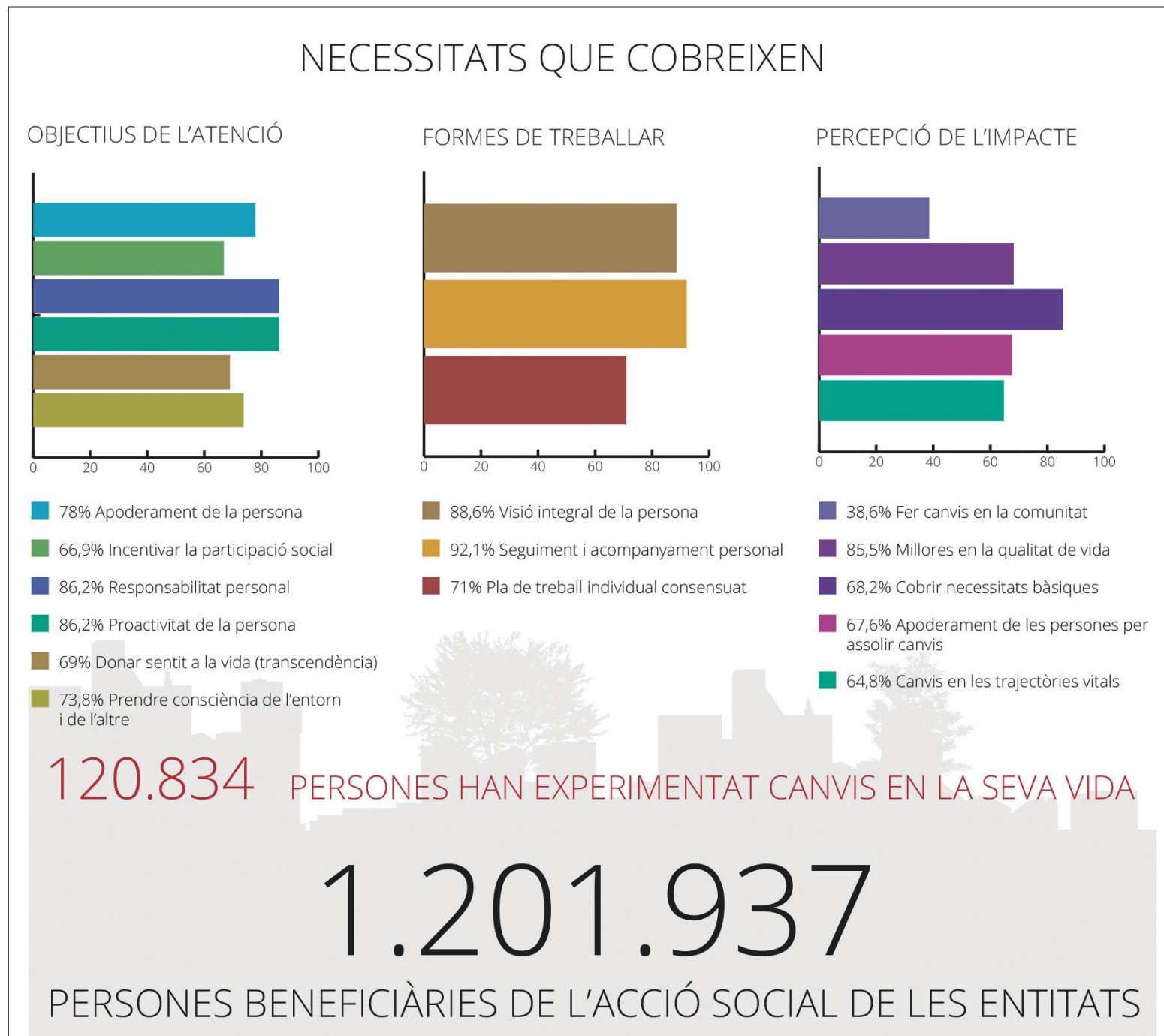
Bona part de les entitats té un origen en les congregacions, però a mesura que passa el temps s'incrementa el nombre d'entitats d'origen laic però amb sentiment de pertinença a l'Església catòlica. La tendència que s'observa és cap a una **concentració de l'acció social** en les entitats que més fortaleza organitzativa tenen i que van ocupant l'espai d'acció social que van deixant les congregacions que desapareixen.

L'acció social de les entitats té un caràcter molt local: es tracta d'una **acció social de proximitat**. Aquesta forma d'actuar les fa molt adaptables als canvis pel que fa les atencions, ja que en moltes ocasions fan com de primeres instàncies que copsen els canvis que es produeixen en l'àmbit de les necessitats socials, de les noves formes de vulnerabilitat, entitats que capten la realitat molt abans que els serveis socials de les administracions públiques. Les entitats formen una **xarxa de solidaritat territorial**, és a dir, un entramat de solidaritat que redunda en la cohesió social dels nostres barris i ciutats, amb altres entitats no catòliques i amb les administracions públiques i empreses. Les entitats que funcionen de manera més generalista les trobem generalment en la base d'una piràmide actuant com a receptores de les persones vulnerables. Aquestes s'encarreguen de fer una primera valoració i posteriorment són derivades directament a entitats fortament especialitzades o a entitats intermèdies.

La majoria de les persones ateses per les entitats són **persones multiusuàries**: utilitzen els serveis que presten diverses entitats o acudeixen també a altres entitats que no són d'Església. En molts casos, aquestes persones presenten problemàtiques que han de ser tractades per diverses entitats cada vegada més especialitzades. És a dir, es tracta d'un perfil majoritari de persones pertanyents a col·lectius que són assistits des de diferents àmbits: des de les administracions, des d'entitats que no són d'Església i des d'entitats que pertanyen a l'Església. Una dada important és que **el 15,9% de les entitats atenen en exclusiva** les persones que hi acudeixen. Aquest fet fa que hi hagi un **procés de col·laboració i coordinació de l'acció social** cada vegada més gran al territori.

La majoria de les entitats (55%) tenen la percepció que la seva acció promou la **transformació social**. Del total d'activitats que realitzen, el 84% estaria enfocat directament a la transformació social. D'aquí que l'acció social de les entitats hagi deixat de concebre's, des de dins i de portes enfora, com una «mera» activitat assistencial per formar part d'una acció més ampla l'objectiu de la qual és el **canvi social**.

Les entitats centren bona part de la seva acció social a pal·liar les situacions de vulnerabilitat lligades a la població adulta, on es troben amb la problemàtica de famílies senceres demandants de recursos. Podríem dir, sense temor d'equivocar-nos, que **les ESE estan fent una tasca que**

Les entitats formen una xarxa de solidaritat territorial, és a dir, un entramat de solidaritat que redunda en la cohesió social dels barris i ciutats

El nombre de llars ateses és d'aproximadament 46.477 a Catalunya. El 40,2% són llars amb persones soles

El 86% de les entitats creuen que la seva acció social millora la qualitat de vida de les persones i el 68% cobreix necessitats bàsiques

El nombre total de voluntaris que treballen en les ESE és de 18.850 persones l'any 2014

supleix la manca de polítiques familiars a Catalunya.

La tendència els darrers anys, tendència que ha anat en paral·lel a la crisi econòmica, ha estat la del canvi de perfil de les persones ateses pel que fa a la seva procedència: si bé fa anys l'assistència estava dirigida fonamentalment a la població immigrada, ara **majoritàriament és la població espanyola la que fa ús dels serveis de les ESE**. El 61% d'entitats atén majoritàriament persones amb nacionalitat espanyola.

El nombre de llars ateses és d'aproximadament 46.477 a Catalunya. Del total de llars, el 40,2% són llars amb persones soles. Per tant, moltes de les persones ateses viuen soles i moltes també **han perdut la xarxa familiar i social** que les sustentava. En molts casos, la vulnerabilitat social presenta també una dimensió de solitud que les ESE s'ocupen d'omplir.

Les entitats més generalistes tendeixen a atendre un nombre més gran de persones, mentre que les entitats més especialitzades treballen amb un nombre menor però amb un major seguiment i amb un tractament més personalitzat. El nombre de persones ateses en un mes estàndard varia entre les 203 i 368, depenent de la grandària de l'entitat i del seu territori d'actuació. La **mitjana de persones ateses per entitat en un mes estàndard és de 208 persones.**

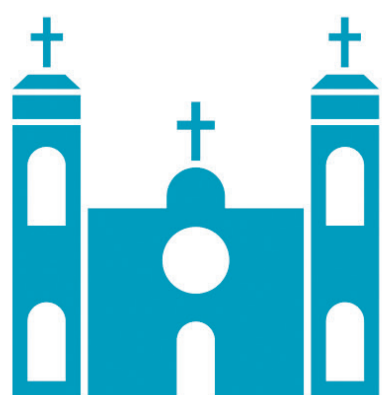
LA VALORACIÓ DE LA CONTRIBUCIÓ SOCIAL DE LES ESE

L'acció social de les ESE es fonamenta en el **principi personalista**, que reconeix la centralitat de la persona i significa acceptar que la persona és el centre i la finalitat de tota la vida econòmica-social. Seguint aquest principi d'actuació, el 76,3% de les ESE considera que la seva tasca està orientada a assolir un **canvi en la trajectòria vital de les persones**. És a dir, no es tracta d'una acció paliativa ni sols assistencial, sinó que el que es persegueix en últim terme és el canvi vital i la millora substancial de la situació integral de les persones.

Les ESE **cobreixen necessitats** de tot tipus, però les més demandades tenen a veure amb l'**educació/formació** (67,5% de les entitats cobreixen necessitats educatives), les **alimentàries** (52%) i les de **participació social i ciutadana** (51%).

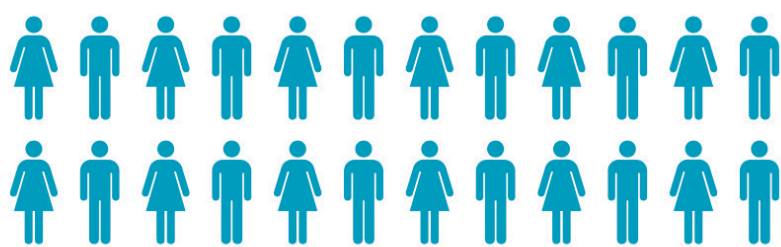
Els objectius lligats al **creixement personal** apareixen com els més perseguits per les ESE: la pro-activitat de la persona (86,2% de les entitats tenen com a finalitat aquest plantejament), la recerca de responsabilitat personal (86,2%) i l'apoderament (78%). Un 87% de les entitats afirmen tenir i treballar amb la idea d'una **visió integral** de la persona, un 92% fan **seguiment i acompanyament** a la persona.

Pel que fa a la participació en xarxa

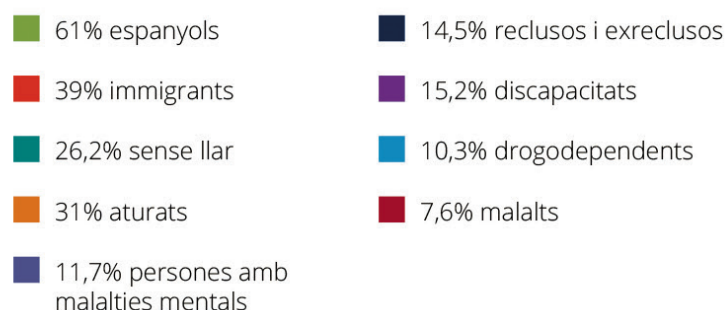

426.976

PERSONES ATESES

COM SÓN LES PERSONES ATESES

40,2%

DE LES PERSONES ATESES
SÓN PERSONES SOLES

amb altres entitats, el 63% de les ESE tenen **programes conjunts** amb altres entitats del territori, el 73% **treballen casos de forma conjunta** amb altres agents i el 81% es **coordinen**, compartint valoracions i informacions amb agents del territori. Els serveis socials de les administracions públiques (ajuntaments, consells co-

marcals i Generalitat) són les entitats amb les quals més estretament col·laboren les ESE. Però també col·laboren amb entitats no governamentals i amb empreses privades per assolir els objectius.

El 86% de les entitats creuen que la seva acció social **millora la qualitat de vida** de les persones i el 68%

cobreix necessitats bàsiques, la mateixa xifra que provoca l'apoderament per assolir canvis. En general les ESE tenen una percepció fortament positiva sobre l'impacte de l'acció social que realitzen. La percepció és més positiva quan es tracta de valorar la repercussió que té l'acció social en els aspectes de la vida de les persones, en el canvi de les trajectòries vitals i en la millora de la seva qualitat de vida. Tanmateix, quan es tracta de valorar l'impacte de la seva activitat en la comunitat, la percepció que tenen és la d'incidir de forma menor. El 64% de les ESE consideren que la seva acció contribueix a la **cohesió social**.

L'acció social de les ESE arriba a la població no atesa per les administracions públiques: el 74% de les entitats ho afirma. I el 57,2% respon a necessitats urgents, posicionant-se en la primera filera de l'acció social contra la pobresa i les situacions de vulnerabilitat. Es podria dir que les ESE compleixen un paper d'**emergència** per a determinats sectors de la població que necessiten remeis immediats davant de situacions de màxima precarietat. Cal tenir en compte que les ESE atenen quadres de **multiprivació** derivats de **noves necessitats socials** i que la superposició de diferents formes de vulnerabilitat ha fet més complexa la tasca que porten a terme les ESE, fet que ha conduït a un tractament més especialitzat de la població atesa.

EL FACTOR HUMÀ QUE FA POSSIBLE L'ACCIÓ SOCIAL

Pràcticament totes les entitats compten amb **voluntariat** per realitzar les seves activitats. El 83,4% de les persones que hi treballen són voluntàries, comptant aquí tant les persones que fan atenció directa com les persones que fan tasques administratives i/o de gestió, com els que tenen responsabilitats de govern. El nombre total de voluntaris que treballen a les ESE és de **18.850 persones** l'any 2014. Aquesta xifra suposa el 84,5% de persones que treballen en les ESE.

El **personal contractat** per les ESE (3.297 persones) són majoritàriament tècnics i suposen el 16,1% del total de persones que hi treballen (siguin o no membres dels equips de govern). És el segon grup més important després dels voluntaris. Aquest grup de persones ha anat incrementant-se al llarg del temps i pot ser considerat com un indicador de professionalització.

Per cada persona contractada a les ESE treballen voluntàriament 5,2 persones. Aquesta és molt més gran si es fa la ràtio entre voluntariat i subcontractats: 134,5 persones voluntàries per cada persona subcontractada. Aquestes dades posen de nou en relleu la **composició fortament altruista** de la feina que es porta a terme a les ESE, ja que predomina d'una forma decisiva la feina feta pels voluntaris.

Les ESE han optat per millorar els **processos de gestió** de la seva acció per dues vies: 1) La via de la **professionalització** de certes activitats relacionades amb la gestió, incorporant persones amb titulacions que s'encarreguen de tasques més tècniques (aquesta via no implica necessà-

riament la contractació, sinó que pot fer-se a través de la incorporació d'un voluntariat amb més competències), i 2) La via de la **formació** del propi voluntariat, específicament d'aquell voluntariat al qual s'encomanen tasques més tècniques.

Les xifres de voluntariat i de contractació mostren: 1) Que les entitats han fet seu el discurs de la millora dels processos tant interns (fonamentalment de gestió) com de servei; 2) Que la professionalització, entesa aquí exclusivament com la incorporació de personal contractat, s'està fent a mesura que les entitats tenen necessitats específiques, i 3) Que les ESE entenen que l'equilibri entre voluntariat i contractació s'ha de mantenir en consideració a la missió i visió de les ESE i de l'acció social.

Igual que el voluntariat, les persones contractades són majoritàriament dones (tres de cada quatre). Podem dir que l'**assistència social que es**

VISIBILITAT DE L'ACCIÓ SOCIAL I EL FET DE SER D'ESGLÉSIA

52%

est à present en les xarxes socials com a facebook, twitter o altres

41%

envia periòdicament un butlletí informatiu a la base social sobre les activitats que desenvolupa

51%

realitzen campanyes de sensibilització

50%

té presència en mitjans de comunicació on es menciona la seva identitat cristiana

Especial Acció social d'Església

presta des de les ESE està organitzada i protagonitzada clarament per dones.

Les dades de voluntariat, de persones associades i la dinàmica de les ESE ens porten a concloure que l'acció social de les ESE conformen un **camp organitzatiu altament mobilitzat** des del punt de vista de la mobilització interna dels recursos amb els quals es pot comptar. En aquest procés, les ESE han servit per guanyar en cohesió amb una missió clara de servei a la comunitat.

EL SOSTENIMENT ECONÒMIC DE LES ESE I DE L'ACCIÓ SOCIAL

Malgrat la crisi econòmica, les ESE **han augmentat els ingressos** un 5,3% de l'any 2013 a l'any 2014. La quantitat aproximada general que han ingressat les entitats ha estat de 168.062.866 euros anuals, que si es reparteixen entre les persones ateses equivaldrien també aproximadament a 393,7 euros per persona. Tot i aquest augment, les entitats asseguren que els ingressos han anat augmentant a un ritme molt inferior que el nombre de persones ateses, en un sentit percentual. Les persones ateses han crescut des de l'any 2013 al 2014 en un 10,4%, mentre que els recursos monetaris disponibles ho ha fet en un 5,3%, cinc punts percentuals per sota.

La majoria dels ingressos de les ESE és de **procedència privada**, bé sigui de donacions d'entitats, empreses i/o de particulars.

Els ingressos privats provenen de donacions particulars i d'entitats. Al respecte, l'increment de persones donants del 2013 al 2014 és del 19,6%. Els ingressos públics entren a les ESE via subvenció majoritàriament: el 61% de les ESE ingressen a través d'aquesta via.

El **valor econòmic de la feina que fa el voluntariat** de les ESE a Catalunya es pot determinar en una xifra de **90.796.680 €** anuals.

COM CONTRIBUEIX L'ACCIÓ SOCIAL A LA COHESIÓ SOCIAL?

Efecte pal·liatiu

Millora les condicions del dia a dia de les persones.

Efecte redistributiu

Redueix els desequilibris a nivell micro: fa que determinades famílies puguin arribar a estàndards de desenvolupament de capacitats.

Efecte cohesionador

Lliga els individus i les famílies a l'entorn

Efecte d'inserció

Ofereix oportunitats sociolaborals i socio-educatives

Efecte integral

Acompanyament i disseny integral

Efecte inclusiu

Actua sobre una part de la població molt castigada

Efecte participatiu

Crea xarxa al voltant de la gent i de les famílies

Efecte de política familiar

Realitza una veritable política familiar

Efecte reductor de la despesa social

Contribueix a alleujar la despesa social

Efecte aglutinador

Cohesiona internament l'Església

L'estudi L'acció social de les entitats d'Església i la seva aportació a la cohesió social de Catalunya ha estat desenvolupat per la Càtedra d'Inclusió Social-URV i la Fundació Pere Tarrés-URL amb la col·laboració del Campus Docent de Sant Joan de Déu, de l'Orde Hospitalari de Sant Joan de Déu. L'estudi ha estat promogut per la Xarxa d'Entitats Socials d'Església, que aplega més de 30 federacions i entitats que tenen com a principal tasca l'acció social, i ha comptat amb el finançament de la Direcció General d'Afers Religiosos i l'AGAUR. Aquesta recerca és una primera aproximació quantitativa a la realitat d'aquestes entitats, així com a la contribució que fan a les persones i a la societat en general.

Coordinació de la recerca:

Àngel Belzunegui Eraso. Càtedra d'Inclusió Social – Universitat Rovira i Virgili

Coordinadores treball de camp:

Marina Aguilar. Investigadora a Consultoria i Estudis, Fundació Pere Tarrés
Rosa Coscolla. Investigadora a Consultoria i Estudis, Fundació Pere Tarrés

Equip de treball de camp: Meritxell Alsina i Villareal. Consultoria i Estudis de la Fundació Pere Tarrés. Albert Forniés i Ràfols. Consultoria i Estudis de la Fundació Pere Tarrés i URV. Laura Martínez i Rodríguez. Campus Docent Sant Joan de Déu. Núria Roca i Caparà. Campus Docent Sant Joan de Déu. Teresa Marzo i Arpón. Facultat d'Educació Social i Treball Social Pere Tarrés. Txus Morata i Garcia. Facultat d'Educació Social i Treball Social Pere Tarrés. Jorge de Andrés Cardona. Càtedra d'Inclusió Social – Universitat Rovira i Virgili.

ta facultat, puix que tracta de com i de qui ha de gestionar els béns culturals eclesiàstics. La FHEAC es proposa precisament de formar en aquesta gestió.

«*El Sínodo sobre la Família. Una lectura desde el Derecho canónico*» del jesuïta José María Díaz Moreno, professor de la Universitat Pontifícia de Comillas, que fa palesa l'absència quasi total de referències al Codi canònic vigent en els documents sinodals del 2014. I és perquè en el dret actual de l'Església manca un Estatut Canònic de la Família. El pare Díaz Moreno en traça un esborrany.

I semblaria com si entréssim ara en anàlisi sobre institucions. La primera seria la d'Alphonse Borras, vicari general de Lieja, que considera la parròquia entesa com a associació de fidels i l'explica, tal com ell ho diu, «a l'hora del papa Francesc». La Rota seria la segona anàlisi vista des de la relació d'aquest alt tribunal amb els tribunals inferiors. La fa monsenyor Juan Ignacio Arrieta. Clar i pràctic, com ha de ser el dret i com correspon al secretari del Pontifici Consell per a la interpretació dels textos legislatius. Les conferències episcopals, una altra institució, que el doctor Giorgio Feliciani, de la Facultat de Dret Canònic Sant Pius X de Venècia, centra en la Conferència italiana en diàleg amb les institucions socials, culturals i polítiques; un procés de valorització de la CEI, iniciat ja amb sant Joan Pau II.

Aquí podríem incloure igualment les reflexions, puix que giren entorn també d'institucions, de qui fou vice-president del Tribunal Constitucional d'Espanya, Eugeni Gay, sobre les relacions Església-Estat. Les comentem ací, encara que podríem posar-les amb aquells altres articles que he esmentat i que he posat en el marc dels estudis del senyor cardenal. L'il·lustre magistrat no s'està de remarcar les dificultats

Javier Elzo, el cardenal Martínez Sistach, Manuel Castell i Armand Puig al Congrés de Pastoral de les Grans Ciutats. / Agustí Codinach

que, en els darrers temps, han creat les relacions entre la potestat pública i l'espiritual. Dificultats sí, però vistes no sols amb un esguard legal i menys encara legalista, sinó també de fe: l'evangeli es fa més palès i creïble a mesura que és més lliure en la seva predicació.

Segueixen cinc aportacions més, fetes majorment des de camp del Dret Canònic sobre conceptes i normes. I amb això acabaré. Antonio Benlloch Poveda, doctor *in utroque jure*, «*La costumbre como fuente de derecho, con especial mención al Derecho canónico*». El fiscal general i defensor del vincle de l'arquebisbat de València, el que pretén és reblar el valor del costum ara i la seva revalorització com a font de dret.

Ha sortit una volta el papa Wojtyła i torna a aparèixer en la contribució del professor Libero Gerosa, rector que fou de la Universitat de Lugano i consultor de diverses congregacions romanes, «*Diritto universale e particolare alla luce dell'ermeneutica canonistica di San Giovanni Paolo II*». Qui fou professor de Paderbon comença amb la rodona afirmació que el primer viatge del Papa sant i el seu discurs de Puebla a l'episcopat iberoamericà és «l'inici d'una nova història per a l'Església catòlica», viscuda i promoguda per sant Joan Pau II, com a «casa i escola de comunió». Era la intuïció del cardenal Dziwisz. Això és, doncs, el que desenvolupa don Libero. Es tracta d'una valorització científica i devota alhora de l'herència de Joan Pau el Gran i d'una reafirmació en relació amb la seva doctrina: «*Quod dedisti nobis custodivimus*».

Apleguem els continguts de les tres últimes aportacions: la de mossèn Josep Queraltó, professor associat de Dret Eclesiàstic de l'Estat i professor de Dret canònic, «L'absolució general segons els canons 960-963 del CIC». Doctrina clara amb l'aportació dels darrers papes Benet XVI i Francesc; el cardenal Francesco Coccopalmerio,

El cardenal Lluís Martínez Sistach ha mirat i ha seguit molt bé el manament del Pastor suprem

Aquesta miscel·lània és una bona font per conèixer la vida i l'obra del cardenal

Per estudiar i tractar el Dret Canònic del caldre un bon coneixement de la història i, sobretot una gran capacitat de comprensió de la natura humana

Pontífex, *Deus caritas est*. Seria en definitiva la seva traducció. És un treball de bona escola, pastoral i actual alhora, amb una consideració fins i tot dels mitjans de les xarxes socials.

Conclusió

I hem acabat. És una miscel·lània bona, rica, variada, científica i pràctica. Les aportacions de Dret canònic tenen l'esguard fit i sotmès al magisteri de l'Església i no deixen de guaitar al mateix temps més lluny, amb una nova imaginació i amb caritat pastoral. Qui vulgui conèixer el qui li ret homenatge trobarà aquí notícies i conceptes abundosos sobre la seva vida, personalitat, obra. La temàtica d'història de l'Església és sòlida i té continguts nous, que beuen directament de les fonts. Les aportacions de la Sagrada Escriptura i de la Litúrgia són totes consistentes. La Teologia dóna la mà al Dret i totes dues es mouen en aquella dimensió que ja he reblat de fidelitat i d'innovació.

Per estudiar i tractar el Dret canònic deu caldre, a més de la competència oportuna, un bon coneixement de la història i, sobretot una gran capacitat de comprensió de la natura humana i de les seves circumstàncies personals i històriques «*majoris momenti*», i una mirada, també, de misericòrdia.

Per ser pastors, el sacerdot i el laic per extensió han de posar els ulls en el Pastor. El millor elogi que hom podria fer del cardenal Lluís Martínez Sistach és que ell l'ha mirat i ha seguit el manament del Pastor suprem, *Pastura les meves ovelles*. Ho ha fet des de l'acadèmia, des del camp, des de les grans ciutats, com a prevere i com a bisbe. I ho ha fet bé, *quod debuit facere fecit*. Moltes gràcies, senyor cardenal.

Un aplec de treballs, en definitiva, que constitueixen la millor font per conèixer la vida i l'obra del cardenal Martínez. I un aplec també digne de tenir per les aportacions que fa de diverses mans.

La Nit de

RàdioEstel
CatalunyaCristiana

Dimarts 14 de juny

Presidida per l'arquebisbe JOAN JOSEP OMELLA
Presenten l'acte M. Victòria Molins i Tomàs Molina
Amb l'actuació musical de Marina Rossell i Jordi Cortada (tenor)
A les 19.30 h Projectió del documental *La caja de cerillas*,
al cinema Comedia de Barcelona
A les 21 h Sopar a l'Hotel Avenida Palace
Gran Via de les Corts Catalanes, 605, Barcelona

Preu: 45 euros (sopar)

c/c: "la Caixa" ES88 2100 3013 2522 00406287
A l'hora de fer l'ingrés, cal indicar: nom, cognom i telèfon
L'imprès del banc és l'entrada al cinema i al sopar
Les places són limitades
Per a més informació, tel. 934 092 770
lanit@radioestel.cat / lanit@catalunyacristiana.cat

Signes d'avui

Lluís Serra Llansana
llserrall@gmail.com

La bellesa d'una porta santa

He creuat la llinda de diferents portes santes, aquí i a fora. N'hi ha una d'entrançable que correspon a la basílica de Sant Pere del Vaticà, però n'hi ha moltes més amb encant. El santuari de Sant Bonaventura al cor de Lió ofereix una proposta original i insòlita: l'anomenada «Porta de la Misericòrdia», el pas de la qual simbolitza el viatge espiritual en l'itinerari de cada persona. Un cop a dins del temple, aquesta porta, construïda a la capella de sant Josep, s'obre en un mur de set metres d'altura. La imatge, que arriba als dos metres i mig d'envergadura, reproduceix la icona del Crist de Sant Damià de sant Francesc d'Assís. Es retalla en un mur de plaques negres. El buit en permet veure la blanca resplendor de la icona. Una vegada l'has rodejat, quan et gires, apareix la figura de Jesús crucificat. El fons del mur es transforma en un vermell intens i un blau esqueixat en línies, brotxades i xarxes.

Aquesta realització artística, de gran bellesa, resumeix les tres fases del procés espiritual de la mística cristiana. Quan una persona, sumida en el ritme frenètic de la ciutat i de la vida, entra al temple per la porta lateral a la dreta hi troba el mur de l'obscuritat. Incerteses, desitjos foscos sense horitzons, projectes sense sentit... són zones de passatge. Fugir-ne condueix a la banalitat i a la insignificança. Vanitat de vanitats. Quedar-s'hi, a la immobilitat i a la depressió. Cal endinsar-s'hi amb fe i esperança. La cavitat de la porta permet advertir una blancor intensa, que atrau però no elimina les dificultats. Després de la fase purgativa, s'obre un moment d'il·luminació. Satisfà perquè és el contrari de la foscor, però encara no dibuixa l'element central. La temptació consisteix a construir tres cabanes i voler romandre en aquesta fase sense avançar. No es tracta encara d'una relació personal, sinó d'un coneixement difús de llum clara. La temptació del benestar espiritual narcisista. La fase il·luminativa. Cal rodejar aquesta icona de llum per tornar al món

Els braços oberts de Jesús acullen el pelegrí, el buscador, el pobre... cadascun de nosaltres

multicolor de la realitat. La fase unificada interactua entre el pelegrí de la fe i la figura de Jesús, a través d'una relació personal. En el fons del gran mur, l'obscuritat perd consistència per la presència del vermell intens que s'alça des de terra i del blau que puja fins a la part superior, esqueixat

en formes desiguals i en un entramat de línies i xarxes. El món material i el món espiritual que s'entrecruen. Terra i cel, humanitat i divinitat. Els braços oberts de Jesús acullen el pelegrí, el buscador, el pobre... cadascun de nosaltres. Com en la paràbola del pare que espera amb ànsia el retorn del fill. La misèria de la nostra vida és abraçada per la misericòrdia de Déu. El judici i la sentència cedeixen el seu protagonisme a la força de l'amor. Davant dels pecats del temps, la misericòrdia eterna. Un nou començament i una nova oportunitat: la conversió del cor.

Finestra a la vida

Victòria Molins, s.t.j.
viquimolins70@gmail.com

Alegries de persones anònimes

Quantes coses bones es fan al llarg dels dies i passen desapercebudes! En canvi, el mal es manifesta a crits —unes vegades a través dels mitjans de comunicació, altres en les nostres converses— però escampant coses que valdrà més que no tinguessin tanta expansió. Hi ha dies que els informatius posen més de manifest el mal que el bé. I de ben segur que aquest, malgrat que està més amagat, és més abundant del que pensem.

Avui us parlaré d'una d'aquestes accions que passen desapercebudes per a la gent, que semblen minúscules i sense importància, però que regalen allò

Accions minúscules que fem durant el dia regalen felicitat

que és el millor de la convivència humana: felicitat.

Fa més d'un any, vaig tenir ocasió de fer una xerrada a un grup cristià de Santa Coloma. Hi vaig explicar experiències de la presó. La meua acció —també insignificant— la majoria

de vegades no soluciona els problemes, però acompanya processos i està al costat de les persones. Quan vaig sortir de la xerrada, un grup em van proposar escriure a algun dels interns de la presó que no tingués ningú perquè tingués aquesta alegria tan esperada i valorada darrere les reixes, de rebre comunicació de l'exterior.

Vam quedar que parlaria amb un noi que tenia aquest perfil a veure què li semblava. El noi va mostrar una gran il·lusió. Potser ell no podria correspondre-hi gaire bé, perquè tenia moltes dificultats per escriure.

Durant aquests mesos ha rebut moltes cartes dels «seus amics», com diu ell. I cada carta és una alegria que em comunica a mi perquè jo els ho transmeti. Aquesta setmana vam decidir que em dictaria allò que els volia dir, i crec que val la pena conèixer el contingut de la carta, per entendre el valor de les coses petites fetes amb amor:

«Queridos amigos, muchas gracias por la amistad. Me hace mucha ilusión cuando yo recibo vuestras cartas.

»Yo antes no tiene nadie. Yo, muy solo. Por fin yo ha encontrado amigos de "mi madre". Yo me voy corriendo siempre donde dan las cartas y estoy contento con mis amigos. Los únicos amigos que me dan ánimos. Y, encima, yo no los conozco. Ellos no conocen a mí. ¿Qué personas hay tan buenas [i aquí enumera els seus noms] que yo no conoce y me río con sus cosas?

Yo ahora también soy de vuestro grupo. Yo me voy a visitar mi grupo de Santa Coloma cuando salga. Y diré: "Yo soy X. que me habláis como amigos cuando yo estaba dentro..."

»Yo antes solo hablo conmigo, ahora con "mi madre" y amigos de mi madre.

»Me gusta mucho ver vuestras fotos. Cuando salga yo os conozco.»

Crec que als nostres amics de Santa Coloma no els farà res que publiqui aquest fet i l'alegria que ha portat a un d'aquests nois que més que «delinqüent» és víctima de la vida.

CatalunyaCristiana

Director: Mn. Jaume Aymar i Ragolta

Redactors: Eduard Brufau, Miquel Àngel Codina, Rosa M. Jané, Carme Munté, Joan Andreu Parra, Rosa Peraire, Joan Piñol

Lingüista: Montserrat Pibernat

Arxiu i fotografia: Eulàlia Grande

Corresponsals: Víctor Gay, GIRONA; Jordi Pérez Ansoategui, LLEIDA; Cristina Sánchez, MALLORCA; Júlia Ayala, SOLSONA; Joan Boronat, TARRAGONA; Víctor M. Cardona, TORTOSA; Patricia Navas, URGELL; Xavier Bisbal, VIC; Javier Molina, EL CAIRE; Ana Alba, JERUSALEM

Col·laboradors d'aquesta setmana: Pilarín Bayés, Esther Borrego, Agustí Codinach, Ramon Corts, Delfí Dalmau, Manuel Deiros, Pere Fàbregues, Jaume González, Joan Guiteras, Juan L. Hernández, Elisabet Juanola, Joan A. Mateo, Ignasi Miranda, Victòria Molins, Glòria Monés, Francesc Nicolau, Cèlia Palacín, Joan Pallarès-Personat, Quique, Ignasi Ricart, Josep Rius-Camps, Lluís Serra, Lluís Solà, Carles Soler, Andreu Sotorra, Sebastià Taltavull, Francesc Torralba, Francesc

Tous, P-J Ynaraja

Redacció, administració, publicitat i promoció:

C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 BARCELONA
Tel. 934 092 810, Fax 934 092 775

a/e: redaccio@catalunyacristiana.cat (Redacció)

a/e: administracio@catalunyacristiana.cat (Administració i subscripcions)

a/e: publicitat@catalunyacristiana.cat (Publicitat)

Pàgina web: www.catalunyacristiana.cat
www.facebook.com/catalunyacristiana

Fundadors: Mn. Joan E. Jarque i Mn. Francesc Malgosa

Edita: Fundació Catalunya Cristiana per a l'evangelització i la cultura

Administració: Isabel Giral (comptabilitat), Janet Duatis (subscripcions)

Autoedició i compaginació: Carlos Aguado

Impressió: Impressions Intercomarcals, SA Ctra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri. Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272 SANT FRUITS DE BAGES - DLB 14.387/79

Difusió controlada per

Membre de l'APPEC
Associació de Publicacions Periòdiques en català

SUBSCRIPCIONS ANUALS EN CATALÀ O CASTELLÀ

Catalunya, resta de l'Estat espanyol i Andorra: 135 €

Gibraltar i Portugal: 135,01 €

Resta d'Europa: 213,25 €

Amèrica i Àfrica: 250,01 €

Àsia i Oceania: 325,05 €

El setmanari rep l'ajut del Departament de Presidència de la Generalitat de Catalunya

Carta dominical

«Jesús, compassiu i misericordiós»

Festivitat del Corpus Christi, Dia de la Caritat

Un any més ens disposem a meditar, a contemplar i a donar gràcies a Déu per l'amor tan profund que ens ha mostrat i ens continua mostrant en el misteri de l'Eucaristia. L'expressió de sant Joan, «ell, que havia estimat els seus que eren al món, els estimà fins a l'extrem» (Jn 13,1), continua tenint la mateixa vigència que fa dos mil anys. Lloem el Senyor com el poble cristià ho ha fet sempre, i no deixem d'agrair l'amor entranyable del nostre Déu, present en el do de l'Eucaristia: «Cantaré cada dia la misericòrdia del Senyor.» Els bisbes de la Comissió Episcopal de Pastoral Social hem escrit un missatge en el qual convidem a contemplar el misteri de la compassió de Déu tan bellament descrit tant en l'Antic Testament com en el Nou: Déu que escolta el clam del seu poble (Ex 3,7-8) o Jesucrist, el Fill de Déu, que guareix els malalts i convida al banquet pobres, invàlids, cecs i coixos (Lc 14,16-23). Escoltem amb atenció la invitació del Senyor a actuar davant dels necessitats amb la mateixa actitud i els mateixos sentiments que ell té. Sí, l'Església ens convida a estar sempre **atents** a

les necessitats dels germans; a **acostar-nos** a ells sense prejudicis, amb un cor senzill, veient en ells «la mateixa carn de Crist», com repeteix tantes vegades el papa Francesc; **guarir les ferides**, perquè davant el sofriment no n'hi ha prou amb la indignació sinó que cal posar el bàlsam de la consolació i de la solidaritat; **acompanyar**, és a dir, ser els bons samaritans que caminen al costat de qui pateix i se'l carreguen a l'esquena, si cal, com fa el Senyor amb l'ovella perduda i la porta al lloc de descans i de pau; **treballar per la justícia**, de manera que anul·lant les causes que provoquen el sofriment dels germans es pugui construir un món més just, més frater, en pau i en llibertat. Però només podrem viure aquest compromís amb els germans si ens deixem omplir de l'amor de Déu, present en l'Eucaristia. Entenc perfectament que sant Vicenç de Paül, gran apòstol de la caritat, insistís a dir a les Dames de la Caritat, dones que volien servir els pobres i malalts de París, que abans de començar la feina passessin per l'Església i preguessin davant el Senyor present en l'Eucaris-

tia. Els deia que aquest mateix Crist que adoraven i estimaven el trobarien present en els pobres als quals anaven a atendre. Diguem-li avui al Senyor des del més profund del cor: «Senyor, doneu-nos entranyes de misericòrdia davant tota misèria humana. Inspireu-nos el gest i la paraula oportuna davant del germà sol i desamparat, ajudeu-nos a mostrar-nos sempre disponibles davant de qui se sent sol i oprimat. Que la vostra Església sigui un recinte de veritat i d'amor, de llibertat, de justícia i de pau, perquè tothom hi trobi un motiu per seguir esperant» (Pregària Eucarística V / b). Us desitjo un bon dia del Corpus. I dono gràcies a Déu per tantes i tantes persones que individualment o per mitjà d'institucions com Càritas, Mans Unides i moltes altres que hi ha a Barcelona, ajudeu els més pobres i necessitats. Gràcies per la vostra solidaritat. Gràcies per la vostra col·laboració en la col·lecta que avui es farà a totes les esglésies. Amb el meu afecte i benedicció.

Joan Josep Omella
Omella
Arquebisbe de Barcelona

Als quatre vents

La família: sobre roca o sobre sorra

En el primer capítol de l'*Amoris laetitia*, l'exhortació apostòlica del papa Francesc sobre la família, que comentarà en reflexions successives, es fa referència al Salm 128, que diu, amb belles paraules: «Feliç tu, fidel del Senyor, que vius seguint els seus camins. Menjaràs del fruit del teu treball, seràs feliç i tindràs sort. La teva esposa fruitarà com una parra, dins la intimitat de casa teva; els teus fills seran com plançons d'olivera al voltant de la tauca» (Sl 128,1-3).

Des que el salmista va descriure aquesta escena han passat molts segles, però ens hi sentim identificats. Hi ha res més emotiu de contemplar que l'amor en el si d'una família en la qual els pares són el fonament i els fills el fruit d'aquest amor veritable?

És una escena de la vida diària o, segons el tràfec

de la vida moderna, almenys dels caps de setmana o de les celebracions festives. Compartir els àpats, la conversa, les alegries i les inquietuds... podria ser el quadre d'una família feliç. Deixant-nos portar pel símil amb una casa, segons el conegut text evangèlic, podríem dir que és una casa construïda sobre roca, en la qual una parella que s'estima segueix els camins del Senyor —a vegades potser de manera poc conscient— i està oberta als fills, que són el seu goig i la seva corona.

A l'*Amoris laetitia* el Papa ens parla d'aquestes famílies en què un home i una dona decideixen lliurement la donació mútua i posar la vida en comú; però també ens parla d'aquelles construïdes sobre sorra, no voluntàriament, sinó per egoisme, per manca de preparació o per deixar-se portar per modes de l'època. Són les que es fonamenten

en la cultura de l'individualisme o de la provisionalitat, que fugen d'un compromís permanent ja d'entrada, com si la paraula «lliurament» fos una exigència excessiva. L'exhortació apostòlica no condemna aquestes famílies, ni les unions irregulars, ni les parelles que viuen juntes o les que donen una importància excessiva al banquet nupcial, com si fossin les noces de Camacho, segons el relat del Quixot. No és una exhortació condemnatòria. Si hi ha alguna cosa nova en *L'alegria de l'amor*, és l'actitud amb què l'Església afronta aquestes realitats. No aplica fredament criteris generals a casos concrets. S'acosta a ells des de la proximitat i la misericòrdia. Les construccions sobre sorra han de ser reforçades, no enderrocades, enteses i apreciades per poder així ajudar-les.

Jaume Pujol Balcells
Arquebisbe de Tarragona
i Primat

Inici

Edició digital 2015

Hemeroteca

Promocions

Aquesta Setmana

Església Catalunya

Església Espanya

Església Món

Vaticà

La Bona Notícia
també
a internet

ENTRA A LA PÀGINA WEB
I CONSULTA LA NOSTRA
HEMEROTECA.
HI TROBARÀS 35 ANYS
DE PREMSA RELIGIOSA.

www.catalunyacristiana.cat

Catalunya Cristiana col·labora amb

DESPRÉS DE LA TEMPESTA **NO** ARRIBA LA CALMA

La crisi econòmica ha deixat al seu pas una profunda crisi social i de valors. Ara, més que mai, hem d'oferir oportunitats a qui més ho necessita.

Si pots, ajuda'ns

Col·labora
93 112 70 10
www.caritasbcn.org

 Caritas
Diocesana de
Barcelona
Any de la Misericòrdia

Lectures

Corpus Christi

Lectura primera

Gn 14,18-20

Portà pa i vi

Lectura del llibre del Gènesi:

En aquells dies, Melquisedec, rei de Salem, portà pa i vi. Com que era sacerdot del Déu Altíssim, beneí Abram amb aquestes paraules: «Que el Déu Altíssim, creador del cel i de la terra, beneeixi Abram. Beneït sigui el Déu Altíssim, que ha posat a les teves mans els teus adversaris.» I Abram li donà el delme de tot el botí.

Salm responsorial

109

Oracle del Senyor el meu Senyor:

«Seu a la meua dreta,
i espera que faci dels enemics
l'escambell dels teus peus.»

R. «Ets sacerdot per sempre,
com ho fou Melquisedec.»

Que el Senyor estengui lluny des de Sió
el poder del teu ceptre.
Impera enmig dels enemics. **R.**

«Ja eres príncep el dia que vas néixer,
tens la glòria sagrada des del si de la mare,
des del principi jo t'he engendrat.» **R.**

El Senyor no es desdiu del que jurà:
«Ets sacerdot per sempre,
com ho fou Melquisedec.» **R.**

Lectura segona

1Co 11,23-26

Cada vegada que en mengueu i en beveu,
anuncieu la mort del Senyor

Lectura de la primera carta de sant Pau als cristians de Corint:

Germans, aquesta tradició que jo he rebut i que us he transmès a vosaltres ve del Senyor; Jesús, el Senyor, la nit que havia de ser entregat prengué el pa, i, dient l'acció de gràcies, el partí i digué: «Això és el meu cos, ofert per vosaltres. Feu això per celebrar el meu memorial.» Igualment prengué el calze, havent sopat, i digué: «Aquest calze és la nova aliança segellada amb la meua sang. Cada vegada que en beureu, feu-ho per celebrar el meu memorial.» Així, doncs, cada vegada que mengueu aquest pa i beveu aquest calze anuncieu la mort del Senyor fins que torni.

Al·leluia

Jn 6,51

Jo sóc el pa viu, baixat del cel, diu el Senyor;
qui menja aquest pa, viurà per sempre.

Evangeli

Lc 9,11b-17

Tothom en menjà tant com volgué

Lectura de l'evangeli segons sant Lluc:

Un dia Jesús parlava del regne de Déu a la gent i curava els qui en tenien necessitat. Veient que

Glòria Monés

començava a fer-se tard, els dotze anaren a dir-li: «Acomiadeu la gent. Que vagin a passar la nit als pobles o a les masies del voltant, i puguin trobar-hi queviures; aquí és un lloc despoblat.» Jesús els digué: «Doneu-los menjar vosaltres mateixos.» Ells respongueren: «Només tenim cinc pans i dos peixos. Hem d'anar nosaltres mateixos a comprar menjar per tota aquesta gentada?» Tots plegats eren uns cinc mil homes. Ell digué als deixebles: «Feu-los seure en grups de cinquanta.» Els deixebles ho feren i tothom s'assegué. Jesús prengué els cinc pans i els dos peixos, alçà els ulls al cel, els beneí, els partí i els donava als deixebles perquè els servissin a la gent. Tothom en menjà tant com volgué i recolliren dotze coves de les sobres.

Consultori bíblic

Ignasi Ricart
Claretia i
biblista

Qui és l'Esperit Sant?

Hi ha qui per fer front a la vida necessita «esperit de vi». Ben al contrari, necessitem l'Esperit diví que Jesús va donar als deixebles el dia de Pentecosta. Amb la Confirmació, Jesús ens dona el seu Esperit, la força i els dons del seu Esperit. Jesús se'ns fa present mitjançant la seva Església. L'Esperit Sant no és el vi de missa. Aquí tenim la clau d'accés a l'Esperit Sant, com ens recordava el metropolita Ignatios Hazim de Latakia a l'Assemblea del Consell Mundial de les Esglésies, l'any 1968:

Sense l'Esperit Sant Déu queda molt llunyà, el Crist és una figura del passat, l'Evangeli és lletra morta, l'Església, una mera organització, l'autoritat, un poder dominador, la missió, una propaganda, el culte, una evocació i l'obrar cristià, una moral d'esclaus.

«Amb l'Esperit Sant, en una indissoluble sinergia, tot l'univers es renova i gemega amb els dolors d'infantament del Regne, l'ésser humà lluita contra "la carn", el Crist Ressuscitat s'hi fa present, l'Evangeli és una força que dona vida, l'Església realitza la comunió trinitària, l'autoritat és un servei alliberador, la missió, una Pentecosta, la litúrgia, un memorial i una anticipació, i l'obrar humà, cada vegada més diví.»

Comentari de la Paraula

Multiplicació o compartició dels pans i peixos?

Josep Rius-Camps
Teòleg i biblista /
riuscamps@yahoo.es

Lluc situa l'escena «en un lloc desert». Jesús volia retirar-se amb els Dotze a fi d'unificar criteris, però «les multituds, en assabentar-se'n, el segueixen». Canvia de plans, acull la multitud de seguidors i es posa a parlar-los sobre el Regne de Déu, que els Dotze haurien d'haver-los proclamat durant la missió (cf. 9,2). «Però el dia començà a declinar»: la multitud de seguidors havia privat els Dotze de gaudir de la intimitat de Jesús (s'havia retirat amb ells en privat a Betsaida). Resoludament, s'acostaren i li digueren: «Acomiada la multitud, que se'n vagin per les aldees de la rodalia i per les masies a buscar allotjament, perquè aquí som en un lloc desert.» Se'ls volen treure de sobre. La resposta de Jesús és contundent: «Doneu-los vosaltres menjar!» La rèplica dels Dotze traeix la seva mentalitat, presidida pel diner: «No tenim més que cinc pans i dos peixos! Llevat que anem nosaltres mateixos a comprar per a tot el poble aquest queviures.» Notem el to despectiu com els qualifiquen i la posició molt emfàtica, al final, del terme «queviures». El narrador precisa: «Eren, en efecte, els adults simbòlicament cinc mil», no «aproximadament cinc mil» com diu el text usual. Es tracta d'un contingent de 5.000 homes adults que preparen una emboscada en el desert contra els romans. Jesús capgira els seus plans bel·licosos, fent-los «recolzar per terra en grups com de cinquanta», exactament com els grups dels profetes, invitant-los així a la taula del Regne, parada figuradament en un lloc desert. Jesús «pren els cinc pans i els dos peixos; alça la mirada al cel, prega i pronuncia la benedicció sobre ells», els pans i els peixos. El text alexandri, en canvi, els confereix un sentit eucarístic en evocar l'acció de «partir els pans» silenciànt la pregària. Perquè els seus deixebles aprenguin a compartir, i no a fer la guerra, els va donant els pans i els peixos «perquè els ofereixin a la multitud». Les dotze cistelles de sobralles serviran per alimentar Israel.

Calendari de la setmana

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions
(CICLE LITÚRGIC C; FERIAI II) TEMPS ORDINARI

(SALTERI: SETMANA 2)

MAIG

29. DIUMENGE

El Cos i la Sang de Crist, Blanc. Lectures: Gènesi 14,18-20 / Salm 109 / 1 Corintis 11,23-26 / Lluc 9,11b-17
SANTORAL: Just, b.; beat Pere Sans, b. i mr.; beat Ramon Escrivà, mr.

30. DILLUNS

Fèria, Verd. Lectures: 2 Pere 1,1-7 / Salm 90 / Marc 12,1-12. O bé: *Sant Ferran* (ML), Blanc. Barcelona, Sant Feliu de Llobregat, Terrassa i Vic: *Beat Pere Tarrés* (ML), Blanc.
SANTORAL: beata Baptista de Varano, vg.; Emília; Joana d'Arc, vg.

31. DIMARTS

La Visitació de la Mare de Déu (F), Blanc. Lectures: Sofonies 3,14-18 / Salm Isaïes 12,2-6 / Lluc 1,39-56
SANTORAL: Pasqual, diaca; Peronella, vg.

JUNY

1. DIMECRES

Sant Justí (MO), Vermell. Lectures: 2 Timoteu 1,1-3.6-12 / Salm 122 / Marc 12,18-27
SANTORAL: Ignasi, ab.; Flor.

2. DIJOUS

Fèria, Verd. Lectures: 2 Timoteu 2,8-15 / Salm 24 / Marc 12,28b.34. O bé: *Sants Marcel·lí i Pere* (ML), Vermell. Girona: *Sants Germà, Paulí, Just i Sici* (ML), Vermell.
SANTORAL: Eugeni I, p.; Potí i Blandina, mr.

3. DIVENDRES

El Sagrat Cor de Jesús (S), Blanc. Lectures: Ezequiel 34,11-16 / Salm 22 / Romans 5,5-11 / Lluc 15,3-7
SANTORAL: Carles Luanga, mr.; Isaac, monjo i mr.; Oliva, vg.

4. DISSABTE

El Cor Immaculat de Maria (MO), Blanc. Lectures: 2 Timoteu 4,1-8 / Salm 70 / Lluc 2,42-51
SANTORAL: Francesc Caracciolo, prev. i fund.; Hilari, b.; Noemí i Rut; Pere Màrtir, prev. i mr.

El sant

Per Eduard Brufau

Sant Justí

Els primers pares de l'Església sovint van defensar contra els filòsofs pagans la veritat del cristianisme. Són els anomenats apologetes, les obres dels quals encara avui podem llegir. Molts d'ells, a causa d'aquesta defensa de la fe cristiana, van acabar morint màrtirs. Un dels casos paradigmàtics és el de sant Justí (c. 100-160). Nascut a Nablus, Cisjordània actual, i educat en un ambient pagà es va formar en la filosofia grega, sobretot platònica, de la qual va acabar sent expert. Però una inquietud interior el va dur a llegir més, i es va interessar pels profetes d'Israel, i d'aquí va passar als evangelis i es va convertir al cristianisme. Batejat l'any 130 a Efes va fer servir tot el seu potent bagatge filosòfic per defensar amb arguments racionals la validesa de la fe en Crist. Va obrir escola filosòfica a Roma, va escriure diverses obres i va entrar de ple en els debats del moment amb altres pensadors. Però la seva activitat va acabar sent mal vista i sota l'emperador Marc Aureli, també filòsof, va morir màrtir.

L'any transfigurat

El Tríduum pasqual es el misteri de llum més radical. «Progressivament, per un i altre cantó d'aquesta font, l'any és transfigurat per la litúrgia» (Catecisme 1.168).

En efecte, l'any litúrgic és el desplegament dels diversos aspectes de l'únic misteri pasqual. No és pas una mera presentació pedagògica o devota de la vida de Jesús, com si es tractés de recordar diversos aniversaris del que s'esdevingué. És molt més que tot això. En el mateix número citat anteriorment ens ho recorda el Catecisme: «L'economia de la salvació actua en el marc del temps, però després del seu compliment en la Pasqua de Jesús i l'efusió de l'Esperit Sant, el final de la història s'anticipa "com en un tast" i el Regne de Déu entra en el nostre temps».

El Concili Vaticà II, parlant del sentit de l'any litúrgic, se centra en els esdeveniments que ens salven. Afirmar: «Commemorant així els misteris de la redempció, [la santa mare Església] obra les riqueses del poder santificador i dels mèrits del seu Senyor, de tal manera que, en certa forma, es fan presents en tot temps a fi que els fidels puguin posar-se en contacte amb ells i omplir-se de la gràcia de la salvació» (SC 102).

Són els fets que ens han redimit allò que podem tocar en els sagraments. Aquelles realitats històriques han esdevingut ja realitats eternes a causa del seu origen i de la seva finalitat i, per això mateix, no són devorades pel temps, ja que han passat a estar per sobre del seu poder destructor. Gràcies a això, «avui» podem posar-nos-hi en contacte i, com diu el text conciliar, a partir d'aquest punt omplir-nos de la gràcia de la salvació, aquella que ens va transfigurant segons la imatge del Fill, preparant-nos per a l'encontre definitiu i l'abraçada eterna.

Ara, doncs, passada ja la cinquantena pasqual,

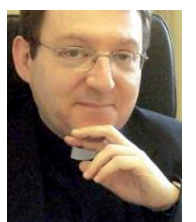
Són els fets que ens han redimit allò que podem tocar en els sagraments

hem tornat a l'anomenat «Temps de durant l'any». En ell no celebrem un aspecte concret del Crist, sinó més aviat el mateix misteri de Crist en la seva plenitud, especialment el diumenge. Per tant, no hauríem de tenir la sensació que, aquest, sigui un temps «feble» en contrast amb els «temps forts». Aquesta manera de parlar és equívoca. No hi ha res de feble en la celebració de la Pasqua setmanal, i en el seu ressò durant tota la setmana. I l'espiritualitat cristiana no rep cap ajut important quan es cedeix, amb massa facilitat, a omplir els diumenges d'aquest temps amb altres motius i escaïences que més aviat ombregen que no pas il·luminen.

Quan ens acostem a celebrar l'eucaristia no ho fem portats per interessos teòrics o espiritualment abstractes. Només hi ha un motiu ferm per acudir a l'assemblea dominical: la trobada amb el Senyor ressuscitat en els seus sagraments; participar de la seva Pasqua, ara en els signes, per tal que un dia en puguem formar part en la visió. Una visió que ja ens pot anar anticipant colors i formes si obrim la nostra ànima a l'acció de l'Esperit Sant, i deixem que Ell la il·lumini amb la seva gràcia.

Jaume González Padrós

Director de l'Institut Superior de Litúrgia de Barcelona

Bicentenari de la fundació de la vida religiosa marianista

Col·legi Adela de Trenquelleon, a Barcelona.

M. Carmen Belda, fmi

El 25 de maig del 2016, aniversari de la fundació de les Filles de Maria Immaculada (religioses marianistes), s'inaugura un Any Jubilar de la vida religiosa marianista, que finalitzarà el 22 de gener del 2018, festa del beat

Guillem Josep Chaminade. Així mateix, en aquest període s'inclou l'aniversari de la fundació de la Companyia de Maria (religiosos marianistes), el 2 d'octubre del 1917.

La comunitat de les germanes marianistes, situada al barri barceloní de la Verneda, és present a Barcelona des

del 1960, on desenvolupa una tasca educativa a través de l'escola que porta el nom de la seva fundadora, Adela de Trenquelleon. Des del 1956 fins al 2009 són a Figueres (Girona) en una comunitat d'inserció, en què realitzen una tasca social, educativa i parroquial. Els religiosos marianistes

van ser presents a Barcelona, a la Zona Franca, del 1956 al 2013 a la parròquia de Sant Cristòfol i a l'escola especial Mare de Déu de Montserrat.

Les religioses i els religiosos marianistes celebrem aquest Any Jubilar conjuntament perquè en el pensament dels fundadors (Adela de Batz de Trenquelleon i Guillem Josep Chamidade) la vida marianista era una família, en la qual la vida religiosa va néixer de la branca seglar, de les Congregacions Marianes de Bordeus i Agen.

«Conèixer, estimar i servir»

El lema del bicentenari és «Conèixer, estimar i servir». Aquests tres verbs són presents en la tradició carismàtica marianista. Comprenen la totalitat de la persona en la dinàmica de la vida espiritual. Són tres realitats enllaçades entre elles en una relació circular: conèixer per estimar, estimar per servir i servir per estimar. Aquesta dinàmica engega tota la nostra vida i missió: conèixer, estimar i servir el nostre carisma.

«Feu tot allò que Ell us digui»

El centre de les celebracions serà l'eucaristia, tot fent memòria, en la litúrgia de la Paraula, de l'episodi de les noces de Canà, passatge inspirador de la nostra missió marianista des dels nostres orígens: «Feu tot allò que Ell us digui.»

La circular escrita pels dos superiors generals (M. Franca Zonta i el P. Manel Cortés), on es convoca l'Any Jubilar, finalitza animant a demanar al Senyor que afermi la nostra vocació religiosa marianista i que posi en mans de Maria, en qui veiem reflectida la nostra vocació, la celebració del bicentenari.

Gimcana Solidària Superheroi(ne)s BCN Day

Rosa Maria Sánchez Martín

La pluja no va poder frenar la força dels superherois i superheroïnes que es van reunir a les Fonts de Montjuïc per participar a la Gimcana Solidària Superheroi(ne)s BCN Day, el diumenge 8 de maig. Moltes persones es van sumar a ballar, cantar i superar les cinc proves d'enginy amb energia.

A les set del matí, voluntaris del Banc Sabadell i de les cinc entitats promotores van començar a preparar i organitzar la festa. Tots miraven cap al cel, que a les vuit del matí havia començat a descarregar pluja. Tot i així, les tasques d'organització van tirar endavant, per acabar d'enllestir els detalls que ja des de dissabte s'havien posat en marxa. El cel va oferir una treva a partir de les 10.30 hores, i la festa va començar amb l'humor i l'animació de Toni Albà, Manel Piñero, Lluís Altés, Asha Miró, Anna Bertran i Pep Planas, que des de l'escenari van engrescar els assistents amb la cançó oficial de Superheroi(ne)s *Posa't la capa*, i que va donar el tret de sortida a la gimcana.

Els participants van crear el mur dels prejudicis i van dibuixar un mural amb Àmbit Prevenció; van baixar pel tobogan inflable i van jugar a bàsquet amb l'AcidH; van superar una

Un dels joves participants juga a bitlles.

pista americana amb un túnel inclòs per sortir a la llum amb *in via*; van ajuntar peces per construir els puzles de la prova del Missatge amb l'Afev; van crear junts un mar d'obstacles, es van pintar la cara i van jugar a bitlles amb Iniciatives Solidàries... Tot i que alguns malvats miraven de complicar les proves, els superpoders dels equips no van fallar. A més, van participar en el sorteig d'un vol doble d'anada i tor-

nada amb Vueling i de quatre entrades per a Port Aventura.

La gimcana tancava amb la coreografia de *Posa't la capa*, tot un símbol ja de la festa, i amb l'agraïment de les entitats per l'esforç fet, ja que, tot i la pluja, els superherois i superheroïnes no van perdre la il·lusió ni les ganes de participar. L'any vinent us esperem per tornar a posar-nos la capa a la tercera edició de Superheroi(ne)s BCN

Day! Amb més proves, més diversió i solidaritat, molt de sol i moltes capes, per continuar lluitant a favor de cinc causes socials i contra l'exclusió social. Mentrestant seguirem treballant des de les entitats per fer una societat millor i més justa.

Des de Superheroi(ne)s volem agrair als assistents la seva energia per desafiar la pluja; la gran feina dels voluntaris del Banc Sabadell, dels alumnes i mestres de la Blanquerna, que van organitzar les proves juntament amb OciSport, i dels voluntaris i membres de les entitats que cada dia continuen endavant amb la seva tasca. Al cantant i autor de *Posa't la capa*, David Torras, per la fantàstica cançó que ha creat per a Superheroi(ne)s. Als actors que han engrescat la festa. A totes les empreses que han col·laborat amb les causes que hi ha darrere de l'activitat, mitjançant la cessió d'espais i de productes per al pica-pica dels participants, bosses, entrades i vols per sortejar. Als mitjans que ens han donat suport en la difusió de la Gimcana a través dels seus canals. A Fan News Club per ser la xarxa oficial i a l'Ajuntament de Barcelona i a la Diputació pel seu suport en la cessió d'espais i materials. Gràcies a tothom! Us esperem l'any vinent en la tercera edició!

Dia de santa Gemma Galgani

M'agrada molt el calendari d'enquany de Ràdio Estel i *Catalunya Cristiana*: les il·lustracions de la vida del beat Ramon Llull són precioses i és molt útil que hi figurin els temps litúrgics i els sants. Però m'ha sobtat que el dia 16 de maig hi surti la festa de santa Gemma Galgani, a la qual em sento molt propera, perquè per a mi sempre ha estat el dia 14 del mateix mes. Quina és la data correcta? Gràcies a tot l'equip de *Catalunya Cristiana* i Ràdio Estel per la bona feina que feu i per aquest calendari tan bonic!

ROSA MARTÍ TUDELA
Barcelona

Dues dates correctes

Moltes gràcies per la seva carta. Responent a la pregunta que ens fa li puc dir que, segons el santoral oficial de l'Església, hi ha dues dates en les quals se celebra la memòria de santa Gemma Galgani: l'11 d'abril i el 16 de maig. La primera és la festa universal de la santa (data de la mort), mentre que la segona correspon exclusivament a la memòria que en fa la congregació passionista. En el nostre calendari figura aquesta data del 16 de maig; no es tracta, per tant, de cap error, si bé és cert que no és la data que celebra tota l'Església. Per a la propera edició, i per tal d'escollir una data més representativa, farem constar que la festa de santa Gemma Galgani és l'11 d'abril. Pel que fa a la data de què vostè parla, el 14 de maig, és el dia en què va ser beatificada (1933), però no es correspon amb cap celebració de la santa.

Gràcies pel seu interès i per ser una oient i lectora fidel dels nostres mitjans.

EDUARD BRUFAU
Responsable secció de Litúrgia de *Catalunya Cristiana*

L'economia social

S'ha publicat un informe de Càritas que dona a conèixer una iniciativa que cap partit ni sindicat ha sabut incorporar als seus programes socials. Es tracta de l'aposta per l'economia solidària, tot un desafiament a la cultura econòmica orientada únicament a la recerca del benefici. Càritas no ha deixat d'abocar-se en l'ajuda de les persones més necessitades en aquests anys de crisi. La novetat és el pas que s'ha donat en el marc de les crides del Papa per canviar l'actual sistema econòmic, i obrir espai a la dimensió de la gratuïtat i posar en el centre les persones.

JESÚS D. MARTÍNEZ MADRID
Salt

Provida de Girona

Provida de Girona és un projecte solidari que ofereix ajuda material i emocional a les noies embarassades

que ho necessiten per tal que puguin tirar endavant el seu embaràs i vèncer així les dificultats que puguin tenir. L'única font d'ingressos prové dels socis i d'aportacions voluntàries.

La vivència que vull transmetre és la d'una noia que fa vint anys va avortar i, durant tot aquest temps, s'amagava quan li venien ganes de plorar, cosa que li passava pel sentiment de culpa i per la pèrdua voluntària del seu fill. M'explicava que se sentia «bruta». El dia que ens vam conèixer em va dir: «Les noies que pensen a avortar ho fan per ignorància i por; és un error en el qual, amb les actuals lleis, fàcilment pots caure.»

Aquesta amiga està molt agraïda i força recuperada de la síndrome postavortament. Segons ella, li ha canviat la vida des que rep ajuda del Projecte Raquel, una associació que depèn de la diòcesi de Barcelona i col·labora amb Provida de Girona.

GEMMA ROS VALLS
Blanes

Feliç aniversari

El dia de Sant Jordi vaig tenir la sort d'assistir a una missa solemne d'acció de gràcies d'uns amics que celebraven el 65è aniversari del seu matrimoni. A la catedral hi anaven entrant fills, néts, amics... Tots amb cares rialleres, amb actitud de participar en una gran festa.

Els «nuvis», amb cara d'agraïment; els vuit fills, satisfets; els néts, il·lusionats. En la seva llarga vida han hagut de passar moments de tot tipus: felicitat, tendresa, dolor, etc. Si s'ha presentat algun «entrebanc», han sabut perdonar o perdonar-se. Han assolit un grau de maduresa afectiva que ha fet possible celebrar aquests 65 anys de matrimoni... i els que aniran arribant.

Rebeu, amics meus, la meva felicitació més cordial.

M. DOLORS PUIG USTRELL
Terrassa

El Consultori

PREGUNTES I RESPOSTES
SOBRE DOCTRINA
I MORAL
pel Dr. Joan Antoni
Mateo

Unció i perdó dels pecats

La meua pregunta és la següent: si rebo la Unció dels malalts, he de confessar-me? Si la Unció perdona els pecats semblaria que ja no cal la confessió...

Sobre el sagrament de la Unció dels malalts, ensenya el Catecisme de l'Església catòlica: «La gràcia primera d'aquest sagrament és una gràcia de consol, de pau i d'ànim per vèncer les dificultats pròpies de l'estat de malaltia greu o de la fragilitat de la vellesa. Aquesta gràcia és un do de l'Esperit Sant que renova la confiança i la fe en Déu i enforteix contra les temptacions del maligne, especialment la temptació de desànim i d'angoixa davant la mort. Aquesta assistència del Senyor per la força del seu Esperit vol conduir el malalt a la guarició de l'ànima, però també a la del cos, si aquesta és la voluntat de Déu. A més, si hagués comès pecats, li seran perdonats.»

D'aquest ensenyament es dedueix que la finalitat principal de la Unció no és el perdó dels pecats. De fet, el mateix Catecisme diu que «si les circumstàncies ho permeten, la celebració del sagrament pot anar precedida del sagrament de la Penitència i seguida del sagrament de l'Eucaristia». Amb aquesta indicació dona a entendre que ordinàriament la Unció s'ha de rebre en estat de gràcia i convé que es doni abans la confessió si el malalt hi està capacitat. Això no obstant, el Catecisme, seguint la doctrina de l'Església proclamada solemnement a Trento, fa al·lusió al perdó dels pecats. És una finalitat secundària o concomitant quan el malalt no pot accedir a la confessió. La praxi habitual quan s'assisteix un malalt és que si pot, abans de la Unció, rebi el sagrament de la Penitència i es confessi. De fet, són molts els malalts que ho demanen espontàniament. En perill de mort imminent, atès que pròpiament la Unció no és un sagrament de moribunds sinó de malalts, el sacerdot administra el sagrament donant l'absolució dels pecats i concedint la benedicció apostòlica i la indulgència plenària *in articulo mortis*. En casos de malaltia en què el malalt no pot complir amb una part de la Penitència que és la confessió dels pecats, llavors la Unció efectivament li perdona els pecats. Si el malalt es restableix i recobra plenament la salut, aquells pecats que li han estat perdonats per la Unció, perdonats estan i ja no té obligació de confessar-los.

• Per enviar consultes al Dr. Mateo:
elconsultori@hotmail.com
www.balmesiana.org
apartat de correus 121 - 25620 Tremp (Lleida).

Podeu enviar les cartes a: redaccio@catalunyacristiana.cat

Amb bon humor

Augmenten a Barcelona els sense sostre

Es localitzen 941 persones que dormen al carrer i 1.973 allotjades en equipaments

Redacció
Barcelona

Uns 930 voluntaris van participar la nit del 18 al 19 de maig en el Recompte 2016 organitzat per la Xarxa d'Atenció a Persones Sense Llar (XAPSLL) a Barcelona, que ha comptabilitzat un total de 941 persones que pernocten a la via pública i 1.973 en equipaments municipals o de les diverses entitats socials, pisos amb suport social o pensions.

Segons les darreres dades disponibles, les persones que dormien al carrer l'any 2015 eren 892 i 1.672 es trobaven en diverses tipologies d'allotjament. D'aquestes dades es dedueix que ha augmentat significativament el nombre del col·lectiu dels sense sostre.

Per primer cop, el recompte ha abastat tots els carrers de la ciutat, amb el desplegament de 216 grups de voluntaris i voluntàries. Com a novetat, enguany ha comptat amb la

participació de la Guàrdia Urbana, de l'Institut Municipal de Parcs i Jardins de Barcelona i d'altres serveis municipals, que van obtenir les dades corresponents a les àrees de muntanya, alguns parcs tancats i zones de més difícil accés.

Segons les dades recopilades durant la nit, que tenen un caràcter provisional fins que no es verifiquin tots els registres i s'analitzin en un informe detallat, s'han localitzat al districte de Ciutat Vella 185 persones; a l'Eixample, 220 persones; a Sants-Montjuïc, 144 persones; a les Corts, 45 persones; a

Sarrià-Sant Gervasi, 58 persones; a Gràcia, 46 persones; a Horta-Guinardó, 30 persones; a Nou Barris, 30 persones; a Sant Andreu, 18 persones, i a Sant Martí, 135 persones. A més, l'Institut Municipal de Parcs i Jardins de Barcelona informa que ha trobat 30 persones dormint al ras.

El recompte «és fruit de la tasca en xarxa de trenta-dues entitats que treballen a la ciutat amb l'objectiu d'eradicar el sensellarisme», van explicar els portaveus de la XAPSLL, Jesús Ruiz i Tere Bermúdez. Tots dos van recordar que «darrere de cada xifra hi ha una

persona i una història de vida».

El recompte és una eina quantitativa que permet fer «una fotografia del nombre de persones que dormen al carrer en un municipi determinat en una nit determinada», van comentar Ruiz i Bermúdez. «El resultat —van afegir— és una xifra de mínims perquè segurament hi deu haver gent més amagada difícil de trobar, però serveix per dimensionar la problemàtica i impulsar polítiques i recursos.»

A Catalunya no hi ha xifres totals sobre el nombre de persones que dormen al carrer. Les últimes dades les va publicar l'abril passat l'Agència Catalana de l'Habitatge, basant-se en informació aportada per 773 localitats i sobre casos atesos per serveis socials. Segons aquest informe, a Catalunya hi ha 48.454 casos de persones que dormen al carrer o a centres d'acollida, persones que no poden pagar el lloguer i que viuen a barraques o amuntegades, etc.

El recompte també es va dur a terme, per primera vegada, a poblacions com Badalona o Sant Adrià de Besòs, organitzat pels seus respectius ajuntaments i entitats socials. Centenars de voluntaris van sortir pels carrers d'aquests municipis per comptar quantes persones dormen al ras. A Badalona s'hi han localitzat 39 persones. D'altra banda, a Sant Adrià de Besòs s'hi han trobat 31 persones. Cal dir que la majoria d'aquests sense sostre són homes.

Una experiència molt enriquidora

Manuel Deiros Fernández

Quan em vaig assabentar que a la ciutat de Barcelona es faria un recompte per saber quantes persones dormen al carrer, vaig tenir clar que volia formar part del grup de voluntaris. Juntament amb la meua dona, un fill meu i una amiga de la família ens vam inscriure per formar part d'aquest col·lectiu.

Així va ser com vaig entrar a formar part d'un grup de voluntaris del districte de Sants-Montjuïc. En concret, al nostre grup el formaven tres persones i havíem de fer el recompte en una zona del barri de Sants, que anava des del carrer Vapor Vell fins a l'avinguda Madrid i entre els carrers Galileu i Brasil, tal com ens marcava el mapa que els organitzadors ens van proporcionar. A les 00.00 hores vam començar el recorregut i al voltant d'una escola ja vam veure la primera persona que dormia al carrer i no gaire lluny d'allí hi havia tres persones més en un caixer. Cada lloc quedava registrat en una fitxa on posàvem el nombre de persones, el carrer i el número, si dormien al ras, a cobert, en cotxe o en caixer i si els acompanyava algun animal.

Quan vam veure que en els primers 5-10 minuts havíem trobat quatre persones, vam pensar que potser ens havia tocat una zona on molta gent dormia al carrer. Sortosament no va ser així i durant la resta del recorregut ja no vam trobar ningú més i a les 1.30 de la matinada ja havíem acabat de pentinar la nostra zona.

Per a mi ha estat una experiència molt enriquidora i sens dubte la tornaré a repetir. Crec que l'objectiu de poder fer una «foto» de la situació real de les persones sense sostre que viuen a Barcelona s'ha pogut aconseguir i

Manuel Deiros amb les fitxes on apuntava una sèrie de dades.

«Molts dels voluntaris dels diferents grups que vaig veure eren persones joves, que demostren una sensibilització important amb aquests temes»

oferirà dades importants perquè les diferents administracions i entitats socials sensibles amb aquest greu problema que tenim a la societat actual puguin tenir eines per, a poc a poc, anar revertint aquesta situació que, fins ara, malauradament va augmentant en comptes de disminuir.

També voldria comentar el fet que molts dels voluntaris dels diferents grups que vaig veure eren persones joves, entre 22 i 30 anys, que demostren una sensibilització important amb aquests temes. Això em fa ser optimista de cara a poder resoldre aquesta problemàtica, atès que crec que si les noves generacions mostren aquesta sensibilitat tindran més força i mitjans per poder trobar-hi solucions.

No hem d'ignorar aquestes persones

Juan Lemus

De camí cap a la zona on m'havia tocat fer el recompte, un dimecres qualsevol a les dotze de la nit, veia els locals plens de gent disfrutant d'una bona xerrada amb els amics. No pots deixar de plantejar-te com i per què les persones que viuen al carrer han arribat a aquesta situació, i que és més fàcil acabar vivint al carrer que comprar-te un iot.

Abans de començar, ens vam anar trobant diverses persones voluntàries que havíem de fer el recompte. Unes quantes participaven en altres fundacions; hi havia treballadors socials, integradors socials o persones com jo, simplement amb una inquietud social i amb el desig que els nostres veïns no hagin de dormir al carrer. Tots dèiem el mateix: «A veure si tenim sort i no trobem ningú dormint al carrer.» Però malauradament no va ser així. A més, la nit va començar amb una miqueta de pluja i el primer pensament va ser que, quan plou, dormir al carrer encara és més dur. Un dia després del recompte, si diguéssis que no m'envaeix una tristor interna mentiria, perquè en total es van comptar més de 940 persones dormint als carrers de Barcelona, però encara hi ha més gent sense llar als assentaments, en pisos ocupats, etc. I poses les notícies... i sents que no hi ha acord entre partits polítics per tirar endavant el país; això m'entristeix però sobretot m'avergonyeix.

Vull pensar que després d'aquesta nit de recompte hi haurà un abans i un després per a les persones sense llar de la ciutat. Res és immediat i tot té un procés, però m'agradaria començar a veure canvis, i el primer de tots està a les nostres mans: no ignorar aquestes persones. Ens poden ensenyar i aportar moltes coses, si els deixem.

César Díaz, a la dreta, amb altres voluntaris.

César Díaz

El recompte de persones que viuen al carrer és un dia de sentiments adversos. D'una banda, surto a comptar persones que dormen al carrer, en un caixer o sota un porxo; de l'altra, conec moltes d'aquestes persones perquè habitualment faig un voluntariat a la Fundació Arrels.

El recompte ha de servir perquè Ajuntament, Generalitat, Govern central o empreses privades coneguin aquesta altra realitat de la nostra ciutat. Ets conscient de les ironies de la vida quan veus, per exemple, que set persones dormen resguardades en un porxo d'un restaurant, el nom del qual comença amb un set; o al passeig Picasso, en honor a un pintor els qua-

dres del qual són caríssims i que acull moltíssimes persones sense llar. Quan acaba el recompte, tornes cap a casa impotent sabent que t'espera un sostre i que les persones que has comptat seguiran dormint al ras, però també amb una bona sensació per tota la quantitat de persones voluntàries que s'han tret hores de son per participar-hi tot i que l'endemà aniran d'hora a treballar.

Èxit de la celebració de la Trocajove

Redacció / Vilafranca del Penedès

Uns 800 joves de tot Catalunya es van reunir el cap de setmana del 7 i 8 de maig a Vilafranca del Penedès durant la Trocajove, la trobada de joves i adolescents del Moviment de Centres d'Esplai Cristians Catalans de la Fundació Pere Tarrés (MCECC). Va ser un cap de setmana on joves i adolescents d'entre 15 i 18 anys, acompanyats pels seus monitors, van fer de l'esplai un lloc de convivència dins d'un entorn festiu, formatiu i lúdic on van aprendre a treballar i compartir, establir nous lligams i viure moments amb persones que comparteixen uns ideals, motivacions i valors.

Sota el lema «Se't veu l'etiqueta», la trobada d'enguany va girar a l'entorn dels estereotips i els prejudicis que els joves i adolescents acostumen a tenir en les seves relacions personals. A través d'una dinàmica, van reflexionar sobre les «etiquetes» que cadascú porta a sobre, sobre les connotacions que això implica i sobre els elements identitaris de l'esplai.

Dissabte al migdia va tenir lloc la

inauguració institucional amb la presència de la directora general de Joventut de la Generalitat de Catalunya, Marta Vilalta; del tinent d'alcalde de Vilafranca del Penedès, Aureli Regull; del director general de la Fundació Pere Tarrés, Josep Oriol Pujol, i del

president del MCECC de la Fundació Pere Tarrés, Xavi Nus.

Xavi Nus va adreçar unes paraules als joves assistents. «Els esplais —va dir— necessiten joves que, com vosaltres, siguin crítics, que comparteixin i que valorin l'esperit de l'esforç i que

vulguin millorar dia a dia.» Durant el cap de setmana, els participants van treballar diversos prejudicis i estereotips a través d'experiències de persones i entitats vinculades a col·lectius que els solen patir: joves tutelats amb l'Associació Punt de Referència, immigrants amb Migrastudium, presos amb Justícia i Pau, persones sense sostre amb Projecte Sostre i dones que han patit violència de gènere amb Creu Roja Joventut.

Els joves van viure una experiència lúdica a través dels jocs, la vetllada i el concert, però també d'aprenentatge i reflexió amb les xerrades i els espais formatius on es van posar en relleu diferents competències i habilitats.

Aquests joves són un exemple del compromís que suposa dedicar el temps lliure a donar resposta a les seves inquietuds socials, una actitud que contrasta amb la imatge que la societat té de la joventut actual. El cap de setmana els va servir per formar-se i continuar creixent com a persones seguint el model educatiu que cada dia els mostren els seus monitors i monitors i fer de l'esplai un lloc per relacionar-se i on tothom se senti acollit.

El Projecte Destí, innovant a l'aula

La Salle treballa en l'aplicació de programes propis que complementen l'oferta educativa

Carme Munté

Ulisses, Irati, Faig, Hara... i tot aquest reguitzell de paraules més o menys estranyes són en realitat programes innovadors de La Salle Catalunya. Sota el paraigua del Projecte Destí, els centres que l'Institut dels Germans de les Escoles Cristianes tenen repartits arreu del territori fa temps que van implementant alguns d'aquests programes. La Salle Catalunya aplega 25 centres on es formen 22.000 alumnes i hi treballen 1.500 professors.

El Faig, per exemple, és un programa pedagògic a l'ESO que té com a objectiu millorar el treball cooperatiu i el treball de les intel·ligències múltiples. A 4t d'ESO, aquest projecte s'orienta cap a l'aprenentatge-servei, de manera que acaba redundant en un servei a la societat. «Un exemple el tenim en els alumnes de 4t d'ESO de la Seu d'Urgell, que han visitat el casal d'avis per ensenyar-los a fer servir el telèfon mòbil», explica Jordi Jover, director de la Xarxa d'Obres Educatives de La Salle Catalunya.

En el fons, i responent a l'esperit fundacional de sant Joan Baptista de La Salle, del que es tracta és avui i sempre de construir «bones persones i bons ciutadans». «La persona que surt de La Salle ha de tenir uns valors irrenunciables: responsabilitat, creativitat, justícia, convivència, interioritat i transcendència», explica el Gmà. Josep Guiteras, visitador auxiliar de La Salle Catalunya.

Així mateix, el programa Hara s'ha posat en marxa, precisament, com una manera d'educar en la interioritat però de forma transversal. «En un moment donat el professor pot aturar la classe i a través de diferents tècniques de respiració i meditació, fer aquest treball d'interiorització», explica Jordi Jover. «Hi ha persones que mai no entrarien a la religió a través d'una pregària tradicional, però sí en canvi de la mà d'aquest tipus de tècniques més orientals», expressa Guiteras.

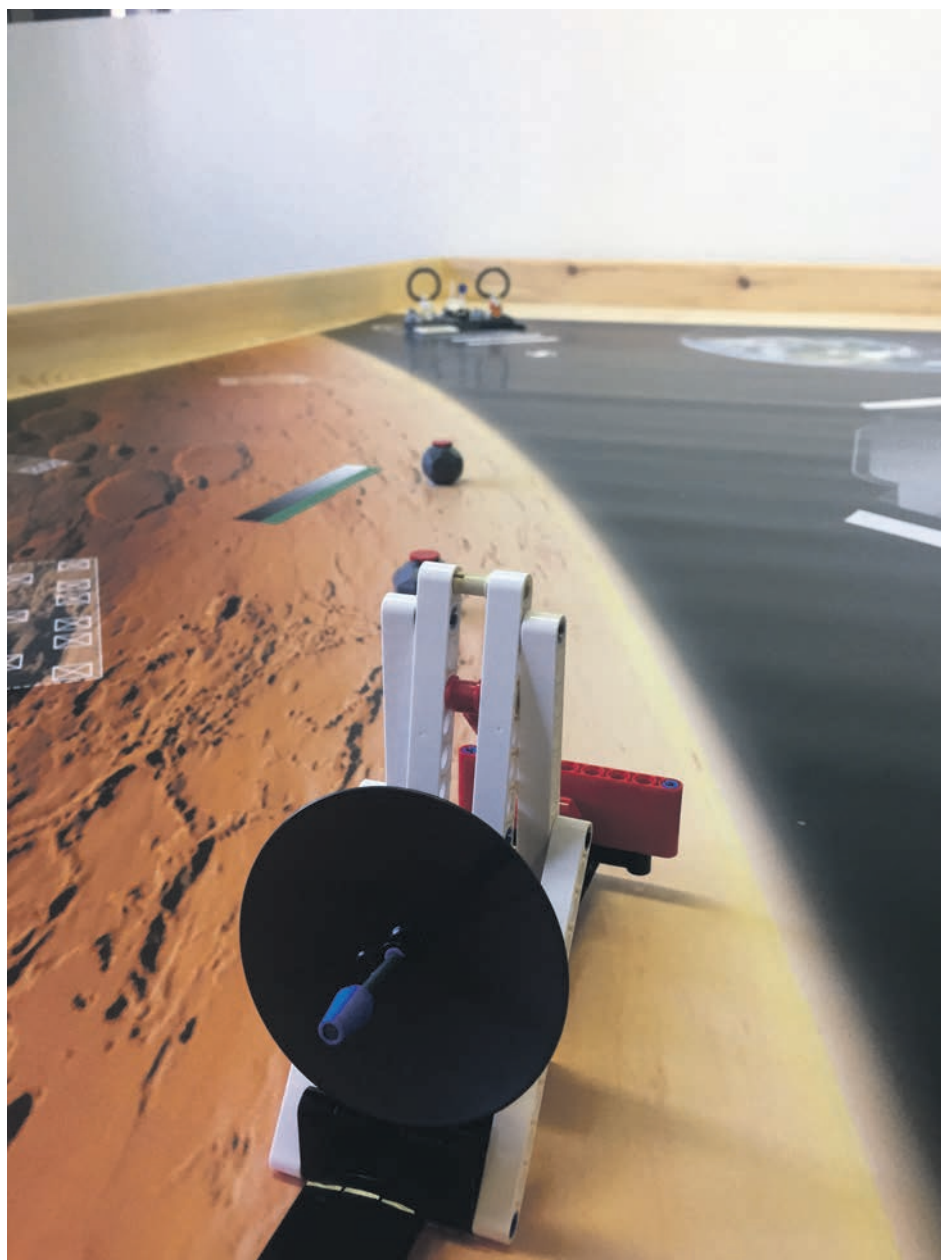
Robòtica per a l'Educació

Si hi ha un principi rector que presideix tota la labor educativa de La Salle és el binomi escola integradora i socialitzadora. Com a exemple, el germà Guiteras fa al·lusió a La Salle Comtal, a Barcelona, on hi ha alumnes de quaranta nacionalitats diferents, i a La Salle Girona, que dona servei al barri de la Font de la Pólvara, amb majoria de població gitana. «La nostra característica és la senzillesa i la socialització on tothom es trobi bé. La Salle no és un centre elitista de cap de les maneres.»

Si del que es tracta és d'ajudar tots els alumnes, amb independència de les seves capacitats, La Salle és innovadora a l'hora de fer servir la robòtica. Gràcies a la complicitat amb La Salle

Alumnes de la USEE especialitzada en TEA, La Salle Comtal.

Aula de robòtica.

Campus Barcelona (URL), han posat en marxa una sèrie de dispositius robòtics per ajudar a fer més digeribles continguts de vegades difícils de pair per als alumnes. «Si vols donar una bona educació has d'estar al dia i en aquest sentit nosaltres hem evolucio-

nat moltíssim», constata el Gmà. Guiteras. La Salle Comtal és una escola pionera a l'hora de comptar amb una Unitat de Suport a l'Educació Especialitzada en autisme a la ciutat de Barcelona. La robòtica, aleshores, esdevé una gran aliada per tractar

amb els infants que pateixen aquesta mena de trastorn.

Acord de complementarietat

Des de La Salle Catalunya constaten que la baixa natalitat ha portat les escoles cristianes a reinventar-se, sobretot les més petites, a causa del fet de veure perillar algunes línies d'escolarització. «Internament tothom pateix davant la possibilitat, fins i tot, de desaparèixer», explica el Gmà. Guiteras.

Davant d'aquesta situació, des de La Salle aposten per buscar complicitats amb altres institucions educatives cristianes. Bona prova d'això és l'experiència duta a terme en diverses poblacions de Catalunya. «Com que oferíem la mateixa oferta educativa, en realitat ens fèiem la guitza, per això vam fer un acord de complementarietat», prossegueix. A Girona, per exemple, La Salle i les Missioneres Cor de Maria han arribat a un acord de manera que l'Escola Dr. Masmitjà ofereix dues línies d'Infantil i tres de Primària, mentre que l'Escola La Salle n'ofereix quatre de Secundària i Batxillerat.

A Manresa, Mollerussa i Palamós cal destacar l'acord de complementarietat amb les Escoles Vedruna de Catalunya. En el cas de Berga, fins i tot La Salle els ha cedit el seu edifici de forma gratuïta i s'ha procedit al canvi de titularitat. El cas més paradigmàtic és Cambrils. En aquesta població del Baix Camp els germans de La Salle i les germanes Vedrunes han creat la Fundació Privada Cardenal Vidal i Barraquer que gestiona el col·legi del mateix nom. Hi estudien 1.020 alumnes des d'Educació Infantil fins a l'Educació Secundària Obligatoria. El que sí que s'ha mantingut és el nom històric dels respectius edificis. «Si volem mantenir presència d'escola cristiana en una població concreta, ens hem de posar d'acord, encara que ens costi una mica», reconeix Jordi Jover.

Formació del professorat

Dels 25 directors actuals, només tres són germans, «i malgrat això La Salle continua sent La Salle», destaca el Gmà. Guiteras. És molt important, doncs, que els laics i laiques es facin seu el carisma fundacional de sant Joan de La Salle i els seus principis i estil educatiu. En aquest sentit, el responsable de La Salle a Catalunya destaca la formació institucional que rep tot el personal docent, així com l'avaluació institucional que es fa de forma periòdica. «Dos equips de dues persones cadascun recorren tots els centres de l'Agrupació Lasal·liana Espanya-Portugal i fan entrevistes a unes 25-30 persones de tota la comunitat educativa, també pares i alumnes. És una mena de termòmetre de com l'esperit i el carisma de La Salle es manté ben viu.»

«Teologia Actual» arriba al número 100

El to divulgatiu, la mirada eclesial i la col·laboració en l'evangelització són alguns dels trets característics d'aquesta revista trimestral

Miquel Àngel Codina
Barcelona

«Els cent números de la nostra revista els veiem, com sempre hem fet, a la llum de la providència de Déu. Ell va inspirar aquesta obra, ara fa uns vint-i-dos anys, i amb Ell la duem a terme», explica Montserrat Claveras, directora adjunta de *Teologia Actual*, revista editada per la Fundació Didascàleion amb el patrocini del Capítol de canonges de la catedral de Barcelona.

Segons Claveras, «des de sempre, el nostre objectiu ha estat editar una publicació que, davant de l'allau d'informació religiosa que hi havia al començament, i que hi ha encara, permetés donar criteri per tal d'ajudar al coneixement de la fe d'aquells que la llegeixin. El to divulgatiu, la mirada eclesial i la col·laboració en l'evangelització són punts clau dels nostres articles».

Afirma també que «la revista s'adreça a tothom qui es vulgui formar en general, i als laics en particular. Vol oferir elements de judici sobre temes actuals i criteris per poder donar raó de l'esperança que els empeny a creure».

Balanç positiu

Pel que fa al balanç d'aquests cent números i dels vint-i-dos anys de vida de la publicació, la directora adjunta explica que «ens agrada repetir la idea que ja vam comentar en el nostre quinzenès aniversari: els vint-i-dos anys actuals i els cent números de la revista són dades significatives, però no constitueixen una fita. Són, volem que siguin, l'ocasió per donar gràcies al Senyor pel que hem fet fins ara i per demanar ajut i força per continuar endavant».

«Donem gràcies al Senyor pel que hem fet fins ara i per demanar ajut i força per continuar endavant»

En el número 100 de *Teologia Actual* es poden llegir articles molt interessants, com *Un escrit quasi incògnit de l'Escriptura. La carta de Jeremies*, de Francesc Ramis i Darder; *Els Simpson i la Bíblia*, de Miren Junkal Guevara; *El discipulatge femení en l'Evangeli de Mateu*, de Begonya Palau; un breu extracte de la carta pastoral *Sigueu misericordiosos*, del cardenal Lluís Martínez Sistach; *Què significa «autonomia moral»? Hannah Arendt*, de Tomás Domingo Moratalla, o *Josep Maria Sert i la catedral de Vic*, de Miquel Ylla-Català i Genís.

El balanç és, doncs, positiu».

«Amb el goig i l'alegria que això implica —afegeix Montserrat Claveras—, aprofito l'avinentsa per donar les gràcies a totes les persones que col·laboren actualment a *Teologia Actual* i també a les que hi han col·laborat i ens han fet arribar fins aquí. Agraïxo també la disponibilitat i la contribució dels autors dels articles i, és clar, el suport dels lectors, sense els quals la revista no seria possible. Així mateix, vull expressar el meu agraïment a mossèn Joan Guiteras, director de la publicació, per la confiança dipositada en mi.»

Teologia Actual va començar sent una revista bimestral, però a partir de l'any 2007 va esdevenir trimestral. Si la voleu rebre a casa (28 euros anuals), us hi heu de subscriure. Més informació: Fundació Didascàleion, tel. 933 428 260.

Campanars

Abella de la Conca

L'església parroquial de Sant Esteve d'aquest poblet acimat del Pallars Jussà, situada en el lloc més alt d'aquesta petita població de la Conca Dellà, és un edifici romànic del segle XI aixecat en l'estil que en denominem llombard, com es pot veure per les característiques que el singularitzen. Constava en origen de tres naus capçades per tres absis semicirculars un pèl desviats cap al nord respecte de l'eix del temple. Avui només en resten per al culte dues, la central i la del migdia. La del nord es troba paredada i la seva capçalera fa de sagristia. Les mesures del temple són modestes, no gaire més de 18 metres de llargada; la central en fa quatre d'amplada. Els seus murs de pedra vista tenen paraments de carreus de pedra grisencs clars, petits i matussers, disposats en filades. Per l'interior estan arrebos-

sats i emblanquinats. El campanar, igualment romànic, de principis del segle XII, té planta romboïdal (4,75 x 3,40 x 4,00 x 4,50 m). Té finestres obertes en arc de mig punt en dos pisos, geminades als costats curts i

triforades en els llargs. Queda cobert per una teulada piramidal baixa de lloses en escata. Els seus murs, amb carreus escairats i picats amb més cura que els del temple. Fa una alçada de catorze metres i mig i està adossat al mur de migdia, proper a la capçalera encarada a llevant. No té escala interior, però està dividit en pisos que es poden comunicar amb escales de mà. A més de les campanes de bronze, en té una de fusta, de les anomenades tenebres, popularment «matraques».

El temple guarda unes pintures murals romàniques tardanes i un retaule dedicat al Roser de finals del segle XV. Tot plegat, un tresor en un bell racó del nostre PrePirineu. Val la pena de visitar-lo i, al mateix temps, contemplar l'imponent paisatge vist des d'un punt estratègic.

Delfí Dalmau
i Argemir

Actualitats científiques

Hi ha un projecte d'enviar vehicles exploradors a l'estrella més propera

El 12 d'abril passat es va publicar que el rus Iuri Milner i l'anglès Stephen Hawking havien fet un pla conjunt d'enviar uns petits artefactes fins a l'Alfa del Centaure, que és l'estrella que tenim més a prop (a 4,37 anys llum) per investigar el seu entorn per veure si posseeix un planeta habitable. Oi que es veu un projecte descabellat? Han fet càlculs per aconseguir, gràcies a un raig làser, que aquests vehicles arribin a la velocitat de 60.000 km/s (un cinquè de la de la llum), cosa que els permetria arribar-hi en poc més de 20 anys. Han anomenat el projecte *Breakthrough Starshot* i les naus que faran la feina *Nanocrafts*. El pressupost és de 100 milions de dòlars.

El principal responsable del pla és Iuri Milner. És un rus que va néixer el novembre de 1961, any en què Iuri Gagarin acabava d'endinsar-se per primera vegada en l'espai còsmic. Per això li posaren el nom de Iuri. Era fill d'un universitari i ell també féu la carrera de físiques fins al doctorat, especialitzant-se en física de partícules. Després es dedicà als negocis (de computadores) i anà a Amèrica el 1990. Al cap de pocs anys tornava a Rússia i acabà reunint una fortuna de 2.900 milions de dòlars (es considera el 612è home més ric del món). El 2009 es quedà amb el 2% de Facebook. Però això no el tragué del seu interès per la ciència. Va fundar el *Fundamental Physics Prize*, en

L'inversor Iuri Milner amb el físic Stephen Hawking a la presentació del projecte «Breakthrough Starshot» l'abril passat a Nova York.

unió amb Mark Zuckerberg, que dona premis de 3 milions de dòlars per als conreadors d'aquesta especialitat. La seva dèria era sobretot la recerca de vida extraterrestre, i amb aquest intent d'investigació ja es va unir amb Hawking l'any passat.

I què n'hem de dir, del que ara han projectat tots dos, també? Han rebut el suport de Zuckerberg, i la cosa es veu factible. La sonda seria portadora

d'uns microxips d'una mida de pocs centímetres, amb càmeres, sensors i altres nanotecnologies, que podrien captar i transmetre moltes dades a la Terra. S'han ideat amb l'objectiu primari de buscar rastres de vida a l'univers. Encara no tenen data prevista per al llançament a l'espai. S'hi pensa posar centenars de dispositius i ja s'ha començat a treballar en el projecte. Per a Milner, el pressupost

de 100 milions de dòlars és ben assumible. Però nosaltres ho veiem, com també han dit alguns experts, amb poques garanties d'èxit, sobretot perquè no tindrien propulsors per corregir la trajectòria en cas d'errada de càlcul (encara que petita tindria efectes grans) o de l'acció desviadora provinent de raigs còsmics. Molts ens temem que aquests 100 milions de dòlars seran malaguanyats.

Gent de casa

Magdalena Cruells i Comas, missionera a Guinea

Joan Pallarès-
Personat
Historiador
jppallarespersonat@gmail.com

Nascuda a Aiguafreda el 22 de febrer del 1864, Magdalena Cruells i Comas va ingressar com a postulante a les Missioneres de la Immaculada Concepció la tardor del 1888. Va prendre l'hàbit de la congregació la primavera de l'any següent i va fer la professió solemne el 16 de maig del 1896.

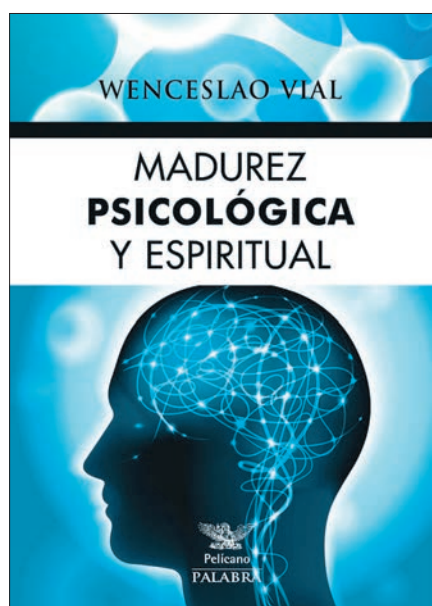
Des del 1893, Magdalena —de bateig s'anomenava Júlia—, quan encara no havia fet més que la primera professió, va marxar a Guinea, la llavors Guinea espanyola colonial. Va passar tretze anys com a missionera a Corisco, una illa de l'estuari del riu Muni, davant de les costes de Gabon; després va estar quatre anys a Elobey Grande, una illa més reduïda, a no gaire distància de l'anterior.

Sor Magdalena residiria uns quants anys més tard a Santa Isabel —l'actual Malabo—, allà per on passava va mostrar una gran entrega com a missionera lliurada a la seva tasca.

Cap al 1943 complia cinquanta anys de residència a Guinea; també ho celebraven algunes companyes seves. Tota una vida dedicada al tercer món, ben lluny de casa, en condicions precàries i entre gent de costums ben diferents dels nostres. Fou llavors quan el govern li va concedir, a ella i a les companyes, la gran creu de l'orde d'Isabel la Catòlica, demanada pel qui era director general del Marroc i les colònies, Juan Fontan, anteriorment governador general de Guinea Equatorial, que havia estat un gran benefactor de les missioneres en reconèixer la seva tasca.

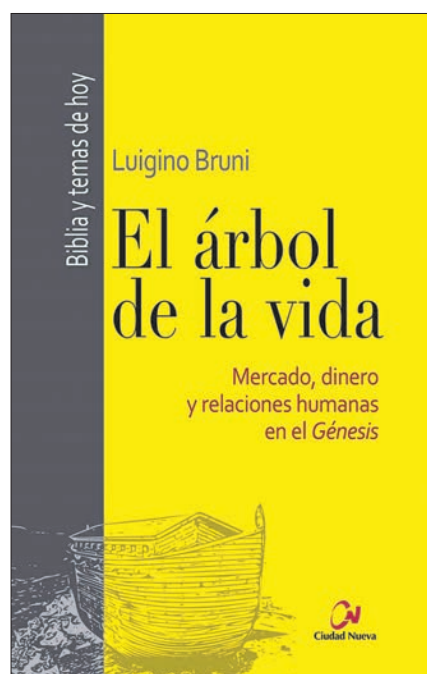
Lluny de la seva Aiguafreda natal, tant diferent de Guinea, no va ser a temps de recollir el guardó, ja que el 18 de setembre del 1943 va morir als 79 anys, a Basilé, a la Guinea a la qual havia lliurat tota la seva vida.

WENCESLAO VIAL
Madurez psicológica y espiritual
Palabra, 2016, 430 pàg.

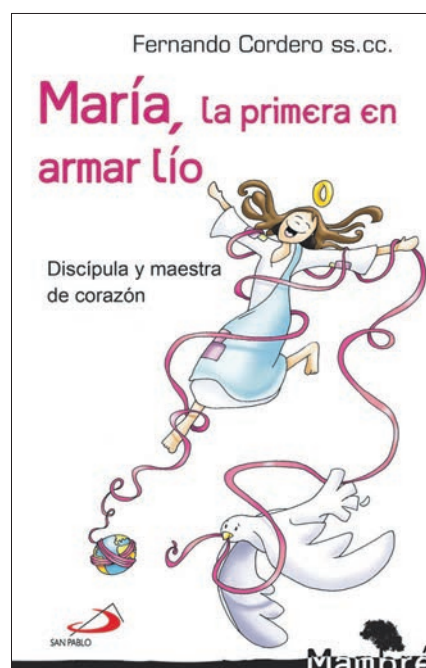
Es pot sortir de la depressió? Hi ha mitjans per superar l'addicció a les drogues o a internet? Què pot fer la família d'una persona amb trastorns mentals? El llibre ofereix respostes a aquestes i altres qüestions. L'autor posa en relleu el valor de la vida espiritual per a la serenitat i l'equilibri, amb suggeriments pràctics per entendre, tractar i preveure problemes psicològics.

LUIGINO BRUNI
El árbol de la vida
Ciudad Nueva, 2016, 160 pàg.

En aquestes pàgines, el lector descobrirà al Gènesi un lloc d'inspiració sempre nou per reflexionar sobre els interrogants fonamentals de la vida i l'economia d'avui. L'humanisme bíblic ens recorda que els diners i el benefici limiten amb el bé comú, i que la terra promesa cal estimar-la i enriquir-la, no ocupar-la, perquè s'hi viu provisionalment.

FERNANDO CORDERO
María, la primera en armar lío
San Pablo, 2016, 158 pàg.

Aquest llibre s'apropa a Maria en forma de calidoscopi. Partint de l'itinerari de Maria segons l'evangeli i els Fets dels Apòstols, Fernando Cordero ens revela els seus ensenyaments: fer-se esclaus del Senyor, conservar i meditar totes les coses al cor, ser pobre i tenir cor de pobre, atendre i servir els altres, tenir cura de la vida, compartir la fe amb els altres...

PAPA FRANCESC
La familia en el corazón del papa Francisco
Paulinas, 2016, 192 pàg.

La família continua tenint molt a dir en el món actual com a lloc de trobada, acollida, compromís, alegria i tendresa. Hi fem les primeres passes fins a arribar a la maduresa personal, en l'harmonia, el diàleg, la fe i l'amor dels uns vers els altres. Aquests pensaments del Papa per a cada dia de l'any ens ajudaran a valorar i agrair el valuós do de la família.

JOAN MARGARIT
L'ombra de l'altre mar
Nordicalibros, 2016, 78 pàg.

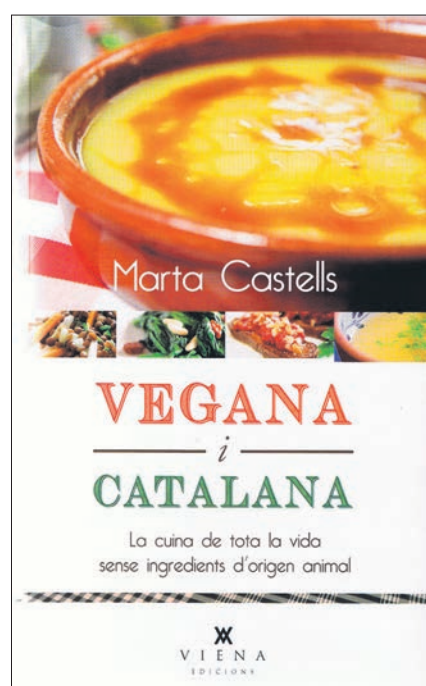
«Costa entendre la vida, no la mort. / En la mort no s'amaga cap enigma.» Amb aquests dos versos tanca el poeta Jordi Margarit *Paisatge de la Conca*, un dels divuit poemes d'aquest llibre, que compta amb il·lustracions de Josep Maria Subirachs, al qual evoca en el pròleg com «el gran escultor i amic que ara enyoro, l'home que més fe va tenir en mi com a poeta».

LEIRE QUINTANA
Una canción inesperada
Maeva, 2016, 264 pàg.

Leire Quintana va decidir deixar enrere la seva vida en una gran ciutat, retirar-se en un monestir i aprendre a sentir la seva pròpia cançó. Com va canviar aquesta experiència la seva manera de veure el món? L'abadessa, la mare Marie, l'orientarà, serà el fil que l'ajudi a sortir del laberint en el qual es trobava i li ensenyarà lliçons valuoses per a la vida dins i fora dels murs del monestir.

MARTA CASTELLS
Vegana i catalana
Viena, 2016, 208 pàg.

La cuina vegana (elaborada sense cap ingredient d'origen animal) no és ni insípida ni monòtona. Marta Castells, professora de cuina natural i saludable, ha revisat el receptari tradicional català per adaptar-lo, de manera senzilla i imaginativa, a una dieta vegana, de manera que aquestes receptes ens remetin, per la vista i pel gust, a la cuina de les nostres mares i àvies.

TONI MORRISON
La nit de les criatures
Ara Llibres, 2016, 202 pàg.

La Bride és una nena que ha heretat dels seus ancestres un color de pell tan negre que sorprèn tota la família, de pell clara, i que provoca l'abandonament del pare. Passats els anys, la nena s'ha transformat en una empresària d'èxit, però l'allargada ombra de la infància plana sobre la seva vida adulta. Iniciarà un viatge iniciàtic a la recerca de la redempció.

Crítica literària

Per saber on som i d'on venim

Els que hem viscut el temps de lluita des de les trinxeres o la rereguarda reconeixem en la lectura d'aquesta biografia ben documentada el que van ser les nostres maneres de cercar una millora de la nostra societat amb una tasca silenciosa, molt sacrificada, poc coneguda i, en conseqüència, no reconeguda, fet que a la majoria ja ens està bé.

Però teníem els nostres valedors, i un de molt important va ser sens dubte Josep Maria Vilaseca Marcet que, amb la inestimable ajuda pecuniària i afectiva de la seva esposa Teresa Roca, aguantava pals de paller, sense fer-se veure. Els que el vam viure de prop en el món editorial podem confirmar que Jordi Amat ha fet un recull de vivències, com deia abans, ben documentades, el que fa que molts recordem els fets, i en revisquem d'altres de personals, que van entortolligats a la vida d'aquest gran personatge de Catalunya i la seva Església particular.

Certament, com podreu veure, no tot són flors i violes. Hi ha moments en què devia fer grans esforços in-

JORDI AMAT

Un país a l'ombra

Vida de Josep Maria Vilaseca Marcet (1919-1995)

L'Avenç, 2015, 310 pàg.

teriors per no tirar el barret al foc i dedicar-se a viure còmodament, cosa que li permetia la seva privilegiada situació social. Capdavanter en la lluita i un de més en la vida, compromès i gens cregut. Només calia anar a gaudir un cap de setmana a Can Bordoï, allà no s'hi notava qui era l'amo i qui el convidat. Aquest tarannà el feia proper, tant com el seu somriure murri i el seu parlar tranquil. Aquesta manera de ser el va fer fort davant de les decepcions que, com tot lluitador, pel camí sempre n'hi ha, i en el seu cas se les trobava, fins i tot, en qui més confiava. Però era dels que no es queixaven i admetia la bona fe de les persones, que estimava, malgrat algun desengany.

Si realment us interessa la història d'aquest petit país, que l'autor en

diu «a l'ombra», heu de llegir aquest llibre. Hi descobrireu que, malgrat aquesta «ombra», cada dia surt el sol. Fins i tot, en aquells moments de grisor, homes i dones com els Vilaseca Roca feien que es veiessin clarors i que poguéssim caminar un xic espantats, però sense perdre petjada, per un món que volíem millor.

Hi trobareu un índex de noms on potser no hi són tots, però sí que tots ens hi sentim representats, i aquesta és una altra virtut d'aquesta biografia, saber que la tasca de tots queda palesa i escrita per a la història, i fer-ho a l'entorn d'en Vilaseca és un gran encert.

Potser va viure els moments més difícils de la dictadura perquè el món, o sigui el que es vivia al carrer, tenia prou feina pel *primum vivere* i no era

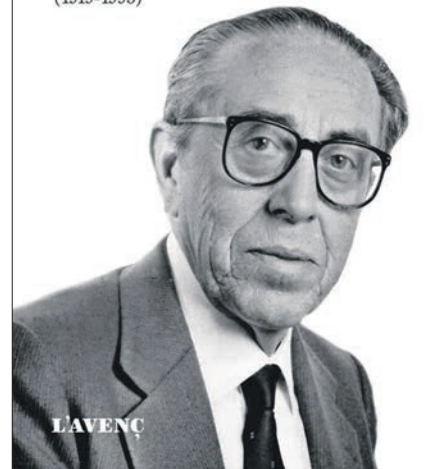
Pere Fàbregues
Llibreter
pere.fabregues@yahoo.es

Jordi Amat

Un país a l'ombra

Vida de Josep Maria Vilaseca Marcet
(1919-1995)

gens fàcil trobar suports populars. Això venia després, si venia.

No us dic res més, si voleu saber on sou i d'on veniu, us toca llegir aquest llibre.

Crítica teatral

Donar les galtes a tòrcer ran de navalla

«**VICTÒRIA**», de Pau Miró.

INTÈRPRETS: Joan Anguera, Mercè Arànega, Pere Arquillué, Jordi Boixaderas, Nil Cardoner, Mar Ulldemolins i Emma Vilarasau.

DIRECCIÓ: Pau Miró.

Sala Gran, Teatre Nacional de Catalunya, Barcelona.

Fins al 12 de juny.

La protagonista de *Victòria* és una dona del barri del Raval de Barcelona (Emma Vilarasau), que enviuda el 1951 —els dies que hi ha la Vaga dels Tramvies per l'augment de preus de les tarifes— i que es fa càrrec de la barberia que regentava el marit. Allà intenta tirar endavant enmig d'un temps de misèria, mentre a la rebotiga viu amb el cunyat (Joan Anguera) —un pagès exanarquista amb un hort erm—, i té una habitació llogada a una excabaretera del Paral·lel (Mercè Arànega) que ha deixat el teatre i que té un fill adolescent (Nil Cardoner) que llegeix els còmics de *Roberto Alcázar* i *Pedrin* i que no ha conegut el pare presumptament fugit a França.

És en aquest marc de barri on la vídua de *Victòria* aprèn a fer la barba d'un falangista (Jordi Boixaderas) —seguidor entusiasta del porter Ramallets del Barça, veladament enamorat

© David Ruano

L'actriu Mar Ulldemolins i l'actor Jordi Boixaderas, dos dels personatges de l'obra «Victòria» ambientada en una barberia del Raval de Barcelona.

d'ella—, i on rep la visita d'un exmestre depurat de l'Escola del Mar, resident a Sant Gervasi (Pere Arquillué), que busca una perruquera que faci cada setmana el cabell de la seva dona malalta.

I és en aquest marc on apareix també una noia emigrada a França (Mar Ulldemolins), recollida per l'exmestre en una escapada seva en cotxe a l'altra part de la frontera. I hi ha encara el cap d'un cérvol dissecat, símbol d'un trofeu de cacera del marit difunt, amic de batuda amb el falangista que freqüenta l'establiment.

Afaitar amb navalla té un punt eròtic de *thriller*, d'angoixa i de conformitat a la vegada. Qui dona les galtes a tòrcer, ha de confiar amb els ulls tancats en la mà que empunya la navalla. I aquesta simbologia subliminal també hi és, en el rerefons de *Victòria*, de la mateixa manera que es van perfilant totes les ombres de cadascun dels personatges que malviuen com poden entre petites denúncies, miserables xantatges, barroeres conspiracions, maldestres informes del règim, mentides perilloses i una por col·lectiva que sura en l'aire.

Andreu Sotorra
Escriptor i periodista
andreu.sotorra@gmail.com

Victòria és una obra de personatges que el dramaturg Pau Miró (Barcelona, 1974) enclaustra en una espectacular escenografia de Max Glaenzel, una mena de capsa de sabates de peu gran convertida en la barberia. Fora d'aquesta capsa gegant, la negror i la immensitat d'un escenari, un micro, una cadira, un feix de llum, l'ombra de cadascun dels personatges, el tu a tu de l'exmestre d'escola republicà amb els espectadors o el tu a tu de la vídua de la barberia —estrella del pròleg i l'epíleg de *Victòria*— veus narradores que fan de pont entre el present i el passat.

I tot això amb una extrema contenció i actoral. Tan extrema, fins i tot a vegades amb un nivell de veu que una Sala Gran reclama més alta, que els espectadors poden pensar durant una tram de la primera part —l'obra dura 2h 30m amb entreacte— que si el ritme no s'accelera i no porta aviat a algun lloc, la història es pot desinflar. És només un temor inicial perquè *Victòria* creix a poc a poc de la mateixa manera que ho fa també cadascun dels personatges.

La mestressa d'aquesta contenció i delicadesa actoral és l'actriu Emma Vilarasau, la vídua de *Victòria*, en un paper molt personal, que s'allunya de tot el que ha fet l'actriu fins ara i que redueix a la mínima expressió tot i que és precisament amb aquesta mínima expressió que aconsegueix fer-lo gran del tot.

Des del carrer

Beatriz de Colmenares és pintora i restauradora

«L'art sacre ens ajuda a sortir de la nostra petitesa humana i posar el focus en Crist»

L'art ha d'afavorir i potenciar l'anhelat contacte amb el transcendent

Eduard Brufau

Des dels primers segles, la fe cristiana s'ha expressat a través de l'art sacre, que no té una funció purament decorativa, sinó catequètica i teològica. Avui el cristianisme continua necessitant artistes que materialitzin plàsticament la fe cristiana. Una d'elles és Beatriz de Colmenares, que a més de pintora és experta en restauració d'art sacre i acaba de completar la renovació de la capella del Sant Crist de l'església de Santa Maria de Cardedeu.

Quina és la seva trajectòria com a creadora i restauradora d'art sacre?

Després dels meus estudis superiors a Belles Arts ja fa més de vint anys que em dedico a l'art. En un començament la meua obra pictòrica era més onírica amb paisatges i aigües, però com que

l'art és reflex de la persona i jo he anat experimentant un creixement espiritual, m'he apropat cada vegada més a l'Església com a comunitat. He anat centrant-me en l'art sacre, tant en la vessant de la restauració com en la part creativa amb la pintura mural. És aquí, en la creació d'art sacre, on em sento cridada.

En què ha consistit la intervenció de Cardedeu?

Aquesta capella lateral dedicada al Sant Crist és la més visitada de l'església. Però tenia les parets enfosquides, les imatges brutes, mancances importants en la policromia i problemes de cohesió de la capa pictòrica. Mn. Francesc Jordana, rector sensible a l'art, volia millorar i restaurar les dues imatges i incorporar-hi una pintura mural al fons que acompanyés aquesta escena. Vaig intuir de seguida l'obra: la situaria al Calvari, amb els

dos lladres als costats, i com a símbol d'esperança d'aquesta Església nostra avui acollidora i positiva, a dalt apaixeria, dins la llum de vida, Jesús ressuscitat. Així, el patiment de Crist es converteix en l'alegria de saber-se a la casa del Pare. Uns textos adients de la Bíblia tanquen el conjunt.

Quina és la funció de l'art sacre cristià? Quina relació té amb la litúrgia i la teologia?

Per descomptat l'art sacre ha de ser evangelitzador, fins i tot de vegades catequètic. És important també que arribi a la comunitat i faci de transmissor del missatge i la Paraula de nostre Senyor. Estilísticament som hereus de tot un llenguatge que ens enriqueix, crec que no cal trencar-lo però sí donar-li les claus d'avui.

Avui dia, com creu que la comunitat cristiana valora l'art sacre?

Tenim tot un patrimoni a cuidar,

és la història de les comunitats que han volgut lloar i glorificar Déu. Avui som conscients del seu valor i cura necessària. Dins de l'art sacre contemporani, crec que la comunitat agraeix intervencions que els ajudin a meditar, en una societat que sovint ens distreu d'allò realment important. L'art ha d'afavorir i potenciar l'anhelat contacte amb el transcendent.

Cap on ha d'anar l'art cristià per continuar complint la seva funció?

Amb la llibertat de l'art d'avui, tots els recursos hi tenen cabuda. Les diferents formes d'expressió i tècniques han de continuar amb la funció d'apropar-nos a Jesús i la seva Paraula. Si l'art sacre ens dona un cop de mà per sortir de la nostra petitesa humana i posar el focus on ha de ser, en Ell... aleshores crec que aconseguim el seu objectiu.

Rauxa

Síria i l'esperit de la mentida

Eduard Brufau

Com en els pitjors temps de la guerra freda, la tensió entre Rússia i Occident ha esclatat en forma de conflictes «locals» però cruelment sagnants. Ucraïna i Síria s'han convertit en taulers d'escacs on les grans potències mesuren les seves forces i proven de fer caure el país en qüestió sota la seva influència. Els milers de morts, ferits i desplaçats no tenen cap importància per als grans actors que indirectament s'enfronten en aquestes guerres, perquè tan sols es mouen per interessos, i això és l'únic que coneixen.

En el cas de Síria, la trama d'interessos i mentides d'uns i altres arriba a un grau de falsedat difícil de superar; el règim sirí, que és obertament laic, té el suport incondicional no només de Rússia, sinó també de l'islamista Iran; alhora, Síria

protegeix la minoria cristiana, però d'altra banda finança el terrorisme islàmic de Hezbollah, autor de mortífers atemptats a tot el Pròxim Orient. En el bàndol contrari, els Estats Units i Europa donen suport a l'oposició siriana laica, però amb l'aliança que mantenen amb les monarquies fonamentalistes del golf Pèrsic han permès l'aparició del terrorisme dels jihadistes de l'ISIS. Tots els actors d'aquesta guerra estan governats per l'esperit de la mentida. La veritat ha estat esbandida i res no és el que sembla. En el cas dels cristians, això vol dir que la protecció que reben del règim no és fruit de cap consideració altruista, sinó d'interessos i estratègies; si d'acord amb aquests interessos un dia deixen de ser-li útils, el mateix govern sirí no dubtarà a abandonar-los o fins i tot perseguir-los.